

«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Բովանդակություն

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	1
Ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն	2
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվություն	3
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն	4
Դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	5

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Ընդհանուր տեղեկատվություն	6
2. Պատրաստման հիմունքներ	7
3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի մասեր	8
4. Համադրելի տեղեկատվություն	16
5. Դուստր ընկերության օտարում	17
6. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն	17
7. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	19
8. Առևտրային արժեթղթեր	20
9. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	20
10. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	21
11. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	21
12. Ներդրումային արժեթղթեր	29
13. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	32
14. Ոչ կյուրթական ակտիվներ	33
15. Բռնագանձված ակտիվներ	34
16. Այլ ակտիվներ և պարտավորություններ	34
17. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	35
18. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	35
19. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	36
20. Հարկում	36
21. Այլ փոխառու միջոցներ	37
22. Հանձնառություններ և պայմանական պարտավորություններ	38
23. Սեփական կապիտալ	40
24. Չուտ տոկոսային եկամուտ	41
25. Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	41
26. Չուտ առևտրային եկամուտ	42
27. Այլ եկամուտ	42
28. Ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից զուտ կորուստներ	42
29. Անձնակազմի գծով և այլ գործառնական ծախսեր	43
30. Ռիսկերի կառավարում	43
31. Իրական արժեքի չափում	59
32. Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծություն	62
33. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ	64
34. Ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող պարտավորությունների փոփոխություններ	65
35. Կապիտալի համարժեքություն	66

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010
Վ. Սարգսյան փ. 26/1
«Էրեբունի Պլազա» բիզնես կենտրոն, 8-րդ հարկ
Հեռախոս + 374 (10) 595 999
Կայք www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական Եզրակացություն

«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ-ի Բաժնետերերին և Խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ-ի («Բանկ») և վերջինիս դուստր ընկերության («Խումբ») համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2023թ., այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության Եական մասերը և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով, կից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր Եական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Խմբի համախմբված ֆինանսական վիճակը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համախմբված ֆինանսական արդյունքները և համախմբված դրամական հոսքերը՝ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված ՖՀՄՍ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտների (ՖՀՄՍ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտներ) համաձայն:

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ ներկայացված է մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Խմբից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ կիրառելի Էթիկայի պահանջների, և կատարել ենք Էթիկայի պահանջման մեր այլ պարտականություններն այս պահանջներին և ՀԷՄՍԽ կանոնագրքին համապատասխան: Մենք գտնում ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցեր են հանդիսանում այն հարցերը, որոնք ըստ մեր մասնագիտական դատողության, առավել նշանակալի էին հաշվետու ժամանակաշրջանի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Մենք անդրադարձել ենք այդ հարցերին համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համատեքստում՝ որպես մեկ ամբողջություն և համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը ձևավորելիս և չենք տրամադրում առանձին կարծիք այս հարցերի վերաբերյալ:

Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներ

Տեղեկատվությունը ներկայացված է համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություններ 11-ում և 30-ում:

Աուդիտի առանցքային հարց	Աուդիտի առանցքային հարցի հետ կապված իրականացված աուդիտորական ընթացակարգեր
<p>Հաճախորդներին տրված վարկերը և փոխատվությունները կազմում են ընդհանուր ակտիվների 54%-ը և ներառում են ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը, որը գնահատվում է կանոնավոր հիմունքով և զգայուն է կիրառվող ենթադրությունների նկատմամբ, որոնք ներկայացված են ստորև:</p> <p>Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի գնահատման մոդելը ղեկավարությունից պահանջում է կիրառել մասնագիտական դատողություններ և ենթադրություններ հետևյալ առանցքային հարցերի հետ կապված.</p> <ul style="list-style-type: none"> - պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի և պարտազանցման ռեպերի ժամանակին բացահայտում հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների հետ կապված (բաշխում 1-ին, 2-րդ և 3-րդ փուլերի միջև՝ ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» (այսուհետ՝ ՖՀՄՍ 9) համաձայն), - պարտազանցման հավանականության և պարտազանցման ղեպքում առաջացող կորստի գնահատում, - ակնկալվող դրամական հոսքերի, այդ թվում՝ գրավի իրացումից ակնկալվող դրամական հոսքերի կանխատեսում 3-րդ փուլ բաշխված հաճախորդներին տրված վարկերի համար: <p>Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների մեծ ծավալի և ակնկալվող պարտքային կորուստների գումարների գնահատման բարդության և սուբյեկտիվության պատճառով, այս հարցը դիտարկվում է որպես աուդիտի առանցքային հարց:</p>	<p>Մենք վերլուծել ենք ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատմանը վերաբերող խմբի մեթոդաբանության և քաղաքականության առանցքային դրույթները ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների հետ համապատասխանության տեսանկյունից՝ գործընթացում ներգրավելով պարտքային ռիսկերի մեր մասնագետներին:</p> <p>Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման հետ կապված ղեկավարության կողմից կատարված մասնագիտական դատողությունների և ենթադրությունների տեղին լինելը վերլուծելու համար իրականացրել ենք հետևյալ աուդիտորական ընթացակարգեր.</p> <ul style="list-style-type: none"> - իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համար գնահատել և ստուգել ենք վարկերի փուլերի միջև բաշխումը վերահսկող համակարգի կառուցվածքը, աշխատանքը և գործառնական արդյունավետությունը: - իրավաբանական անձանց տրված վարկերի ընտրանքի համար ստուգել ենք, արդյոք փուլերը ճիշտ են որոշված խմբի կողմից՝ վերլուծելով ֆինանսական և ոչ ֆինանսական տեղեկատվությունը, ինչպես նաև խմբի կողմից կիրառված ենթադրությունները և մասնագիտական դատողությունները: - ներգրավել ենք տեղեկատվական տեխնոլոգիաների աուդիտի գծով մասնագետի ստուգելու համար ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի ժամկետանց օրերի հաշվարկը վերահսկող համակարգի կառուցվածքը, աշխատանքը և գործառնական արդյունավետությունը, որն օգտագործվում է որպես հիմք վարկերը փուլերի միջև բաշխելու համար: - 1-ին, 2-րդ և 3-րդ փուլերին բաշխված՝ հաճախորդներին տրված վարկերի համար, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատվում են խմբային հիմունքով, գնահատել ենք համապատասխան մոդելների տեղին լինելը և ստուգել ենք ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի մոդելներ մուտքագրված տվյալների ամբողջականությունը և ճշգրտությունը՝

	<p>մոդելի ելակետային տվյալները համադրելով առաջնային փաստաթղթերի տվյալների հետ ընտրանքային կարգով:</p> <ul style="list-style-type: none"> - հաճախորդներին տրված՝ 3-րդ փուլ բաշխված վարկերի համար, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատվում են անհատական հիմունքով, գնահատել ենք ապագա դրամական հոսքերի կանխատեսման համար խմբի կողմից կիրառված ենթադրությունները, ներառյալ իրացվելի գրավի գծով գնահատված մուտքերը և իրացման ակնկալվող պայմանները՝ հիմք ընդունելով շուկայում հրապարակայնորեն հասանելի տեղեկատվությունը, և գրավի արժեքի տվյալները համեմատել ենք արտաքին գնահատողների հաշվետվությունների տվյալների հետ: - գնահատել ենք ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի խմբի մեթոդաբանության կանխատեսման կարողությունը՝ համեմատելով 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ կատարված գնահատումները 2023թ. փաստացի արդյունքների հետ: - գնահատել ենք նաև, թե արդյոք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բացահայտումներն ըստ պատշաճի արտացոլում են խմբի ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին:
--	--

Համադրելի տեղեկատվության հետ կապված այլ հանգամանքներ

Խմբի 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտն իրականացվել է այլ աուդիտորական կազմակերպության կողմից, որն արտահայտել է չձևափոխված կարծիք այդ ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ 2023թ. ապրիլի 29-ին:

Այլ տեղեկատվություն

Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Այլ տեղեկատվությունը ներառում է տարեկան հաշվետվությունում պարունակվող տեղեկատվությունը, սակայն չի ներառում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները և վերջիններիս վերաբերյալ մեր աուդիտորական եզրակացությունը: Ակնկալվում է, որ տարեկան հաշվետվությունը կտրամադրվի մեզ այս աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր եզրակացությունը չի անդրադառնում այլ տեղեկատվությանը, և մենք չենք արտահայտի որևէ հավաստիացում այդ տեղեկատվության վերաբերյալ:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված մեր պատասխանատվությունն է ընթերցել վերը նշված այլ տեղեկատվությանը, երբ այն դառնա հասանելի, և այդ տեղեկատվությունն ընթերցելիս դիտարկել, թե արդյոք առկա են Էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում մեր կողմից ձեռք բերված տեղեկատվության միջև կամ այլ Էական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտների համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով Էական խեղաթյուրումներից զերծ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է իմբի անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե ղեկավարությունը չունի խումբը լուծարելու կամ իմբի գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չունի դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են իմբի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն, ամբողջությամբ վերցված, զերծ են Էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտի ընթացքում միշտ կհայտնաբերվի Էական խեղաթյուրումը, երբ առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են Էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ այդ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների Էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած Էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով Էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի շրջանցում:
- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե իմբի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:

- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, արդյոք առկա է էական անորոշություն ղեկավարի կամ հանգամանքները հետ կապված, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել խմբի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, մեզանից պահանջվում է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդ բացահայտումները բավարար չեն, ձևավորել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա ղեկավարը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել խմբի կողմից անընդհատության հիմունքով գործունեությունը շարունակելու դադարեցմանը:
- գնահատում ենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների և ղեկավարի ճշմարիտ ներկայացումը:
- ձեռք ենք բերում բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ խմբի ներսում գործող կազմակերպությունների կամ ձեռնարկատիրական գործունեությունների ֆինանսական տեղեկատվության վերաբերյալ՝ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով: Մենք պատասխանատու ենք խմբի աուդիտի ուղղորդման, ղեկավարման և իրականացման համար: Մենք ամբողջովին պատասխանատու ենք մեր աուդիտորական կարծիքի համար:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, մենք տեղեկացնում ենք աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց տրամադրում ենք նաև հավաստիացում, որ պահպանել ենք անկախությանը վերաբերող էթիկայի պահանջները և տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների և այլ հարցերի մասին, որոնք ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա, և, կիրառելի լինելու դեպքում, շիսկերը վերացնելու կամ անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց հաղորդակցված հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք առավել նշանակալի էին հաշվետու ժամանակաշրջանի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում և, հետևաբար, հանդիսանում են աուդիտի առանցքային հարցեր: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ կարգավորող ակտերով արգելված է հարցի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ խիստ բացառիկ հանգամանքներում, որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորական եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքներն ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացումից հանրային օգուտը:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման հիմք հանդիսացող աուդիտի իրականացման համար պատասխանատու գործընկերն է՝

Իրիև Գևորգյան
Ղեկավար գործընկեր, «Բեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ-ի տնօրեն

«Բեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
30 ապրիլի 2024թ.

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն

առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.

(հազար ՀՀ դրամ)

	Մլթգ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7	37,214,306	51,134,231
Առևտրային արժեթղթեր	8	970,372	823,400
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	9	37,318,440	46,277,505
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	10	72,646	197,014
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	11	271,831,024	223,976,683
Ներդրումային արժեթղթեր	12		
- Բանկի կողմից պահվող		133,475,489	125,362,769
- Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով գրավադրված		7,927,279	-
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	13	11,095,293	8,775,341
Ոչ նյութական ակտիվներ	14	882,208	653,241
Բռնագանձված ակտիվներ	15	804,122	2,039,484
Այլ ակտիվներ	16	4,165,063	4,896,376
		505,756,242	464,136,044
Ընդամենը ակտիվներ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	17	4,175,967	2,341,009
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	10	31,110	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	18	359,249,656	341,850,325
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ		2,675,304	3,208,769
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	19	20,367,348	14,692,148
Այլ փոխառու միջոցներ	21	37,251,747	34,501,456
Ստորադաս փոխառություններ		-	276,140
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	34	1,942,813	1,521,514
Փոխատվության հանձնառությունների գծով պահուստներ	22	323,878	143,063
Զետաձգված հարկային պարտավորություններ	20	494,462	138,794
Այլ պարտավորություններ	16	3,546,225	2,687,822
		430,058,510	401,361,040
Ընդամենը պարտավորություններ			
Սեփական կապիտալ	23		
Կանոնադրական կապիտալ		19,947,633	19,947,633
Էմիսիոն եկամուտ		63,233	63,233
Գլխավոր պահուստ		8,848,182	8,848,182
Հողի և շենքերի վերագնահատումից աճ		3,572,171	3,669,287
Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ		(1,368,416)	(4,099,566)
Զբաղիված շահույթ		44,634,929	34,346,235
		75,697,732	62,775,004
Ընդամենը սեփական կապիտալ			
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		505,756,242	464,136,044

Ստորագրվել և վավերացվել է Բանկի Տնօրինության կողմից 2024թ. ապրիլի 30-ին՝

Անդրանիկ Գրիգորյան

Դավիթ Ազատյան

Գլխավոր գործադիր տնօրեն,
Տնօրինության նախագահ

Գլխավոր հաշվապահ

Կից ներկայացված ծանոթագրությունները հանդիսանում են սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն**2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար***(հազար ՀՀ դրամ)*

	Ծնթգ.	2023թ.	2022թ.
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	24	37,350,681	30,177,374
Այլ տոկոսային եկամուտ	24	188,379	98,043
Տոկոսային ծախս	24	(15,942,833)	(14,151,910)
Չուտ տոկոսային եկամուտ	24	21,596,227	16,123,507
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	25	10,787,706	7,144,634
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախս	25	(6,981,151)	(3,268,568)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով զուտ եկամուտ		3,806,555	3,876,066
Չուտ եկամուտ առևտրային գործունեությունից	26	7,836,496	13,626,696
Չուտ օգուտ/(կորուստ) փոխարժեքային տարբերություններից		332,676	(1,501,871)
Չուտ օգուտ/(վնաս) իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերից		195,576	(143,340)
Այլ եկամուտ	27	1,020,900	868,894
Գործառնական եկամուտը մինչև արժեզրկումը և այլ վարչական ծախսերը		34,788,430	32,849,952
Ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից զուտ կորուստներ	28	(363,596)	(2,090,750)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	29	(9,343,795)	(7,936,439)
Հիմնական միջոցների և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների մաշվածություն	13	(1,250,913)	(1,143,666)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	14	(86,019)	(64,571)
Վարչական և այլ գործառնական ծախսեր	29	(5,229,774)	(3,651,035)
Արժեզրկման և պահուստների ձևավորման գծով այլ ծախսեր		(77,914)	(166,502)
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը		18,436,419	17,796,989
Շահութահարկի գծով ծախս	20	(3,812,750)	(3,698,696)
Տարվա շահույթ		14,623,669	14,098,293

Կից ներկայացված ծանոթագրությունները հանդիսանում են սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվություն
2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծնթգ.	2023թ.	2022թ.
Տարվա շահույթ		14,623,669	14,098,293
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք, որը հետագայում չի վերադասակարգվում որպես շահույթ կամ վնաս			
Հիմնական միջոցների վերագնահատում		-	627,598
Շահութահարկի ազդեցություն		-	(112,968)
Չուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք, որը հետագայում չի վերադասակարգվում որպես շահույթ կամ վնաս		-	514,630
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք, որը վերադասակարգված է կամ կարող է հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս			
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի գծով չիրացված օգուտ/(վնաս)		3,496,537	(3,799,774)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի գծով իրացված (վնաս)/օգուտ՝ վերադասակարգված շահույթ կամ վնաս		(195,576)	143,340
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի փոփոխություններ		29,709	83,880
Շահութահարկի ազդեցություն	20	(599,520)	643,060
Չուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք, որը վերադասակարգված է կամ կարող է հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս		2,731,150	(2,929,494)
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք՝ առանց հարկի		2,731,150	(2,414,864)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		17,354,819	11,683,429

Կից ներկայացված ծանոթագրությունները հանդիսանում են սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

**Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն
2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար**

(հազար ՀՀ դրամ)

	Կանոնադրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Հողի և շենքերի վերազնա- հատումից աճ	Ներդրումային արժեթղթերի վերազնահատման պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը սեփական կապիտալ
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	19,947,633	63,233	3,848,182	3,233,483	(1,170,072)	25,678,806	51,601,265
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	14,098,293	14,098,293
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	514,630	(2,929,494)	-	(2,414,864)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	514,630	(2,929,494)	14,098,293	11,683,429
Հատկացում գլխավոր պահուստին	-	-	5,000,000	-	-	(5,000,000)	-
Հայտարարված և վճարված շահաբաժիններ	-	-	-	-	-	(509,690)	(509,690)
Ընդամենը գործառնություններ սեփականատերերի հետ	-	-	5,000,000	-	-	(5,509,690)	(509,690)
Վերազնահատման պահուստի ամորտիզացիա	-	-	-	(78,826)	-	78,826	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	19,947,633	63,233	8,848,182	3,669,287	(4,099,566)	34,346,235	62,775,004
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	19,947,633	63,233	8,848,182	3,669,287	(4,099,566)	34,346,235	62,775,004
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	14,623,669	14,623,669
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	-	2,731,150	-	2,731,150
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	-	2,731,150	14,623,669	17,354,819
Հայտարարված և վճարված շահաբաժիններ	-	-	-	-	-	(4,432,091)	(4,432,091)
Ընդամենը գործառնություններ սեփականատերերի հետ	-	-	-	-	-	(4,432,091)	(4,432,091)
Վերազնահատման պահուստի ամորտիզացիա	-	-	-	(97,116)	-	97,116	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	19,947,633	63,233	8,848,182	3,572,171	(1,368,416)	44,634,929	75,697,732

Կից ներկայացված ծանոթագրությունները հանդիսանում են սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծնթգ.	2023թ.	2022թ.
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Ստացված տոկոսներ		35,997,583	31,972,700
Վճարված տոկոսներ		(14,446,781)	(14,778,365)
Ստացված միջնորդավճարներ և այլ վճարներ		10,787,706	7,144,634
Վճարված միջնորդավճարներ և այլ վճարներ		(6,981,151)	(3,268,568)
Ստացված զուտ առևտրային եկամուտ		7,462,715	13,458,186
Ստացված այլ եկամուտ		1,025,894	906,303
Անձնակազմի գծով ծախսեր		(9,201,774)	(7,159,567)
Վարչական և այլ գործառնական ծախսեր		(4,843,499)	(3,417,230)
Դրամական հոսքերը գործառնական գործունեությունից՝ մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունները		19,800,693	24,858,093
<i>Գործառնական ակտիվների զուտ (աճ/սվազում)</i>			
Առևտրային արժեթղթեր		(32,155)	199,480
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ		8,148,681	(36,959,262)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ		(42,590,925)	(16,360,180)
Բռնագանձված ակտիվներ		1,349,682	903,238
Այլ ակտիվներ		1,098,449	(2,510,332)
<i>Գործառնական պարտավորությունների զուտ աճ/(սվազում)</i>			
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ		2,728,299	(8,332,371)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ		11,766,858	123,282,184
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ		289,131	-
Այլ պարտավորություններ		197,090	76,398
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ՝ մինչև շահութահարկի վճարումը		2,755,803	85,157,248
Վճարված շահութահարկ		(4,590,067)	(1,425,205)
Գործառնական գործունեության համար (օգտագործված)/ գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ		(1,834,264)	83,732,043
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերումներ	12	(77,418,332)	(89,348,599)
Մուտքեր ներդրումային արժեթղթերի վաճառքից և մարումից	12	65,523,541	8,109,372
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(3,078,734)	(682,961)
Չուտ մուտքեր դուստր ընկերության օտարումից		1,697	-
Մուտքեր հիմնական միջոցների վաճառքից		415,237	97,740
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(314,986)	(150,537)
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ		(14,871,577)	(81,974,985)
Դրամական հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից			
Բաժնետերերի վճարված շահաբաժիններ		(4,432,091)	(509,690)
Մուտքեր թողարկված պարտքային արժեթղթերից	34	5,295,222	8,214,949
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մարում	34	-	(8,735,050)
Մուտքեր այլ փոխառու միջոցներից	34	8,116,744	11,654,735
Այլ փոխառու միջոցների մարում	34	(5,392,342)	(6,256,980)
Ստորադաս փոխառությունների մարում	34	(276,346)	-
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	34	(647,653)	(575,601)
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ		2,663,534	3,792,363
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ (սվազում)/աճ		(14,042,307)	5,549,421
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեսկզբի դրությամբ		51,134,231	61,212,394
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		118,385	(15,630,749)
Ակնկալվող պարտքային կորուստների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		3,997	3,165
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեվերջի դրությամբ	7	37,214,306	51,134,231

Կից ներկայացված ծանոթագրությունները հանդիսանում են սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

(հազար ՀՀ դրամ)

1. Ընդհանուր տեղեկատվություն

(ա) Հիմնական գործունեությունը

«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ-ն (այսուհետ՝ «Բանկ») հանդիսանում է խմբի մայր կազմակերպությունը: Այն հիմնադրվել է 1994թ. որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն ՀՀ օրենսդրության համաձայն: Բանկը գործում է 1994թ. նոյեմբերի 28-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից տրամադրված ընդհանուր բանկային գործունեության լիցենզիայի շրջանակում և իր գործունեությունն իրականացնում է N 57 արտոնագրային համարով:

Բանկը բնակչությանից ընդունում է ավանդներ, տրամադրում է վարկեր և իրականացնում է դրամական փոխանցումներ ՀՀ տարածքում և ՀՀ տարածքից դուրս, իրականացնում է արտարժույթի փոխանակման գործարքներ, ինչպես նաև մատուցում է այլ բանկային ծառայություններ իր հաճախորդ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց:

Բանկի գլխամասային գրասենյակը գտնվում է Երևանում, իսկ 33 մասնաճյուղերը (2022թ-ին՝ 34)՝ Երևանում և տարբեր մարզերում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, Երևան 0010, Վ. Սարգսյան 26/1:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ուներ 898 աշխատակից (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 864):

«Կոնվերս Ինկասացիա»-ն հիմնադրվել է 2000թ. ապրիլի 20-ին որպես սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն ՀՀ օրենսդրության համաձայն: Ընկերության հիմնական գործունեությունը դրամական միջոցների, դրանց համարժեքների և այլ ակտիվների տեղափոխումն է: Ընկերությունը հանդիսանում էր Բանկի դուստր ընկերությունը և ներառվել էր այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում մինչև օտարման ամսաթիվը:

2023թ. հուլիսին Բանկը վաճառել է իր դուստր ընկերությունը՝ «Կոնվերս Ինկասացիա» ՍՊԸ-ն (Ծխթ. 5):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

Բաժնետեր	2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, %	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, %
«Ըղվանսոլ Գլոբալ Ինվեստմենտ» ՍՊԸ	72.89	72.89
«ՀայՓոստ Թրասթ Մենեջմենթ» Բի.Վի.	22.11	22.11
Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին	5.00	5.00
Ընդամենը	100.00	100.00

Խմբի վերջնական հսկող անձը արգենտինացի գործարար Էդուարդո Էռնեսկյանն է:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված են Ծանոթագրություն 33-ում:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Խումբն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Համապատասխանաբար, խմբի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որին բնորոշ է զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար:

2020թ. սեպտեմբերին Ադրբեջանի և Հայաստանի միջև բռնկվեց զինված հակամարտություն Լեռնային Ղարաբաղի վիճելի տարածքների շուրջ, որին հաջորդեց հրադադարի մասին համաձայնագիրը: Չնայած հրադադարի մասին համաձայնագրի, Հայաստանի և Ադրբեջանի զինված ուժերը ներքաշվեցին սահմանային բախման մեջ, ինչն իր հերթին մեծացրեց անորոշությունը գործարար միջավայրում: 2023թ. սեպտեմբերին Ադրբեջանի ռազմական ուժերը սկսեցին նոր ռազմական գործողություն, որի հետևանքով Լեռնային Ղարաբաղի բնակչությունը ստիպված էր լքել իր բնակավայրը և տեղափոխվել Հայաստան՝ Ադրբեջանին թողնելով հսկողությունը տարածքի նկատմամբ:

2022թ. փետրվարին Ռուսաստանի Դաշնության և Ուկրաինայի միջև բռնկված ռազմական հակամարտության պատճառով մի շարք երկրներ պատժամիջոցներ սահմանեցին Ռուսաստանի Դաշնության նկատմամբ: Հակամարտությունն ազդեցություն ունի ոչ միայն երկու երկրների տնտեսության, գործունեության, այլև՝ համաշխարհային տնտեսության վրա: Պատժամիջոցների արդյունքում աշխարհի շատ երկրներում հումքային և պարենային ապրանքների գներն աճել են, խախտվել են ռեսուրսների մատակարարման հաստատված կապերը, դիտվում է գնաճի ազդեցություն գների վրա, և վերլուծաբանները կանխատեսում են նաև տնտեսական հետևանքներ համաշխարհային արդյունաբերության համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2. Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության հավաստում

Ներկայացված համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված ՖՀՄՍ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտների (ՖՀՄՍ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտներ) համաձայն:

(բ) Չափման հիմունքներ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի, որոնք ներկայացված են իրական արժեքով, և հողի ու շենքերի, որոնք ներկայացված են վերագնահատված արժեքով:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Բանկի և վերջինիս դուստր ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթն այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում են խմբի անդամ ընկերությունները: Բանկի և վերջինիս դուստր ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթը ՀՀ դրամն է, քանի որ լավագույնս արտացոլում է խմբի անդամ ընկերությունների գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը նաև այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի պաշտոնական փոխարժեքներն էին համապատասխանաբար 404.79 դրամ և 393.57 դրամ 1 ԱՄՆ դոլարի համար և համապատասխանաբար 447.90 դրամ և 420.06 դրամ 1 Եվրոյի համար:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը կատարել է դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Դատողություններ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն են ունեցել համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում:

- ▶ ֆինանսական ակտիվների դասակարգում. այն բիզնես մոդելի գնահատում, որի շրջանակում պահվում են ակտիվները, և գնահատում, արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ – Ծանոթագրություն 3,
- ▶ չափանիշների սահմանում որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի նշանակալի ան սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որոշելու համար ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման մեջ ապագայամետ տեղեկատվությունը ներառելու մեթոդաբանությունը և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման համար օգտագործվող մոդելների ընտրություն – Ծանոթագրություն 30:

Ենթադրություններ և գնահատման անորոշություն

Ենթադրությունների և գնահատման անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնց դեպքում առկա է նշանակալի ռիսկ, որ դրանք հաջորդ ֆինանսական տարվա ընթացքում կարող են հանգեցնել էական ճշգրտումների, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրությունում:

- ▶ ֆինանսական գործիքների արժեզրկում. որոշել ելակետային տվյալներն ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման մոդելի համար – Ծանոթագրություն 30:

(հազար ՀՀ դրամ)

(ե) Հաշվապահական հաշվառման Էական մասերի փոփոխություններ

Խուճաբը վաղաժամ չի կիրառել հրապարակված, սակայն դեռևս ուժի մեջ չմտած որևէ նոր ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս:

Որոշ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ առաջին անգամ կիրառվում են 2023թ-ին, սակայն նշանակալի ազդեցություն չունեն իսկի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վրա:

Տեղեկատվություն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության Էական մասերի վերաբերյալ

Խուճաբը կիրառում է «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումը» (ՀՀՄՍ 1-ի և ՖՀՄՍ վերաբերյալ գործնական առաջարկներ 2-ի փոփոխություններ) 2023թ. հունվարի 1-ից: Թեև փոփոխությունները չեն հանգեցրել որևէ փոփոխության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում, դրանք ազդեցություն են ունեցել համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ բացահայտված տեղեկատվության վրա:

Փոփոխությունները պահանջում են բացահայտել հաշվապահական հաշվառման «Էական», այլ ոչ «նշանակալի» մասերը: Փոփոխությունները ներառում են նաև ուղեցույց հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտման հետ կապված Էականության հասկացության կիրառման վերաբերյալ՝ օգնելով կազմակերպություններին տրամադրել կազմակերպությանը հատուկ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ օգտակար տեղեկատվություն, որն անհրաժեշտ է օգտագործողներին համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված այլ տեղեկատվությունը հասկանալու համար:

Դեկլարությունը վերանայել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և թարմացրել է Ծանոթագրություն 3-ում՝ «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության Էական մասեր» (2022թ-ին՝ «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր») բացահայտված որոշակի տեղեկատվությունը՝ փոփոխություններին համապատասխան:

(զ) Համախմբման հիմունքներ

Դուստր ընկերությունը, որի նկատմամբ մայր ընկերությունը հսկողություն ունի, երբ դուստր ընկերությունում իր ներգրավվածության արդյունքում նա ունի փոփոխական հատույցների իրավունք կամ ռիսկին ենթարկվածություն և դուստր ընկերության նկատմամբ իր իշխանության միջոցով այդ հատույցների վրա ազդելու կարողություն, համախմբվում է: Դուստր ընկերությունների ֆինանսական հաշվետվությունները ներառվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում՝ հսկողությունը իսկի փոխանցելու պահից մինչև հսկողության դադարեցումը: Բոլոր ներխմային գործարքները, իսկի անդամ ընկերությունների միջև իրականացվող գործարքների արդյունքում առաջացող մնացորդները և չիրացված օգուտներն բացառվում են: Չիրացված վնասը նույնպես բացառվում է, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ գործարքը տրամադրում է ապացույց փոխանցվող ակտիվի արժեզրկման մասին: Անհրաժեշտության դեպքում, դուստր ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում կատարվում են փոփոխություններ՝ իսկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետ համապատասխանություն ապահովելու նպատակով: Դուստր ընկերության հաշվետու ամսաթիվ է հանդիսանում դեկտեմբերի 31-ը:

Ճեռքերման ժամանակ դուստր ընկերության ակտիվները, պարտավորությունները և պայմանական պարտավորությունները չափվում են ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ իրական արժեքով: Որոշելի գուտ ակտիվների նկատմամբ ձեռքբերման գնի ցանկացած գերազանցող մասը ճանաչվում է որպես գուդվիլ: Որոշելի գուտ ակտիվների նկատմամբ ձեռքբերման գնի ցանկացած պակաս մասը (այսինքն՝ ձեռքբերման զեղչում) կրեդիտագրվում է ձեռքբերման ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի մասեր

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար և իսկի անդամ ընկերությունների կողմից:

(ա) Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ

Սկզբնական ճանաչում

Ճանաչման ամսաթիվ

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների բոլոր կանոնավոր կերպով գնումները ճանաչվում են առևտրի ամսաթվին, այսինքն՝ այն ամսաթվին, երբ Խուճաբը հանձնառություն է ստանձնում գնել ակտիվը կամ պարտավորությունը: Կանոնավոր կերպով գնումը կամ վաճառքը ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության գնումն է կամ վաճառքն է համաձայն պայմանագրի, որի դրույթները պահանջում են այդ ակտիվի և պարտավորության հանձնումը՝ տվյալ շուկայում սովորական կանոններով կամ ընդունված կարգով սահմանված ժամկետներում:

(հազար ՀՀ դրամ)

Սկզբնական չափում

Ֆինանսական գործիքների դասակարգումը սկզբնական ճանաչման պահին կախված է պայմանագրային պայմաններից և գործիքների կառավարման բիզնես մոդելից: Ֆինանսական գործիքները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով, և գործարքի հետ կապված ծախսումներն ավելացվում են այդ գումարին կամ նվազեցվում են դրանից, բացառությամբ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների չափման դասեր

Խուժմը իր բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգում է ելնելով ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելից և ակտիվի պայմանագրային պայմաններից՝ դրանք չափելով.

- ▶ ամորտիզացված արժեքով,
- ▶ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով,
- ▶ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Խուժմը իր ներդրումները դասակարգում և չափում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով: Ընկերությունը կարող է ֆինանսական գործիքները նախորոշել որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա վերացնում կամ էապես նվազեցնում է չափման կամ ճանաչման անհետևողականությունը:

Ֆինանսական պարտավորությունները, բացի փոխառության հանձնառություններից և ֆինանսական երաշխավորությունների պայմանագրերից, չափվում են ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, եթե պահվում են առևտրական նպատակներով, ածանցյալ գործիքներ են կամ կիրառվում է իրական արժեքով նախարոշումը:

Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ, հաճախորդներին տրված վարկեր, ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Խուժմը ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջները և այլ ֆինանսական գործիքները չափում է ամորտիզացված արժեքով, եթե բավարարվում են հետևյալ երկու պայմանները՝

- ֆինանսական ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Այդ պայմանների մանրամասները ներկայացված են ստորև.

Բիզնես մոդելի գնահատում

Խուժմը իր բիզնես մոդելը սահմանում է այն մակարդակի վրա, որը լավագույնս արտացոլում է, թե ինչպես է այն կառավարում ֆինանսական ակտիվների խմբերն իր բիզնես նպատակներն իրագործելու համար:

Խմբի բիզնես մոդելը չի գնահատվում առանձին գործիքների հիմունքով, այլ գնահատում է համախմբված պորտֆելների մակարդակով և հիմնվում է այնպիսի դիտելի գործոնների վրա, ինչպիսիք են՝

- ▶ ինչպես է գնահատվում բիզնես մոդելի և դրա ներքո պահվող ֆինանսական ակտիվների կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Խմբի ղեկավարությանը,
- ▶ բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելի ներքո պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը,
- ▶ ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- ▶ վաճառքների ակնկալվող հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, որոնք նույնպես կարևոր գործոններ են Խմբի գնահատման համար:

Բիզնես մոդելի գնահատման հիմքում ընկած են ողջամտորեն ակնկալվող սցենարները՝ առանց հաշվի առնելու «վատագույն դեպք» կամ «սթրեսային դեպք» սցենարները: Եթե սկզբնական ճանաչումից հետո դրամական հոսքերն իրացվում են Խմբի սկզբնական ակնկալիքներից տարբերվող եղանակով, Խուժմը չի փոխում այդ բիզնես մոդելում պահվող մնացած ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը, սակայն հետագայում հաշվի է առնում այդ տեղեկատվությունը նոր սկզբնավորված կամ նոր գնված ֆինանսական ակտիվները գնահատելիս:

(հազար ՀՀ դրամ)

Միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու գնահատում

Որպես դասակարգման գործընթացի երկրորդ քայլ, Խուճը գնահատում է ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները՝ պարզելու համար, թե արդյոք դրանք բավարարում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշները:

Այս գնահատման նպատակով «մայր գումար» հասկացությունը սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին և կարող է փոխվել ֆինանսական ակտիվի ժամկետի ընթացքում (օրինակ, եթե կան մայր գումարի մարումներ կամ հավելավճարի/զեղչի ամորտիզացիա):

Վարկային պայմանագրում, սովորաբար, տոկոսի ամենանշանակալի տարրերն են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը և պարտքային ռիսկը: Միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու գնահատելու համար Խուճը կիրառում է դատողություններ և դիտարկում է համապատասխան գործոնները, օրինակ՝ արժույթը, որով արտահայտված է ֆինանսական ակտիվ, և ժամկետը, որի համար սահմանվում է տոկոսադրույքը:

Ի հակադրություն, պայմանագրային պայմանները, որոնց արդյունքում առաջանում է շատ աննշան ռիսկերին ենթարկվածություն կամ պայմանագրային դրամական հոսքերի փոփոխականություն, որոնք կապված չեն բազային վարկային պայմանագրի հետ, չեն առաջացնում պայմանագրային դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսի վճարումներ են: Այդպիսի դեպքերում ֆինանսական ակտիվը պետք է չափվի իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ

Խուճը պարտքային գործիքները չափում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե միաժամանակ բավարարվում են հետևյալ երկու պայմանները.

- ▶ Գործիքը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի ներքո, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները բավարարում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու պահանջները:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքները հետագայում չափվում են իրական արժեքով՝ իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացող օգուտները և վնասները ճանաչելով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Տոկոսային եկամուտը և փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և կորուստը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում նույն կերպ, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների համար: Այս դեպքում սահմանափակում է պահանջները, նախկինում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ վնասը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքից վերադասակարգվում է շահույթի կամ վնասի կազմ:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները չեն նվազեցնում այդ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում, որոնք շարունակվում են ներկայացվել իրական արժեքով: Փոխարենը, այն պահուստի չափով գումարը, որը կառաջանար, եթե ակտիվները չափվեին ամորտիզացված արժեքով, ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում որպես կուտակված արժեքը կամ շահույթում կամ վնասում համապատասխան ծախսագրմամբ: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակված վնասն ակտիվի ապաճանաչումից հետո վերադասակարգվում է շահույթի և վնասի կազմ:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող բաժնային գործիքներ

Սկզբնական ճանաչումից հետո Խուճը երբեմն որոշում է իր բաժնային ներդրումների մի մասը, առանց հետագա վերանայման հնարավորության, դասակարգել որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող, եթե դրանք համապատասխանում են ՀՀՄՍ 32-ի «*Ֆինանսական գործիքներ. Ներկայացում*» բաժնային գործիքի սահմանմանը և չեն պահվում առևտրական նպատակներով: Այդ դասակարգումը որոշվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր գործիքի համար:

Այդ բաժնային գործիքների գծով օգուտը կամ վնասը երբեք չի վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում որպես այլ եկամուտ, երբ վճարումը ստանալու իրավունքը հաստատված է, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Խուճը օգուտ է ստանում այդ մուտքերից՝ որպես գործիքի ինքնարժեքի մասի վերականգնում, որի դեպքում այդ օգուտները հաշվառվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող բաժնային գործիքները ենթակա չեն գնահատման արժեքը կամ տեսանկյունից: Այդ գործիքների օտարումից հետո կուտակված վերագնահատման պահուստը փոխանցվում է բաշխված շահույթ:

(հազար ՀՀ դրամ)

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր, ակրեդիտիվներ և չօգտագործված փոխատվության հանձնառություններ

Խումբը թողարկում է ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր, ակրեդիտիվներ և փոխատվության հանձնառություններ:

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է ստացված հավելավճարը: Սկզբնական ճանաչումից հետո յուրաքանչյուր երաշխավորության գծով Խմբի պարտավորությունը չափվում է հետևյալ գումարներից ամենաբարձրով՝ սկզբնապես ճանաչված գումարից՝ հանած շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ճանաչված կուտակված ամորտիզացիան, և ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստից:

Չօգտագործված փոխատվության հանձնառությունները և ակրեդիտիվները պարտավորություններ են, որոնց շրջանակում հանձնառության տևողության ընթացքում Խումբը հաճախորդին պետք է տրամադրի վարկ՝ նախապես սահմանված պայմաններով: Ինչպես և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի դեպքում, այդ պայմանագրերի նկատմամբ կիրառվում է ակնկալվող պարտքային կորուստներին վերաբերող պահանջները:

Պարտականությունների կատարման երաշխավորություններ

Պարտականությունների կատարման երաշխավորությունները պայմանագրեր են, որոնց համաձայն տրամադրվում է հատուցում, եթե դիմող կողմը չի կատարում պայմանագրային պարտականությունը: Պարտականությունների կատարման երաշխավորության պայմանագրերի հետ կապված ռիսկը հավանականությունն է, որ մյուս կողմը չի կատարի պայմանագրային պարտականությունը: Խումբն ունի դիմող կողմից կանխավճար ստանալու պայմանագրով սահմանված իրավունք՝ որպես շահառուին կատարված ցանկացած վճարման հատուցում, և, հետևաբար, Խումբը գտնում է, որ չի ընդունել որևէ ապահովագրական ռիսկ: Խումբը գտնում է, որ պայմանագրի առաջնային նպատակ և բնույթը ֆինանսավորում տրամադրելն է և դիմողի պարտքային ռիսկն ընդունելն է:

Պարտականությունների կատարման երաշխավորությունները ճանաչվում են ինչպես և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը՝ հետևյալ գումարներից չամորտիզացված սկզբնական միջնորդավճարից և կորստի պահուստից ամենաբարձրով:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերադասակարգում

Խումբը չի վերադասակարգում իր ֆինանսական ակտիվները սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ բացառիկ հանգամանքների, երբ Խումբը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելը: Ֆինանսական պարտավորությունները երբեք չեն վերադասակարգվում: Խումբը չի վերադասակարգել ոչ մի ֆինանսական ակտիվ կամ պարտավորություն 2023թ-ին և 2022թ-ին:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ դրամը, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող թղթակցային հաշիվների մնացորդները (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոզիտային գումարների), ներառյալ ՀՀ դրամով արտահայտված պարտադիր պահուստների մասը, և այլ բանկերում պահվող մնացորդները (տեստի հաշիվներ):

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

(գ) Հետզնման և հակադարձ հետզնման պայմանագրեր և արժեթղթերի փոխատվություն

Վաճառքի և հետզնման պայմանագրերը («ռեպո») հաշվառվում են որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ: Վաճառքի և հետզնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի այդ արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, վերադասակարգվում են որպես վաճառքի և հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր և ներկայացվում որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունը ներկայացվում է բանկի և հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների կազմում:

Հետդարձ վաճառքի պայմանագրով («հակադարձ ռեպո») ձեռքբերված արժեթղթերն արտացոլվում է բանկերի նկատմամբ պահանջների կամ հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների կազմում և չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում: Վաճառքի և հետզնման գների տարբերությունն իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ և ճանաչվում է ռեպո պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում կիրառելի արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվում են երրորդ կողմին, արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունը գրանցվում է որպես առևտրային գործառնությունների գծով պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

(հազար ՀՀ դրամ)

(դ) Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Խուճը կնքում է ածանցյալ ֆինանսական գործիքների, այդ թվում՝ ֆորվարդների, ֆյուչերսների, սվոպերի և օպցիոնների պայմանագրեր արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում: Այդ ֆինանսական գործիքները պահվում են առևտրական նպատակներով և հաշվառվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկայում գնանշված գների կամ գնորոշման մոդելների հիման վրա, որոնք դիտարկում են հիմքում ընկած գործիքների ընթացիկ շուկայական և պայմանագրային գները և այլ գործոնները: Դրական իրական արժեքով ածանցյալ ֆինանսական գործիքները արտացոլվում են ակտիվների կազմում, իսկ բացասական արժեք ունեցողները պարտավորությունների կազմում: Այդ գործիքներից ստացվող օգուտը և վնասը ներառվում են ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում որպես զուտ օգուտ/(վնաս) իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից կամ զուտ օգուտ/(կորուստ) փոխարժեքային տարբերություններից՝ կախված գործիքների բնույթից:

Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են բիզնես մոդելի և միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու գնահատման հիման վրա:

(ե) Վերակազմակերպված վարկեր

Հնարավորության դեպքում Խուճը ձգտում է վերակազմակերպել վարկերը, այլ ոչ թե բռնագանձել գրավադրված գույքը: Վերակազմակերպումը կարող է տեղի ունենալ մարումների ժամկետները երկարաձգելու կամ նոր պայմաններով վարկային պայմանագիր կնքելու միջոցով:

Խուճըն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, օրինակ՝ հաճախորդին տրված վարկը, երբ պայմանները այն աստիճան են վերանայվել, որ այն դարձել է հիմնովին նոր վարկ, և տարբերությունը ճանաչվում է որպես օգուտ կամ վնաս ապաճանաչումից այնքանով, որքանով արժեզրկումից կորուստը դեռ չի ճանաչվել: Նոր ճանաչված վարկերը ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման նպատակով դասվում են 1-ին փուլում, քանի դեռ նոր վարկը չի համարվում ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված: Երբ Խուճըն գնահատում է, արդյոք պետք է ապաճանաչել հաճախորդին տրված վարկը թե ոչ, ի թիվս այնի, հաշվի է առնում հետևյալ գործոնները՝

- ▶ վարկի արժույթի փոփոխությունը,
- ▶ պայմանագրային կողմի փոփոխությունը,
- ▶ արդյոք փոփոխությունը այնպիսին է, որ գործիքը այլևս չի համապատասխանի միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշին:

Եթե փոփոխությունը չի հանգեցնում նշանակալիորեն տարբերվող դրամական հոսքերի, փոփոխության արդյունքում ապաճանաչում տեղի չի ունենում: Հիմք ընդունելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական հոսքերի փոփոխությունը, Խուճըն հաշվառում է փոփոխությունից օգուտը կամ վնասը՝ ներկայացնելով այն ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում որպես տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքով, այն չափով, որքանով արժեզրկումից կորուստը դեռ չի հաշվառվել:

(զ) Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ, կիրառելի լինելու դեպքում, ֆինանսական ակտիվի մասը, կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի մասը) ապաճանաչվում է, երբ՝

- ▶ ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը,
- ▶ Խուճըն փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքը կամ պահպանում է այդ իրավունքը, սակայն պարտավորվում է այդ դրամական հոսքերն ամբողջությամբ և առանց էական ուշացումների փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրով և,
- ▶ Խուճըն կամ (ա) փոխանցել է ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները կամ (բ) ոչ փոխանցել և ոչ էլ պահպանել է ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Եթե Խուճըն փոխանցել է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու իր իրավունքը, ոչ փոխանցել է, ոչ էլ պահպանել է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և ոչ էլ փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը, ակտիվը ճանաչվում է այդ ֆինանսական ակտիվում խմբի շարունակվող ներգրավվածության չափով: Փոխանցված ակտիվի երաշխավորման ձև ստացած շարունակվող ներգրավվածությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և հատուցման առավելագույն գումարը, որը կարող է պահանջվել խմբից:

Երբ խմբի շարունակվող ներգրավվածությունը ստանում է փոխանցված ակտիվի գծով տրված և/կամ ձեռք բերված օպցիոնի (ներառյալ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոնի կամ համանման այլ դրույթի) ձև, ապա խմբի շարունակվող ներգրավվածության չափը փոխանցված ակտիվի այն արժեքն է, որը Խուճըն կարող է հետ գնել: Իրական արժեքով չափվող ակտիվի գծով տրված վաճառքի օպցիոնի դեպքում (ներառյալ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոնը կամ համանման այլ դրույթը) խմբի շարունակվող ներգրավվածության չափը սահմանափակված է փոխանցված ակտիվի իրական արժեքից և օպցիոնի իրագործման արժեքից նվազագույնով:

(հազար ՀՀ դրամ)

Դուրսգրում

Ֆինանսական ակտիվները մասամբ կամ ամբողջությամբ դուրս են գրվում միայն այն ժամանակ, երբ հուժկո դադարեցրել է վերականգնումը: Եթե դուրս գրվող գումարը գերազանցում է կուտակված կորստի պահուստը, տարբերությունը նախ հաշվառվում է որպես պահուստի ավելացվում, որն այնուհետև կիրառվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ: Բոլոր հետագա վերականգնումները հաշվանցվում են պարտքային կորուստների գծով ծախսերի հետ: Դուրս գրումը հանդիսանում է ապաճանաչում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Խուժմբն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

Եթե գոյություն ունեցող ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է նույն վարկատուի նկատմամբ մեկ այլ պարտավորությամբ՝ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով, կամ եթե գոյություն ունեցող պարտավորության պայմանները նշանակալիորեն վերափոխվում են, այդպիսի փոխարինումը կամ վերափոխումը դիտարկվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

(Է) Հարկում

Հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված հողվածներին, որի դեպքում այն ճանաչվում է սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել կամ ստանալ տարվա հարկվող եկամտի գծով՝ կիրառելով հարկի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակումը հաստատվում է մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացումը, հարկվող շահույթը կամ վնասը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկի հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի վճարում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում նման պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային մարմինների կողմից իրականացվող ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիները: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են ժամանակավոր տարբերությունների գծով՝ օգտագործելով պարտավորությունների մեթոդը: Հետաձգված շահութահարկը հաշվարկվում է բոլոր ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ակտիվների և պարտավորությունների հարկման բազաներ և համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ հետաձգված շահութահարկն առաջանում է գույքի կամ ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ բիզնեսի միավորում չհանդիսացող գործարքի արդյունքում, որն ազդեցություն չունի ոչ հաշվապահական և ոչ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվը ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են կիրառելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն այն ժամանակաշրջանում, երբ ակտիվները կիրացվեն կամ պարտավորությունները կմարվեն՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույթները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված շահութահարկը հաշվեգրվում է նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուրս դրույթների, ասոցիացված ընկերությունների կամ համատեղ ձեռնարկությունների ներդրումներից, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձման ժամկետները կարող են հսկվել, և հավանական է, որ դրանք չեն հակադարձվի մոտ ապագայում:

Հայաստանի Հանրապետությունում գործում են նաև այլ հարկեր, որոնք վերաբերում են խմբի գործունեությանը: Այդ հարկերը ներառված են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

(հազար ՀՀ դրամ)

(ը) Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների սկզբնական ճանաչումն իրականացվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած ամենօրյա սպասարկման ծախսերը, կուտակված մաշվածությունը և կուտակված արժեզրկումը: Ակնկալվող օգտակար ծառայության ժամկետի փոփոխությունները հաշվառվում են փոփոխելով ամորտիզացիոն ժամանակաշրջանը կամ մեթոդաբանությունը և դիտարկվում որպես հաշվապահական հաշվառման գնահատումների փոփոխություններ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները հիմնական միջոցների հետ միասին ներկայացված են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում: Ինքնարժեքով սկզբնական ճանաչումից հետո շենքերը հաշվառվում են վերագնահատված արժեքով, որը իրական արժեքն է վերագնահատման ամսաթվի դրությամբ՝ հանած ցանկացած հետագա կուտակված մաշվածությունը և հետագա կուտակված արժեզրկումից կորուստները: Գնահատումներն իրականացվում են բավարար հաճախականությամբ՝ ապահովելու համար, որ վերագնահատված ակտիվի իրական արժեքն Էականորեն չտարբերվի դրա հաշվեկշռային արժեքից: Վերագնահատման ամսաթվի դրությամբ կուտակված մաշվածությունը հանվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքից, իսկ գույտ արժեքը վերահաշվարկվում է մինչև ակտիվի վերագնահատված արժեքը: Վերագնահատումից առաջացած ցանկացած աճ ավելացվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներառված հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստին, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այն հակադարձում է նախկինում շահույթում կամ վնասում ճանաչված նույն ակտիվի վերագնահատումից նվազումը, որի դեպքում աճը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վերագնահատումից նվազումը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ նույն ակտիվի նախկին աճը ուղղակիորեն հաշվանցող նվազումը ուղղակիորեն հաշվանցվում է հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում ճանաչված աճի հետ:

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստից փոխանցումը չբաշխված շահույթ կատարվում է ակտիվների վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության տարբերության համար: Օտարումից հետո վաճառված որոշակի ակտիվի հետ կապված ցանկացած վերագնահատման պահուստ փոխանցվում է չբաշխված շահույթ:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով հետևյալ դրույթները՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարի)	Դրույթ (%)
Շենքեր	50	2
Համակարգիչներ	3	33.3
Ցանցային հարմարանքներ	8	12.5
Փոխադրամիջոցներ	8	12.5
Սարքավորումներ	8	12.5
Այլ հիմնական միջոցներ	8	12.5

Վարձակալված հիմնական միջոցների բարելավումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետից և հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնի ընթացքում:

Հողը և շենքերը վերագնահատվում են կանոնավոր կերպով առնվազն 3 տարին մեկ: Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից: Վերագնահատված ակտիվների իրական արժեքի և հաշվեկշռային արժեքի միջև Էական անհամապատասխանության դեպքում իրականացվում է լրացուցիչ վերագնահատում: Վերագնահատումն իրականացվում է հիմնական միջոցների ամբողջ դասի համար:

(թ) Բռնագանձված ակտիվներ

Որոշ դեպքերում ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրական արժեքից՝ հանած իրացման հետ կապված ծախսերը, նվազագույնով:

(ժ) Սեփական կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և հայեցողական շահաբաժիններով չնարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկման ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսերը, բացառությամբ բիզնեսի միավորման դեպքերի, սեփական կապիտալում արտացոլվում են որպես նվազեցում մուտքերից: Գումարը, որով ստացված հատուցման իրական արժեքը գերազանցում է թողարկված բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, ճանաչվում է որպես լրացուցիչ կապիտալ:

Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված հավելավճարը: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնետոմսերի թողարկման հետ, նվազեցվում է Էմիսիոն եկամուտից:

(հազար ՀՀ դրամ)

Շահաբաժիններ

Շահաբաժինները ճանաչվում են որպես պարտավորություն և նվազեցվում են սեփական կապիտալից հաշվետու ամսաթվի դրությամբ միայն այն դեպքում, եթե հայտարարվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը կամ հաշվետու ամսաթվին: Շահաբաժինները բացահայտվում են, եթե առաջարկվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը, կամ առաջարկվել կամ հայտարարվել են հաշվետու ամսաթվից հետո, բայց մինչև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման համար հաստատման ամսաթիվը:

(հ) Սեզմենտային հաշվետվություններ

Գործառնական սեզմենտը խմբի բաղադրիչ է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեություններում, որոնցից կարող է վաստակել հասույթներ և կրել ծախսեր (ներառյալ խմբի այլ բաղադրիչների հետ գործառնականություններից հասույթները և ծախսերը), որի գործառնական արդյունքները կանոնավոր կերպով վերանայվում են գլխավոր գործառնական որոշում կայացնողի կողմից՝ սեզմենտին միջոցների բաշխման վերաբերյալ որոշում կայացնելու և դրա գործունեության արդյունքները գնահատելու նպատակով, և որի գծով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն: Դեկլարությունը գտնում է, որ խումբը բաղկացած է մեկ գործառնական սեզմենտից:

(լ) Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ և ծախսեր

Խումբը հաշվարկում է տոկոսային եկամուտ ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով, բացառությամբ պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը ֆինանսական ակտիվների համախառն արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի կամ կիրառելի լինելու դեպքում՝ ավելի կարճ ժամանակահատվածի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը գեղջում է ճիշտ մինչև ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության զուտ հաշվեկշռային արժեքը: Հաշվարկի ժամանակ հաշվի են առնվում ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները (օրինակ՝ ժամկետից շուտ մարման հնարավորությունը), միջնորդավճարները կամ լրացուցիչ ծախսերը, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են գործիքին և կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, սակայն չեն դիտարկվում ապագա պարտքային կորուստները: Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտվում է խմբի կողմից ելքերի կամ մուտքերի գնահատումների վերանայման դեպքում: Ճշգրտված հաշվեկշռային արժեքը հաշվարկվում է սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա, իսկ հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունը գրանցվում է որպես տոկոսային եկամուտ կամ ծախս:

Երբ ֆինանսական ակտիվը դառնում է պարտքային առումով արժեզրկված, խումբը տոկոսային եկամուտը հաշվարկում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի զուտ ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար խումբը տոկոսային եկամուտը հաշվարկում է՝ հաշվարկելով պարտքային առումով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը և կիրառելով այն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Պարտքային առումով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը սկզբնական ճանաչման ժամանակ գնահատված ապագա դրամական հսքերը (ներառյալ պարտքային կորուստները) գեղջում է մինչև ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների ամորտիզացված արժեքը:

Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող բոլոր ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում «Այլ տոկոսային եկամուտ» հոդվածում՝ օգտագործելով պայմանագրային տոկոսադրույքը:

(խ) Արտարժույթի վերահաշվարկ

Արտարժույթով գործառնությունները սկզբնապես գրանցվում են ֆունկցիոնալ արժույթով և վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով գործառնությունների վերահաշվարկից առաջացող օգուտը և կորուստը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության մեջ որպես օգուտ կամ կորուստ փոխարժեքային տարբերություններից: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով: Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի փոխարժեքով:

(հազար ՀՀ դրամ)

(ծ) Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ և ստանդարտների փոփոխություններ գործում են 2023թ. հունվարի 1-ից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և թույլատրվում է այդ ստանդարտների և փոփոխությունների վաղաժամ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս խումբը վաղաժամ չի կիրառել նոր կամ փոփոխված ստանդարտները:

Ստորև ներկայացված նոր կամ փոփոխված ստանդարտներն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցությունն չեն ունենա խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- ▶ Դարտավորությունների դասակարգում ընթացիկ և ոչ ընթացիկ դասերի և կովենանտներ ունեցող ոչ ընթացիկ պարտավորություններ (ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություններ)
- ▶ Մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածություններ (ՀՀՄՍ 7-ի և ՖՀՄՍ 7-ի փոփոխություններ)
- ▶ Վարձակալության գծով պարտավորությունը վաճառքի և հետագարձ վարձակալություն գործարքների դեպքում (ՖՀՄՍ 16-ի փոփոխություններ)
- ▶ Փոխանակման հնարավորության բացակայություն (ՀՀՄՍ 21-ի փոփոխություններ)

4. Համադրելի տեղեկատվություն

Սխալի ուղղում

2023թ. ընթացքում խմբի գնահատմամբ նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջաններում սխալ է հաշվարկվել ԿԲ-ում պահվող պարտադիր պահուստը, հետևաբար, դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների մնացորդը պակաս է ներկայացվել, իսկ բանկերի նկատմամբ պահանջների մնացորդն ավել է ներկայացվել 840,617 հազար դրամով 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և 4,741,914 հազար դրամով՝ 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ: Սխալներն ուղղվել են վերահաշվարկելով նախորդ ժամանակաշրջանների համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների յուրաքանչյուր ազդեցություն կրած տողային հոդվածը:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ամփոփ կերպով ներկայացված է ազդեցությունը խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն

	Սխալի ուղղման ազդեցությունը		
	Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.՝ ըստ հաշվետվությունների	Սխալի ուղղում	Ուղղված առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	50,293,614	840,617	51,134,231
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	47,118,122	(840,617)	46,277,505

	Սխալի ուղղման ազդեցությունը		
	Առ 1 հունվարի 2022թ.՝ ըստ հաշվետվությունների	Սխալի ուղղում	Ուղղված առ 1 հունվարի 2022թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	56,470,480	4,741,914	61,212,394
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	21,813,642	(4,741,914)	17,071,728

Դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն

	Սխալի ուղղման ազդեցությունը		
	Ըստ 2022թ. հաշվետվությունների	Սխալի ուղղում	Ուղղված 2022թ.
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	(33,057,965)	(3,901,297)	(36,959,262)
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ՝ մինչև շահութահարկի վճարումը	89,058,545	(3,901,297)	85,157,248
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	87,633,340	(3,901,297)	83,732,043
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ (սվազում)/աճ	9,450,718	(3,901,297)	5,549,421
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքները առ 1 հունվարի	56,470,480	4,741,914	61,212,394
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքները առ 31 դեկտեմբերի	50,293,614	840,617	51,134,231

(հազար ՀՀ դրամ)

5. Դուստր ընկերության օտարում

2023թ. հուլիսի 3-ին Խումբը վաճառել է «Կոնվերս Ինկասացիա» ՍՊԸ-ն: Ընկերության նոր սեփականատերը Խմբի կապակցված կողմ չի հանդիսանում:

Ստորև ներկայացված են դուստր ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և դուստր ընկերության օտարման ազդեցությունը Խմբի ակտիվների և պարտավորությունների վրա օտարման ամսաթվի դրությամբ:

	Հաշվեկշռային արժեքը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Հաշվեկշռային արժեքը օտարման ամսաթվի դրությամբ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	100,449	52,225
Հիմնական միջոցներ	1,367	1,244
Ոչ կրթական ակտիվներ	209	197
Հետաձգված շահույթահարկի գծով ակտիվներ	1,260	1,502
Այլ ակտիվներ	2,646	7,429
ԸՆԴԱՄԵՆՆԸ ակտիվներ	105,931	62,597
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		
Այլ պարտավորություններ	9,874	8,675
ԸՆԴԱՄԵՆՆԸ պարտավորություններ	9,874	8,675
Չուտ որոշելի ակտիվներ և պարտավորություններ	96,057	53,922
Ստացված հատուցում		53,922
Օտարված դրամական միջոցներ		(52,225)
Դրամական միջոցների գուտ ներհոսք		1,697

6. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն

Խմբի ղեկավարությունը գտնում է, որ Խումբը բաղկացած է մեկ գործառնական սեզմենտից, հաշվի առնելով, որ գլխավոր գործառնական որոշում կայացնող չի մշտադիտարկում գործարար ստորաբաժանումների գործունեության արդյունքները և տոկոսակիր ակտիվները և պարտավորություններն առանձին հիմունքով՝ ռեսուրսների բաշխման և գործունեության արդյունքների գնահատման հետ կապված որոշումներ կայացնելու նպատակով:

Ստորև ներկայացված է Խմբի վերլուծությունն ըստ հիմնական գործառնական միավորների:

Մանրաձախ բանկային գործունեություն	Ֆիզիկական անձանց ավանդների սպասարկում, սպառողական վարկերի օվերդրաֆտների, վարկային քարտերի փոքր և միկրո վարկերի տրամադրում:
Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ և ինստիտուցիոնալ հաճախորդներին վարկերի և վարկային գծերի տրամադրում, ավանդների և ընթացիկ հաշիվների սպասարկում:
Առևտրային բանկային գործունեություն	Գանձապետական և ֆինանսական, վարձակալության և այլ կենտրոնական գործառնություններ:

(հազար ՀՀ դրամ)

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված տեղեկատվությունը համբի գործառնական միավորների եկամտի և շահույթի, որոշ ակտիվների և պարտավորությունների վերաբերյալ:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Մանրածախ բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Առևտրային բանկային գործունեություն	Ընդամենը
Արտաքին աղբյուրներից եկամուտ				
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	17,827,513	7,386,748	12,136,420	37,350,681
Այլ տոկոսային եկամուտ	26,584	117,815	43,980	188,379
Տոկոսային ծախս	(6,746,842)	(7,565,703)	(1,630,288)	(15,942,833)
Չուտ տոկոսային եկամուտ	11,107,255	(61,140)	10,550,112	21,596,227
Ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից զուտ ծախս	(257,570)	1,147,299	(1,253,325)	(363,596)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	9,416,155	1,281,377	90,174	10,787,706
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախս	(5,972,146)	(1,008,952)	(53)	(6,981,151)
Այլ ոչ տոկոսային եկամուտ	2,636,222	7,212,543	(463,117)	9,385,648
Ոչ տոկոսային ծախս	(6,478,177)	(5,531,829)	(3,978,409)	(15,988,415)
Գործառնական միավորի գծով շահույթ	10,451,739	3,039,298	4,945,382	18,436,419
Շահութահարկի գծով ծախս	(2,510,717)	(426,664)	(875,369)	(3,812,750)
Հաշվետու տարվա շահույթ	7,941,022	2,612,634	4,070,013	14,623,669

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Մանրածախ բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Առևտրային բանկային գործունեություն	Ընդամենը
Արտաքին աղբյուրներից եկամուտ				
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	15,098,717	7,634,118	7,444,539	30,177,374
Այլ տոկոսային եկամուտ	37,947	17,243	42,853	98,043
Տոկոսային ծախս	(4,586,029)	(7,358,306)	(2,207,575)	(14,151,910)
Չուտ տոկոսային եկամուտ	10,550,635	293,055	5,279,817	16,123,507
Ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից զուտ կորուստներ	(978,462)	(1,028,408)	(83,880)	(2,090,750)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	4,408,623	2,644,526	91,485	7,144,634
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախս	(2,096,528)	(1,164,077)	(7,963)	(3,268,568)
Այլ ոչ տոկոսային եկամուտ	6,630,478	7,130,387	(910,486)	12,850,379
Ոչ տոկոսային ծախս	(4,961,322)	(5,070,698)	(2,930,193)	(12,962,213)
Գործառնական միավորի գծով շահույթ	13,553,424	2,804,785	1,438,780	17,796,989
Շահութահարկի գծով ծախս	(2,816,768)	(582,910)	(299,018)	(3,698,696)
Հաշվետու տարվա շահույթ	10,736,656	2,221,875	1,139,762	14,098,293

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված համբի գործառնական միավորների ակտիվները:

	2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Տոկոսակիր				
	Մանրածախ բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Առևտրային բանկային գործունեություն	Ոչ տոկոսակիր	Ընդամենը
Ակտիվներ	163,285,551	108,545,473	154,710,072	79,215,146	505,756,242
Պարտավորություններ	168,123,670	191,449,864	61,826,172	8,658,804	430,058,510

	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Տոկոսակիր				
	Մանրածախ բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Առևտրային բանկային գործունեություն	Ոչ տոկոսակիր	Ընդամենը
Ակտիվներ	132,096,931	91,879,752	147,161,948	92,997,413	464,136,044
Պարտավորություններ	157,448,898	184,820,627	51,534,614	7,556,901	401,361,040

Տոկոսակիր ակտիվները ներառում են շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվները, ներդրումային արժեթղթերը, բանկերին նկատմամբ պահանջները, հաճախորդներին տրված վարկերը և փոխատվությունները:

(հազար ՀՀ դրամ)

Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները, հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ավանդները, իսկ կողմից թողարկված պարտատոմսերը, ստորադաս և այլ կոխառությունները:

Չբաշխված ոչ տոկոսակիր մնացորդները ներառում են դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, հիմնական միջոցները, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները, ոչ նյութական ակտիվները, բռնագանձված ակտիվները, այլ ակտիվները, ընթացիկ և հետաձգված հարկային պարտավորությունները, վարձակալության գծով պարտավորությունները և այլ պարտավորությունները:

Աշխարհագրական տեղեկատվություն

Խումբն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում: Խմբի ակտիվները հիմնականում գտնվում են Հայաստանի Հանրապետությունում:

Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից

Ստորև ներկայացված է ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում գտնվող հաճախորդների հետ պայմանագրերից ստացված հասույթի բացվածքն ըստ գործառնական միավորների 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Մանրածախ բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Առևտրային բանկային գործունեություն	Ընդամենը
Միջնորդավճարների տեսքով եկամուտ				
Վճարային քարտերով գործառնություններ	8,231,346	-	-	8,231,346
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	283,495	420,758	1,366	705,619
Վճարահաշվարկային գործառնություններ	206,470	95,295	88,157	389,922
Վարկային հաշիվների սպասարկման վճարներ	226,940	173,075	-	400,015
Երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ	1,685	140,867	-	142,552
Այլ	466,220	451,382	650	918,252
Ընդամենը հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	9,416,156	1,281,377	90,173	10,787,706
	Մանրածախ բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Առևտրային բանկային գործունեություն	Ընդամենը
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
Միջնորդավճարների տեսքով եկամուտ				
Վճարային քարտերով գործառնություններ	3,532,073	-	-	3,532,073
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	292,216	299,922	1,561	593,699
Հաշվարկային գործառնություններ	447,502	197,093	89,287	733,882
Վարկային հաշիվների սպասարկման վճարներ	45,033	130,614	-	175,647
Երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ	1,201	119,824	-	121,025
Այլ	432,333	1,555,338	637	1,988,308
Ընդամենը հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	4,750,358	2,302,791	91,485	7,144,634

2023թ-ին և 2022թ-ին ոչ մի արտաքին հաճախորդի կամ պայմանագրային կողմի հետ գործարքներին բաժին չէր ընկնում իսբի ընդհանուր հասույթի 10%-ից ավելին:

7. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են՝

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Կանխիկ դրամական միջոցներ	8,961,815	10,595,212
Նոստրո հաշիվներ ԿԲ-ում, ներառյալ պարտադիր պահուստները ՀՀ դրամով	12,591,359	26,542,433
Նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում	15,664,327	14,003,778
	37,217,501	51,141,423
Հանած՝ արժեզրկման գծով պահուստը	(3,195)	(7,192)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	37,214,306	51,134,231

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջության դասված են 1-ին փուլ և չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Բանկերից պահանջվում է ՀՀ ԿԲ-ում պահել կանխիկ ավանդ (պարտադիր պահուստ) ՀՀ դրամով ներգրավված միջոցների համար 4%-ի չափով (2022թ-ին՝ 4%) և արտարժույթով ներգրավված միջոցների համար 18%-ի չափով (2022թ-ին՝ 18%):

(հազար ՀՀ դրամ)

Բանկերը պարտավոր են արտարժույթով ներգրավված գումարների 6%-ը (2022թ-ին՝ 6%) պահել ՀՀ ԿԲ-ում որպես ՀՀ դրամով դեպոզիտներ և 12%-ը (2022թ-ին՝ 12%)՝ արտարժույթով: Բանկերի՝ արտարժույթով պահուստավորված միջոցների ելքագրման հնարավորությունը սահմանափակված է: Հետևաբար, հսումբը արտարժույթով պահուստավորված միջոցները դասակարգում է որպես «Պահանջներ բանկերի նկատմամբ» (Ծանոթագրություն 9):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 14,798,805 հազար դրամ գումարով (94.5%) այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցները կենտրոնացված են վեց բանկում (2022թ-ին՝ 13,273,773 հազար դրամ գումարով (94.8%) կենտրոնացված են վեց բանկում):

8. Առևտրային արժեթղթեր

Առևտրային արժեթղթերը ներառում են՝

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
ՀՀ կառավարության կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթեր	646,747	545,289
Ներդրումներ հիմնադրամներում	323,625	278,111
Առևտրային արժեթղթեր	970,372	823,400

9. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պահանջները ներառում են՝

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Արտարժույթով պարտադիր պահուստներ ՀՀ ԿԲ-ում (Ծնթգ. 7)	24,981,465	25,301,727
Բանկերին տրված վարկեր և ավանդներ	6,836,741	4,629,721
ՀՀ ԿԲ-ում դեպոզիտներ	2,305,000	1,402,500
Դեբիտորական պարտքեր վճարահաշվարկային ծառայությունների գծով	1,975,202	6,345,850
Այլ դեպոզիտներ	1,244,533	2,582,640
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	-	6,031,539
	37,342,941	46,293,977
Հանած՝ արժեզրկման գծով պահուստը	(24,501)	(16,472)
Ընդամենը պահանջներ բանկերի նկատմամբ	37,318,440	46,277,505

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հսումբը չի ունեցել հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարների դիմաց գրավադրված էին 6,068,320 հազար դրամ իրական արժեքով ՀՀ պետական և կորպորատիվ պարտատուները):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերին տրված վարկերը և ավանդները ներառում են երկու պայմանագրային կողմի մնացորդները (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երեք պայմանագրային կողմի մնացորդներ):

ՀՀ ԿԲ-ում դեպոզիտներ գումարն իրենից ներկայացնում է Արժա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդը:

Բանկերին նկատմամբ պահանջները ժամկետանց չեն կամ արժեզրկված չեն, ամբողջության դասված են 1-ին փուլ: Բանկերի նկատմամբ բոլոր պահանջները չափվում են ամորտիզացված արժեքով 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

10. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խուճրակ ունի արժույթային սվոփեր:

Խուճրակ իրականացնում է ածանցյալ ֆինանսական գործիքներով գործարքներ առևտրային նպատակների համար: Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են որպես ակտիվներ կամ պարտավորություններ գրանցված ածանցյալ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները:

	31 դեկտեմբերի 2023թ.		31 դեկտեմբերի 2022թ.	
	Իրական արժեք		Իրական արժեք	
Արտարժույթով պայմանագրեր	Ակտիվ	Պարտավորություն	Ակտիվ	Պարտավորություն
Ածանցյալ ակտիվներ (արժույթային սվոփեր)	72,646	-	197,014	-
Ածանցյալ պարտավորություններ (արժույթային սվոփեր)	-	31,110	-	-

11. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Հաճախորդներին տրված վարկեր	269,106,364	222,481,983
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր ֆինանսական կազմակերպությունների հետ	7,400,589	6,673,850
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	2,333,812	565,131
	278,840,765	229,720,964
Հանած՝ վարկերի արժեզրկման գծով պահուստը	(7,009,741)	(5,744,281)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	271,831,024	223,976,683

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Խոշոր բիզնես վարկեր, ներառյալ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները	72,547,698	61,771,029
ՓՄՁ վարկեր, ներառյալ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները	36,090,995	29,809,630
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	108,638,693	91,580,659
Հիփոթեքային վարկեր	84,098,149	70,205,215
Սպառողական վարկեր	56,070,539	43,426,117
Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր	22,632,795	17,835,123
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	162,801,483	131,466,455
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր ֆինանսական կազմակերպությունների հետ	7,400,589	6,673,850
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր և փոխատվություններ	278,840,765	229,720,964
Հանած՝ վարկերի արժեզրկման գծով պահուստը	(7,009,741)	(5,744,281)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	271,831,024	223,976,683

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների արժեզրկման գծով պահուստ

Ստորև ներկայացված է 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և համապատասխան ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը:

Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը առ 1 հունվարի 2023թ.	82,491,951	1,262,757	7,825,951	91,580,659
Դուրսգրման քաղաքականության փոփոխություն և այլ ուղղումներ*	(513)	74,217	292,068	365,772
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	52,265,634	-	-	52,265,634
Մարված ակտիվներ	(34,438,158)	(93,047)	(2,872,378)	(37,403,583)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	467,610	(197,714)	(269,896)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(220,811)	455,715	(234,904)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(989,803)	(647,210)	1,637,013	-
Վերականգնումներ	-	-	529,200	529,200
Դուրսգրված գումարներ**	-	(158,267)	(183,737)	(342,004)
Փոխարժեքային տարբերություններ	1,480,022	9,245	153,748	1,643,015
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	101,055,932	705,696	6,877,065	108,638,693

(հազար ՀՀ դրամ)

Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստները առ 1 հունվարի 2023թ.	561,941	308,761	2,072,916	2,943,618
Դուրսգրման քաղաքականության փոփոխություն և այլ ուղղումներ*	146,440	34,325	272,602	453,367
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	439,108	-	-	439,108
Մարված ակտիվներ	(283,550)	(209,992)	(972,554)	(1,466,096)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	132,140	(19,177)	(112,963)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(2,313)	57,956	(55,643)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(13,615)	(63,084)	76,699	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխումների ազդեցությունը				
Ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՊԿ վրա	(127,473)	35,679	645,719	553,925
Չեղջի ծախսագրում (ճանաչված տոկոսային եկամտում)	-	-	53,769	53,769
ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություններ	(140,995)	153,519	1,015,921	1,028,445
Վերականգնումներ	-	-	529,200	529,200
Դուրսգրված գումարներ**	-	(158,267)	(183,737)	(342,004)
Փոխարժեքային տարբերություններ	10,452	1,141	25,482	37,075
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	722,135	140,861	3,367,411	4,230,407

Ստորև ներկայացված է 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և համապատասխան ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը:

Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը առ 1 հունվարի 2023թ.	124,081,377	3,878,967	3,506,111	131,466,455
Դուրսգրման քաղաքականության փոփոխություն և այլ ուղղումներ*	824	1,015,213	1,098,043	2,114,080
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	68,265,270	-	-	68,265,270
Մարված ակտիվներ	(35,490,341)	(2,278,523)	(1,761,037)	(39,529,901)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	1,437,040	(642,880)	(794,160)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(699,787)	1,269,204	(569,417)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(555,790)	(425,592)	981,382	-
Վերականգնումներ	-	-	1,635,326	1,635,326
Դուրսգրված գումարներ**	-	(683,641)	(1,441,435)	(2,125,076)
Փոխարժեքային տարբերություններ	886,095	24,681	64,553	975,329
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	157,924,688	2,157,429	2,719,366	162,801,483

Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստները առ 1 հունվարի 2023թ.	438,940	1,115,850	1,245,873	2,800,663
Դուրսգրման քաղաքականության փոփոխություն և այլ ուղղումներ*	309,813	267,581	1,449,090	2,026,484
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	600,109	-	-	600,109
Մարված ակտիվներ	(431,316)	(883,179)	(1,824,144)	(3,138,639)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	576,737	(93,966)	(482,771)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(11,650)	281,544	(269,894)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(8,081)	(220,454)	228,535	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխումների ազդեցությունը				
Ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՊԿ վրա	(569,901)	(61,633)	981,737	350,203
Չեղջի ծախսագրում (ճանաչված տոկոսային եկամտում)	-	-	55,756	55,756
ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություններ	(99,050)	689,405	(54,280)	536,075
Վերականգնումներ	-	-	1,635,326	1,635,326
Դուրսգրված գումարներ**	-	(683,641)	(1,441,435)	(2,125,076)
Փոխարժեքային տարբերություններ	3,288	6,520	28,625	38,433
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	808,889	418,027	1,552,418	2,779,334

*** Դուրսգրման քաղաքականության փոփոխություններ և այլ ուղղումներ**

2023թ-ին խումբը վերանայել է խմբային հիմունքով գնահատվող վարկերի դուրսգրման քաղաքականությունը՝ ավելացնելով ժամկետը, որից հետո վարկերը համարվում են անվերադարձելի: Հիմք ընդունելով վարկերի վերադարձելիության պատմական տվյալները՝ դուրսգրման ժամկետը 270 ժամկետանց օրից փոխվել է 365 օրվա: Բացի այդ, խումբը ուղղումներ է կատարել ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի բանաձևում:

(հազար ՀՀ դրամ)

Նշված փոփոխությունները նշանակալի ազդեցություն չեն ունեցել հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների հաշվեկշռային արժեքի կամ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչված արժեքը կտրուտի վրա: Եականության նկատառումներից ելնելով՝ այդ փոփոխությունների և ուղղումների ազդեցությունը նախորդ տարվա ֆինանսական տեղեկատվության վրա ճանաչվել է ընթացիկ տարում:

** 2-փուլի դուրսգրումներն իրենցից ներկայացնում են վարկերի զիջման գծով վնասը (Ծանոթագրություն 28):

Ստորև ներկայացված է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և համապատասխան ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը:

Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը				
առ 1 հունվարի 2022թ.	93,409,152	900,973	11,202,511	105,512,636
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	36,391,599	-	-	36,391,599
Մարված ակտիվներ	(33,631,680)	(156,708)	(1,921,515)	(35,709,903)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	355,710	(62,792)	(292,918)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(1,862,864)	1,976,249	(113,385)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(503,513)	(1,339,848)	1,843,361	-
Վերականգնումներ	-	-	782,384	782,384
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(1,867,751)	(1,867,751)
Փոխարժեքային տարբերություններ	(11,666,453)	(55,117)	(1,806,736)	(13,528,306)
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	82,491,951	1,262,757	7,825,951	91,580,659

Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստները				
առ 1 հունվարի 2022թ.	458,761	117,927	2,480,518	3,057,206
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,327,528	-	-	1,327,528
Մարված ակտիվներ	(110,239)	(1,496)	(98,034)	(209,769)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	169,145	(7,287)	(161,858)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(1,086,386)	1,149,652	(63,266)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(20,191)	(1,100,707)	1,120,898	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխումների ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՊԿ վրա	(166,589)	(32,022)	181,806	(16,805)
Չեղջի ծախսագրում (ճանաչված տոկոսային եկամուտ)	-	-	49,373	49,373
ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություններ	34,245	188,430	58,665	281,340
Վերականգնումներ	-	-	782,384	782,384
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(1,867,751)	(1,867,751)
Փոխարժեքային տարբերություններ	(44,333)	(5,736)	(409,819)	(459,888)
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	561,941	308,761	2,072,916	2,943,618

Ստորև ներկայացված է 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և համապատասխան ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը:

Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը				
առ 1 հունվարի 2022թ.	114,829,253	4,600,561	4,153,383	123,583,197
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	52,544,844	-	-	52,544,844
Մարված ակտիվներ	(33,835,041)	(1,111,785)	(3,181,480)	(38,128,306)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	477,092	(244,296)	(232,796)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(1,841,991)	1,924,457	(82,466)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(2,179,021)	(1,128,714)	3,307,735	-
Վերականգնումներ	-	-	3,135,239	3,135,239
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(3,307,143)	(3,307,143)
Փոխարժեքային տարբերություններ	(5,913,759)	(161,256)	(286,361)	(6,361,376)
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	124,081,377	3,878,967	3,506,111	131,466,455

(հազար ՀՀ դրամ)

Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստները առ 1 հունվարի 2022թ.	598,235	355,722	1,533,726	2,487,683
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	909,512	-	-	909,512
Մարված ակտիվներ	(149,341)	(78,258)	(918,255)	(1,145,854)
Տեղափոխում 1-ին փուլ	81,049	(23,099)	(57,950)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(660,101)	682,317	(22,216)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(73,618)	(703,965)	777,583	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխումների ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՊԿ վրա	(79,764)	120,816	450,432	491,484
Չեղջի ծախսագրում (ճանաչված տոկոսային եկամուտ)	-	-	44,557	44,557
ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություններ	(171,598)	787,226	(304,415)	311,213
Վերականգնումներ	-	-	3,135,239	3,135,239
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(3,307,143)	(3,307,143)
Փոխարժեքային տարբերություններ	(15,434)	(24,909)	(85,685)	(126,028)
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	438,940	1,115,850	1,245,873	2,800,663

Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակը

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը վարկեր
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Խոշոր բիզնես վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	67,740,398	-	170,651	67,911,049
- մինչև 30 օր ժամկետանց	-	-	213,248	213,248
- 31-90 օր ժամկետանց	-	-	581,313	581,313
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	470,597	470,597
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	3,371,491	3,371,491
Ընդամենը համախառն վարկեր	67,740,398	-	4,807,300	72,547,698
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(249,260)	-	(2,388,666)	(2,637,926)
Ընդամենը զուտ վարկեր	67,491,138	-	2,418,634	69,909,772
ՓՄՁ վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	33,280,418	398,719	719,949	34,399,086
- մինչև 30 օր ժամկետանց	35,116	62,202	44,400	141,718
- 31-90 օր ժամկետանց	-	244,775	69,020	313,795
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	376,339	376,339
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	355,320	355,320
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	504,737	504,737
Ընդամենը համախառն վարկեր	33,315,534	705,696	2,069,765	36,090,995
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(472,875)	(140,861)	(978,745)	(1,592,481)
Ընդամենը զուտ վարկեր	32,842,659	564,835	1,091,020	34,498,514
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր				
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	82,285,154	882,349	422,721	83,590,224
- մինչև 30 օր ժամկետանց	47,861	8,125	19,086	75,072
- 31-90 օր ժամկետանց	-	25,614	96,394	122,008
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	25,398	25,398
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	18,311	18,311
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	267,136	267,136
Ընդամենը համախառն վարկեր	82,333,015	916,088	849,046	84,098,149
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(216,058)	(171,003)	(407,911)	(794,972)
Ընդամենը զուտ վարկեր	82,116,957	745,085	441,135	83,303,177

(հազար ՀՀ դրամ)

	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը վարկեր
Սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	52,999,404	865,389	587,217	54,452,010
- մինչև 30 օր ժամկետանց	159,636	51,756	43,517	254,909
- 31-90 օր ժամկետանց	-	179,782	128,047	307,829
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	352,499	352,499
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	342,315	342,315
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	360,977	360,977
Ընդամենը համախառն վարկեր	53,159,040	1,096,927	1,814,572	56,070,539
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(580,227)	(236,505)	(1,103,969)	(1,920,701)
Ընդամենը զուտ վարկեր	52,578,813	860,422	710,603	54,149,838
Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	22,389,233	109,512	10,191	22,508,936
- մինչև 30 օր ժամկետանց	43,400	4,445	3,677	51,522
- 31-90 օր ժամկետանց	-	30,457	3,140	33,597
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	17,771	17,771
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	20,877	20,877
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	92	92
Ընդամենը համախառն վարկեր	22,432,633	144,414	55,748	22,632,795
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(12,604)	(10,519)	(40,538)	(63,661)
Ընդամենը զուտ վարկեր	22,420,029	133,895	15,210	22,569,134
Իրավաբանական անձանց տրված ընդամենը համախառն վարկեր	101,055,932	705,696	6,877,065	108,638,693
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(722,135)	(140,861)	(3,367,411)	(4,230,407)
Իրավաբանական անձանց տրված ընդամենը զուտ վարկեր	100,333,797	564,835	3,509,654	104,408,286
Ֆիզիկական անձանց տրված ընդամենը համախառն վարկեր	157,924,688	2,157,429	2,719,366	162,801,483
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(808,889)	(418,027)	(1,552,418)	(2,779,334)
Ֆիզիկական անձանց տրված ընդամենը զուտ վարկեր	157,115,799	1,739,402	1,166,948	160,022,149
Ընդամենը համախառն վարկեր	258,980,620	2,863,125	9,596,431	271,440,176
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(1,531,024)	(558,888)	(4,919,829)	(7,009,741)
Ընդամենը զուտ վարկեր	257,449,596	2,304,237	4,676,602	264,430,435

(հազար ՀՀ դրամ)

Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակը

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը վարկեր
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Խոշոր բիզնես վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	56,524,241	62,052	-	56,586,293
- մինչև 30 օր ժամկետանց	-	171,484	-	171,484
- 31-90 օր ժամկետանց	-	-	-	-
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	1,375,729	1,375,729
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	462,274	462,274
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	3,175,249	3,175,249
Ընդամենը համախառն վարկեր	56,524,241	233,536	5,013,252	61,771,029
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(326,061)	(5,203)	(1,240,743)	(1,572,007)
Ընդամենը զուտ վարկեր	56,198,180	228,333	3,772,509	60,199,022
ՓՍՁ վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	25,954,021	721,368	945,211	27,620,600
- մինչև 30 օր ժամկետանց	13,689	50,707	6,054	70,450
- 31-90 օր ժամկետանց	-	257,146	37,637	294,783
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	77,850	77,850
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	115,119	115,119
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	1,630,828	1,630,828
Ընդամենը համախառն վարկեր	25,967,710	1,029,221	2,812,699	29,809,630
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(235,880)	(303,558)	(832,173)	(1,371,611)
Ընդամենը զուտ վարկեր	25,731,830	725,663	1,980,526	28,438,019
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր				
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	66,424,428	2,317,957	938,502	69,680,887
- մինչև 30 օր ժամկետանց	3,942	-	19,950	23,892
- 31-90 օր ժամկետանց	-	91,483	9,003	100,486
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	78,165	78,165
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	3,281	3,281
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	318,504	318,504
Ընդամենը համախառն վարկեր	66,428,370	2,409,440	1,367,405	70,205,215
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(61,845)	(766,862)	(487,830)	(1,316,537)
Ընդամենը զուտ վարկեր	66,366,525	1,642,578	879,575	68,888,678
Սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	40,176,730	968,636	903,367	42,048,733
- մինչև 30 օր ժամկետանց	101,587	55,978	49,549	207,114
- 31-90 օր ժամկետանց	-	171,140	98,565	269,705
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	204,008	204,008
- 181-360 օր ժամկետանց	-	12	117,235	117,247
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	579,310	579,310
Ընդամենը համախառն վարկեր	40,278,317	1,195,766	1,952,034	43,426,117
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(355,206)	(292,239)	(640,689)	(1,288,134)
Ընդամենը զուտ վարկեր	39,923,111	903,527	1,311,345	42,137,983
Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	17,347,375	240,404	114,859	17,702,638
- մինչև 30 օր ժամկետանց	27,315	6,359	9,813	43,487
- 31-90 օր ժամկետանց	-	26,998	12,164	39,162
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	27,760	27,760
- 181-360 օր ժամկետանց	-	-	19,120	19,120
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	2,956	2,956
Ընդամենը համախառն վարկեր	17,374,690	273,761	186,672	17,835,123
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(21,889)	(56,749)	(117,354)	(195,992)
Ընդամենը զուտ վարկեր	17,352,801	217,012	69,318	17,639,131

(հազար ՀՀ դրամ)

	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը վարկեր
Իրավաբանական անձանց տրված ընդամենը համախառն վարկեր	82,491,951	1,262,757	7,825,951	91,580,659
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(561,941)	(308,761)	(2,072,916)	(2,943,618)
Իրավաբանական անձանց տրված ընդամենը զուտ վարկեր	81,930,010	953,996	5,753,035	88,637,041
Ֆիզիկական անձանց տրված ընդամենը համախառն վարկեր	124,081,377	3,878,967	3,506,111	131,466,455
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(438,940)	(1,115,850)	(1,245,873)	(2,800,663)
Ֆիզիկական անձանց տրված ընդամենը զուտ վարկեր	123,642,437	2,763,117	2,260,238	128,665,792
Ընդամենը համախառն վարկեր	206,573,328	5,141,724	11,332,062	223,047,114
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(1,000,881)	(1,424,611)	(3,318,789)	(5,744,281)
Ընդամենը զուտ վարկեր	205,572,447	3,717,113	8,013,273	217,302,833

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դրամական միջոցներով ապահովված վարկերի մնացորդը, որոնց գծով արժեզրկման գծով պահուստ չի ձևավորվել հաշվի առնելով գրավը, կազմել է 34,507,395 հազար դրամ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 28,300,567 հազար դրամ):

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառվածությունների համակենտրոնացում

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խուլմբն ունի տասը խոշոր վարկառուների խմբերին տրամադրված 48,993,284 հազար դրամ ընդհանուր գումարով վարկեր (ընդհանուր վարկային պորտֆելի 17.57%) (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 44,045,875 հազար ՀՀ դրամ կամ ընդհանուր վարկային պորտֆելի 19.17%): Այդ վարկերի գծով ձևավորվել է 1,939,571 հազար դրամի չափով արժեզրկման պահուստ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,138,746 հազար դրամ):

Վարկերն առավելապես տրամադրվել են ՀՀ հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունը իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ոլորտներում՝

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Հիփոթեքային վարկեր	84,098,149	70,205,216
Սպառողական և ոսկու գրավադրմամբ վարկեր ֆիզիկական անձանց	78,703,334	61,261,240
Առևտուր	34,694,238	28,118,732
Շինարարություն	24,075,833	22,543,438
Գյուղատնտեսություն (ներառյալ ֆիզիկական անձանց տրված վարկերը)	11,663,851	11,694,231
Արդյունաբերություն	7,397,313	9,704,335
Ծառայությունների ոլորտ	4,198,867	4,830,327
Էներգետիկայի բնագավառ	2,998,568	3,506,006
Տրանսպորտ և կապ	2,093,145	2,688,657
Ֆինանսական ծառայություններ	10,305,840	941,646
Այլ	11,211,038	7,553,286
Ընդամենը վարկային պորտֆել	271,440,176	223,047,114
Արժեզրկման գծով պահուստ	(7,009,741)	(5,744,281)
Ընդամենը	264,430,435	217,302,833

(հազար ՀՀ դրամ)

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ

Իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պորտֆելում ներառված են ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները: Ստորև ներկայացված է ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների վերլուծությունը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն ներդրումներ		
Մինչև 1 տարի	773,364	208,011
1-2 տարի	773,445	166,714
2-3 տարի	717,664	197,580
3-4 տարի	399,775	72,917
4-5 տարի	194,238	52,330
5 տարուց ավելի	5,756	7,571
	2,864,242	705,123
Այլազգա ժամանակաշրջանների չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ֆինանսական վարձակալության գծով	(530,430)	(139,992)
Չուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում նախքան արժեզրկման գծով պահուստը	2,333,812	565,131
Արժեզրկման գծով պահուստ	(23,973)	(201,485)
Չուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	2,309,839	363,646

Գրավի և պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների վերլուծություն

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների համար որպես ապահովություն ծառայող գրավի և պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների բնույթի վերաբերյալ (առանց արժեզրկման):

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Անշարժ գույք	166,839,401	142,580,147
Դրամական միջոցներ և ավանդներ	36,787,801	31,919,995
Ոսկի	20,684,098	17,694,715
Փոխադրամիջոցներ	1,399,086	1,355,265
Պատրաստի արտադրանք	634,957	461,362
Պետական պարտատուներ	85,224	539,413
Գրավով չապահովված	37,999,868	22,751,936
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	264,430,435	217,302,833

Խուճմբն ունի վարկեր, որոնց համար գրավի իրական արժեքը գնահատվել է վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ և չի վերանայվել հետագա փոփոխություններն արտացոլելու համար, ինչպես նաև վարկեր, որոնց գրավի իրական արժեքը չի որոշվել: Որոշ վարկերի համար գրավի իրական արժեքը վերանայվել է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Գրավի գնահատման վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացվում է կախված այն հանգամանքից, թե երբ է այն գնահատվել, եթե նման գնահատում իրականացվել է:

Մի քանի տեսակի գրավով ապահովված վարկերի համար բացահայտվում է այն գրավը, որն առավել տեղին է արժեզրկման գնահատման համար: Ֆիզիկական անձանցից, օրինակ՝ ՓՍԶ վարկառուների բաժնետերերից ստացված երաշխավորությունները չեն դիտարկվում արժեզրկման գնահատման նպատակների համար:

Ոչ ժամկետանց և ոչ արժեզրկված վարկերի վերադարձելիությունը հիմնականում կախված է վարկառուների վճարունակությունից, այլ ոչ գրավի արժեքից, և հսկի համար պարտադիր չէ վերանայել գրավի գնահատումը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված է տեղեկատվություն 2023թ. և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 3-րդ փուլ դասված՝ հաճախորդներին տրված վարկերի համար որպես ապահովություն ծառայող գրավի վերաբերյալ: Աղյուսակների նպատակների համար յուրաքանչյուր վարկի գրավի իրական արժեքը սահմանափակվում է վարկի համախառն հաշվեկշռային արժեքով:

	Ոսկի	Անշարժ գույք	Փոխադրա- միջոցներ	Գրավի ընդամենը իրական արժեք	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Համապա- տասխան ԱՊԿ
31 դեկտեմբերի 2023թ.						
Խոշոր բիզնես վարկեր	-	4,494,156	-	4,494,156	4,807,300	(2,388,666)
ՓՍԶ վարկեր	-	1,577,708	23,080	1,600,788	2,069,765	(978,745)
Հիփոթեքային վարկեր	-	731,004	-	731,004	849,046	(407,911)
Սպառողական վարկեր	-	865,939	20,991	886,930	1,814,572	(1,103,969)
Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր	37,242	-	-	37,242	55,748	(40,538)
Ընդամենը	37,242	7,668,807	44,071	7,750,120	9,596,431	(4,919,829)

(հազար ՀՀ դրամ)

31 դեկտեմբերի 2022թ.	Ոսկի	Մնչարժ գույք	Փոխադրա- միջոցներ	Գրավի ընդամենը իրական արժեք	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Համապա- տասխան ԱՊԿ
Խոշոր բիզնես վարկեր	-	4,605,426	-	4,605,426	5,013,252	(1,240,743)
ՓՄՁ վարկեր	-	1,546,613	3,733	1,550,346	2,812,699	(832,173)
Հիփոթեքային վարկեր	-	1,238,986	-	1,238,986	1,367,405	(487,830)
Սպառողական վարկեր	-	1,159,771	-	1,159,771	1,952,034	(640,689)
Ոսկու գրավադրամաբ վարկեր	179,803	-	-	179,803	186,672	(117,354)
Ընդամենը	179,803	8,550,796	3,733	8,734,332	11,332,062	(3,318,789)

Գրավադրված ակտիվներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 34,982,018 հազար դրամ ընդհանուր գումարով հաճախորդներին տրված վարկերը (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 29,206,579 հազար դրամ) ծառայում են որպես գրավ այլ փոխառու միջոցների համար (Ծանոթագրություն 21):

Հակադարձ հետզման պայմանագրեր ֆինանսական կազմակերպությունների հետ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարների դիմաց գրավադրված են 7,400,602 հազար դրամ իրական արժեքով ՀՀ պետական և կորպորատիվ պարտատոմսերը (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 6,908,683 հազար դրամ):

12. Ներդրումային արժեթղթեր

Ներդրումային արժեթղթերը՝ ներառյալ հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթերը, բաղկացած են՝

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Բանկի կողմից պահվող Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	6,531,648	4,553,932
Օտարերկրյա պետական պարտատոմսեր	4,016,352	11,040,737
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	-	2,813,248
Հանած՝ արժեզրկման գծով պահուստը	(10,217)	(15,339)
Բանկի կողմից պահվող ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	10,537,783	18,392,578
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	84,542,756	74,867,661
Օտարերկրյա պետական պարտատոմսեր	28,870,511	25,194,721
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	8,230,943	6,827,254
Միջազգային կազմակերպությունների պարտատոմսեր	1,212,941	-
Բանկի կողմից պահվող իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	122,857,151	106,889,636
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող բաժնային արժեթղթեր		
ՏՀՁԿ անդամ երկրների ընկերությունների բաժնային արժեթղթեր	5,333	5,333
Կորպորատիվ բաժնետոմսեր ՀՀ ընկերություններում	75,222	75,222
Բանկի կողմից պահվող իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող բաժնային արժեթղթեր	80,555	80,555
Ընդամենը Բանկի կողմից պահվող ներդրումային արժեթղթեր	133,475,489	125,362,769
Վաճառքի և հետզման պայմանագրերով գրավադրված		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	7,927,279	-
Վաճառքի և հետզման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	7,927,279	-

(հազար ՀՀ դրամ)

Ստորև ներկայացված է ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթերի, ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթերի, համախառն հաշվեկշռային արժեքների և համապատասխան ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր</i>	<i>1-ին փուլ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը առ 1 հունվարի 2023թ.	18,407,917	18,407,917
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	5,802,473	5,802,473
Մարված ակտիվներ	(12,471,121)	(12,471,121)
Դուրսգրված գումարներ	(1,253,325)	(1,253,325)
Փոխարժեքային տարբերություններ	62,056	62,056
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	10,548,000	10,548,000

<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր</i>	<i>1-ին փուլ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ակնկալվող պարտքային կորուստները առ 1 հունվարի 2023թ.	15,339	15,339
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,340	1,340
Մարված ակտիվներ	(5,920)	(5,920)
Դուրսգրված գումարներ	(1,253,325)	(1,253,325)
ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություններ	1,252,783	1,252,783
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	10,217	10,217

Ստորև ներկայացված է ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և համապատասխան ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր</i>	<i>1-ին փուլ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը առ 1 հունվարի 2022թ.	1,233,261	1,233,261
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	17,986,129	17,986,129
Մարված ակտիվներ	(526,020)	(526,020)
Փոխարժեքային տարբերություններ	(285,453)	(285,453)
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	18,407,917	18,407,917

<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր</i>	<i>1-ին փուլ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ակնկալվող պարտքային կորուստները առ 1 հունվարի 2022թ.	24,351	24,351
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	13,612	13,612
Մարված ակտիվներ	(3,178)	(3,178)
ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություններ	(19,446)	(19,446)
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	15,339	15,339

Ստորև ներկայացված է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի, ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթերի, համախառն հաշվեկշռային արժեքների և համապատասխան ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր</i>	<i>1-ին փուլ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը առ 1 հունվարի 2023թ.	106,889,636	106,889,636
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	71,615,859	71,615,859
Մարված ակտիվներ	(34,103,306)	(34,103,306)
Վաճառված ակտիվներ	(18,949,114)	(18,949,114)
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	3,496,537	3,496,537
Փոխարժեքային տարբերություններ	1,834,818	1,834,818
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	130,784,430	130,784,430

<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր</i>	<i>1-ին փուլ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ակնկալվող պարտքային կորուստները առ 1 հունվարի 2023թ.	183,014	183,014
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	102,757	102,757
Մարված ակտիվներ	(15,071)	(15,071)
Վաճառված ակտիվներ	(42,204)	(42,204)
ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություններ	(15,771)	(15,771)
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	212,725	212,725

(հազար ՀՀ դրամ)

Ստորև ներկայացված է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և համապատասխան ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր

	1-ին փուլ	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը առ 1 հունվարի 2022թ.	48,858,717	48,858,717
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	71,362,470	71,362,470
Մարված ակտիվներ	(1,987,517)	(1,987,517)
Վաճառված ակտիվներ	(5,595,835)	(5,595,835)
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	(3,799,774)	(3,799,774)
Փոխարժեքային տարբերություններ	(1,948,425)	(1,948,425)
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	106,889,636	106,889,636

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր

	1-ին փուլ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստները առ 1 հունվարի 2022թ.	99,134	99,134
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	100,513	100,513
Մարված ակտիվներ	(4,307)	(4,307)
Վաճառված ակտիվներ	(13,738)	(13,738)
ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություններ	1,412	1,412
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	183,014	183,014

(հազար ՀՀ դրամ)

13. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Հիմնական միջոցների և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

	Հող և շենքեր	Սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Համակարգիչներ և ցանցային հարմարանքներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Վարձակալված հիմնական միջոցների բարելավում	Անավարտ շինարարություն	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական կամ վերագնահատված արժեք									
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	5,305,397	774,130	265,321	4,723,663	873,019	1,493,369	390,410	2,989,747	16,815,056
Ավելացումներ	3,601	50,941	72,044	1,494,162	222,450	758,866	-	1,210,101	3,812,165
Օտարումներ և դուրսգրումներ	-	(33,062)	(35,655)	(97,607)	(28,900)	(91,784)	(61,141)	(168,357)	(516,506)
Ներքին տեղաշարժ	-	-	-	59,621	123,024	48,660	(231,305)	-	-
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	5,308,998	792,009	301,710	6,179,839	1,189,593	2,209,111	97,964	4,031,491	20,110,715
Կուտակված մաշվածություն									
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	-	636,649	182,814	3,538,146	767,042	1,177,009	-	1,738,055	8,039,715
Մաշվածության ծախս Օտարումներ և դուրսգրումներ	144,971	41,102	15,279	477,999	34,201	83,282	-	454,079	1,250,913
Պահպանումներ	-	(31,986)	(34,829)	(84,366)	(26,567)	(85,755)	-	(11,703)	(275,206)
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	144,971	645,765	163,264	3,931,779	774,676	1,174,536	-	2,180,431	9,015,422
Չուտ հաշվեկշռային արժեք									
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	5,305,397	137,481	82,507	1,185,517	105,977	316,360	390,410	1,251,692	8,775,341
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	5,164,027	146,244	138,446	2,248,060	414,917	1,034,575	97,964	1,851,060	11,095,293
	Հող և շենքեր	Սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Համակարգիչներ և ցանցային հարմարանքներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Վարձակալված հիմնական միջոցների բարելավում	Անավարտ շինարարություն	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական կամ վերագնահատված արժեք									
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	5,183,379	760,151	249,960	4,520,618	871,335	1,459,875	356,393	2,486,093	15,887,804
Ավելացումներ	8,014	32,202	39,861	369,002	9,586	36,481	128,620	690,069	1,313,835
Օտարումներ և դուրսգրումներ	-	(18,223)	(24,500)	(217,324)	(10,653)	(6,517)	(35,408)	(186,415)	(499,040)
Վերագնահատում	627,598	-	-	-	-	-	-	-	627,598
Ներքին տեղաշարժ	1,547	-	-	51,367	2,751	3,530	(59,195)	-	-
Վերագնահատված ակտիվների գծով կուտակված մաշվածության վերացում	(515,141)	-	-	-	-	-	-	-	(515,141)
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	5,305,397	774,130	265,321	4,723,663	873,019	1,493,369	390,410	2,989,747	16,815,056
Կուտակված մաշվածություն									
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	392,555	612,016	194,976	3,389,947	739,789	1,070,851	-	1,285,148	7,685,282
Մաշվածության ծախս Օտարումներ և դուրսգրումներ	122,586	42,324	11,248	364,476	38,114	108,057	-	456,861	1,143,666
Պահպանումներ	-	(17,691)	(23,410)	(216,277)	(10,861)	(1,899)	-	(3,954)	(274,092)
Վերագնահատված ակտիվների գծով կուտակված մաշվածության վերացում	(515,141)	-	-	-	-	-	-	-	(515,141)
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	-	636,649	182,814	3,538,146	767,042	1,177,009	-	1,738,055	8,039,715
Չուտ հաշվեկշռային արժեք									
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	4,790,824	148,135	54,984	1,130,671	131,546	389,024	356,393	1,200,945	8,202,522
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	5,305,397	137,481	82,507	1,185,517	105,977	316,360	390,410	1,251,692	8,775,341

(հազար ՀՀ դրամ)

Ակտիվների վերագնահատում

Հողի և շենքերի իրական արժեքը վերջին անգամ որոշվել և գրանցվել է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով անկախ լիցենզավորված գնահատողի կողմից իրականացված գնահատումը: Իրական արժեքը որոշվել է համեմատական (65%) և եկամտային (35%) մեթոդներով: Գնահատումը հիմնված է օգտագործման, տարիքի, գտնվելու վայրի և վիճակի առումով նմանատիպ գույքի համար հայտարարված վաճառքի գների վրա՝ կիրառելով 5%-ից 25% տիրույթում գտնվող գործակիցներ՝ ելակետային գներն օգտագործման, տարիքի, գտնվելու վայրի և վիճակի առումով տարբերությունների մասով (առկայության դեպքում) ճշգրտելու համար: Կիրառված կապիտալացման դրույքը կազմում է 5%:

Հողերի և շենքերի իրական արժեքը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակ՝ կիրառված գնահատման մեթոդի դիտելի ելակետային տվյալների նշանակալի ոչ դիտելի ճշգրտումների (գործակիցների) պատճառով: Հիմնվելով անշարժ գույքի գների փոփոխությունների վերլուծության վրա՝ ղեկավարությունը գտնում է, որ հողերի և շենքերի իրական արժեքը մոտավորապես համապատասխանում է դրանց հաշվեկշռային արժեքին 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Եթե շենքերը չափվեին սկզբնական արժեքով հաշվեկշռային արժեքը կկազմեր 807,721 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 830,657 հազար դրամ):

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվները կազմում են 3,726,632 հազար դրամ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 3,556,716 հազար դրամ):

Տեղադրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված տեղադրման փուլում գտնվող ակտիվները կազմում են 610,892 հազար դրամ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 154,441 հազար դրամ):

Գրավադրված հիմնական միջոցներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խումբը չունեի գրավադրված հիմնական միջոցներ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդպիսի հիմնական միջոցներ չկային):

14. Ոչ նյութական ակտիվներ

	<i>Լիցենզիաներ</i>	<i>Համակարգչային ծրագրեր</i>	<i>Այլ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սկզբնական արժեք				
Առ 1 հունվարի 2023թ.	1,021,215	149,709	518,859	1,689,783
Ավելացումներ	46,671	110,163	158,356	315,190
Օտարումներ և դուրսգրումներ	-	(204)	(250)	(454)
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	1,067,886	259,668	676,965	2,004,519
Կուտակված ամորտիզացիա և արժեզրկում				
Առ 1 հունվարի 2023թ.	798,386	63,326	174,830	1,036,542
Ամորտիզացիայի ծախս	34,617	6,133	45,269	86,019
Օտարումներ և դուրսգրումներ	-	-	(250)	(250)
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	833,003	69,459	219,849	1,122,311
Չուտ հաշվեկշռային արժեք				
Առ 1 հունվարի 2023թ.	222,829	86,383	344,029	653,241
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	234,883	190,209	457,116	882,208
	<i>Լիցենզիաներ</i>	<i>Համակարգչային ծրագրեր</i>	<i>Այլ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սկզբնական արժեք				
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	880,001	149,709	509,536	1,539,246
Ավելացումներ	141,214	-	9,323	150,537
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	1,021,215	149,709	518,859	1,689,783
Կուտակված ամորտիզացիա և արժեզրկում				
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	774,360	60,791	136,820	971,971
Ամորտիզացիայի ծախս	24,026	2,535	38,010	64,571
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	798,386	63,326	174,830	1,036,542
Չուտ հաշվեկշռային արժեք				
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	105,641	88,918	372,716	567,275
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	222,829	86,383	344,029	653,241

(հազար ՀՀ դրամ)

Ամբողջությամբ ամորտիզացված ակտիվներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ոչ կյուբական ակտիվներում ներառված ամբողջությամբ ամորտիզացված ոչ կյուբական ակտիվները կազմում են 798,043 հազար դրամ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 805,921 հազար դրամ):

15. Բռնագանձված ակտիվներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իմբի կողմից տրամադրված վարկերի և փոխառությունների համար ապահովվածություն հանդիսացող գրավների բռնագանձման արդյունքում ձեռք բերված ակտիվները ներկայացված են ստորև.

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Հող և շենքեր	1,033,211	2,167,795
Այլ ակտիվներ	15,327	38,191
	1,048,538	2,205,986
Հանած՝ արժեզրկման գծով պահուստը	(244,416)	(166,502)
Ընդամենը բռնագանձված գրավ	804,122	2,039,484

Իմբի քաղաքականությունը նախատեսում է գրավի ժամանակին իրացում՝ սահմանված կարգով: Խումբը հիմնականում չի օգտագործում ոչ դրամային գրավները իր սեփական գործառնությունների համար: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, նվազագույնով: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում իմբի բռնագանձված ակտիվների արժեքը կազմել է 194,752 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 446,174 հազար դրամ), իսկ վաճառված ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 1,673,285 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 769,586 հազար ՀՀ դրամ):

16. Այլ ակտիվներ և պարտավորություններ

Այլ ակտիվները ներառում են.

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Այլ ֆինանսական ակտիվներ		
Դեբիտորական պարտքեր	940,083	567,907
Դրամական փոխանցումների գծով ստացվելիք գումարներ	242,274	90,752
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,182,357	658,659
Հանած՝ այլ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահուստ	(28,363)	(30,177)
Ընդամենը զուտ այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,153,994	628,482
Այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
Կանխավճարներ մատակարարներին	816,236	2,865,965
Թանկարժեք մետաղներ	1,514,469	810,838
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	389,881	373,390
Պաշարներ	249,532	186,986
Ապահովագրության գծով հավելավճարի չամորտիզացված մաս	32,940	27,939
Հաշվարկներ աշխատակիցների հետ	6,146	-
Այլ	1,865	2,776
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	3,011,069	4,267,894
Ընդամենը այլ ակտիվներ	4,165,063	4,896,376

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստները առ 1 հունվարի 2023թ.	29,804	25	348	30,177
Տեղափոխում 1-ին փուլ	5	-	(5)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(4)	(15)	19	-
Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով ծախս	(1,521)	20	(792)	(2,293)
Վերականգնումներ	-	-	16,496	16,496
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(16,022)	(16,022)
Փոխարժեքային տարբերություններ	-	-	5	5
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	28,284	30	49	28,363

(հազար ՀՀ դրամ)

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստները առ 1 հունվարի 2022թ.	11,232	60	600	11,892
Տեղափոխում 1-ին փուլ	36	(6)	(30)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(3)	3	-	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(82)	(9)	91	-
Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով ծախս	19,596	(23)	54,520	74,093
Վերականգնումներ	-	-	29,164	29,164
Դուրսգրված գումարներ	-	-	(83,909)	(83,909)
Փոխարժեքային տարբերություններ	(975)	-	(88)	(1,063)
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	29,804	25	348	30,177

Այլ պարտավորությունները ներառում են.

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ		
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	1,780,104	1,639,884
Կրեդիտորական պարտքեր	751,242	515,819
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,531,346	2,155,703
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ		
Վճարվելիք հարկեր, բացառությամբ շահութահարկի	1,003,409	500,076
Ակտիվների վերաբերող շնորհներ	11,468	13,892
Այլ	2	18,151
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	1,014,879	532,119
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	3,546,225	2,687,822

17. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են.

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Հետգնման պայմանագրեր ՀՀ ԿԲ-ի հետ	3,933,642	-
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	177,448	295,178
Բանկերից ստացված վարկեր	61,600	2,000,538
Այլ պարտավորություններ	3,277	45,293
Ընդամենը պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	4,175,967	2,341,009

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խումբն ունի վարկեր մեկ բանկից (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երկու բանկից):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ բանկերի թղթակցային հաշիվների 95.7%-ը կենտրոնացված է երեք բանկում (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 94.5%՝ մեկ բանկում):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի հետ հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարների դիմաց գրավադրված են 4,012,295 հազար դրամ իրական արժեքով ՀՀ պետական պարտատոմսերը (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի հետ հետգնման պայմանագրեր չեն եղել):

18. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդներին նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են.

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Իրավաբանական անձիք		
Հետգնման պայմանագրեր ֆինանսական կազմակերպությունների հետ	3,806,274	-
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	92,270,849	115,131,180
Ժամկետային ավանդներ	95,372,741	69,413,308
	191,449,864	184,544,488
Ֆիզիկական անձիք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	75,383,637	76,304,620
Ժամկետային ավանդներ	92,416,155	81,001,217
	167,799,792	157,305,837
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	359,249,656	341,850,325

(հազար ՀՀ դրամ)

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորություններում ներառված են 39,061,851 հազար դրամ գումարով ավանդները, որոնք ծառայում են որպես ապահովվածություն տրամադրված վարկերի, ակրեդիտիվների, երաշխավորությունների և պայմանական պարտավորությունների հետ այլ գործարքների համար (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 42,851,999 հազար դրամ):

2023թ. դեկտեմբերի 31-դրությամբ համբի ամենախոշոր տասը հաճախորդների միջոցների մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 120,718,599 հազար դրամ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 116,848,107 հազար դրամ) կամ հաճախորդներից ներգրավված միջոցների ընդհանուր գումարի 33.60% (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 34.18%):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների հետ հետզման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարների դիմաց գրավադրված են 3,914,984 հազար դրամ իրական արժեքով ՀՀ պետական պարտատոմսերը (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների հետ հետզման պայմանագրեր չեն եղել):

19. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերը ներառում են.

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր ԱՄՆ դոլարով	12,235,398	8,694,932
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր ՀՀ դրամով	8,131,950	5,997,216
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	20,367,348	14,692,148

ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով պարտատոմսերը ենթակա են մարման 2024-2025թթ.՝ պայմանագրերի համաձայն: ՀՀ դրամով պարտատոմսերի դեպքում արժեկտրոնի տոկոսադրույքը կազմում է 9.75%-10.5%, ԱՄՆ դոլարով պարտատոմսերի դեպքում՝ 3.75%-5.25% : համբի պարտատոմսերը ցուցակված են Հայաստանի ֆոնդային բորսայում:

20. Հարկում

Շահութահարկը ներառում է.

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	4,056,602	3,953,835
Նախորդ տարիների ընթացիկ շահութահարկի ճշգրտում	-	(19,382)
Հետաձգված հարկի գծով ծախս՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	(243,852)	(235,757)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	3,812,750	3,698,696

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շահութահարկը Հայաստանի Հանրապետությունում գանձվում է 18% դրույքաչափով (2022թ-ին՝ 18%): ՖՀՄՍ և ՀՀ հարկային օրենսդրության միջև տարբերություններն առաջացնում են որոշ ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլելու նպատակով որոշված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և շահութահարկի նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև:

Հաշվապահական շահույթի և հարկային ծախսերի միջև թվաբանական համադրումը ներկայացված է ստորև.

	31 դեկտեմբերի 2023թ.		31 դեկտեմբերի 2022թ.	
Շահույթ մինչև հարկումը	18,436,419		17,796,989	
Շահութահարկ՝ հաշվարկված հարկի կիրառելի դրույքաչափով	3,318,555	18%	3,203,458	18%
Չնվազեցվող ծախսեր	494,195	3%	514,618	3%
Նախորդ տարիների ընթացիկ շահութահարկի ճշգրտում	-		(19,380)	0%
Շահութահարկի գծով ծախս	3,812,750	21%	3,698,696	21%

(հազար ՀՀ դրամ)

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և դրանց փոփոխությունները համապատասխան տարիների համար ներկայացված է ստորև`

	Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում			Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում			Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.
	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում	Այլ համապարփակ եկամտի կազմում	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում	Այլ համապարփակ եկամտի կազմում	
		արդյունքների մասին հաշվետվությունում	համապարփակ եկամտի կազմում		արդյունքների մասին հաշվետվությունում	համապարփակ եկամտի կազմում	
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	(1,217,611)	99,587	-	(1,118,024)	191,740	-	(926,284)
Ներդրումային արժեթղթեր	274,059	13,476	643,060	930,595	4,426	(599,520)	335,501
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(452,956)	(26,330)	(112,968)	(592,254)	(86,747)	-	(679,001)
Բռնագանձված ակտիվներ	52,199	28,911	-	81,110	14,024	-	95,134
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(3,741)	(3,399)	-	(7,140)	(3,170)	-	(10,310)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	259,208	14,664	-	273,873	75,834	-	349,706
Այլ արժեզրկում և պահուստներ	38,156	(30,190)	-	7,966	22,646	-	30,612
Այլ պարտավորություններ	146,043	139,037	-	285,080	25,100	-	310,180
2018 հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(904,643)	235,757	530,092	(138,794)	243,852	(599,520)	(494,462)

21. Այլ փոխառու միջոցներ

Այլ փոխառու միջոցները ներառում են.

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Վարկեր վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից	29,632,386	25,336,886
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	5,717,504	6,082,454
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	1,874,052	3,041,198
Վարկեր ՀՀ կառավարությունից	27,805	40,918
Այլ փոխառու միջոցներ	37,251,747	34,501,456

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ից ստացված վարկերն իրենցից ներկայացնում են «Գերմանահայկական հիմնադրամից» ստացված վարկերը` հետադարձ ֆինանսավորման միջոցով փոքր և միջին բիզնեսին, սպառողական և այլ նպատակներով վարկեր տրամադրելու համար:

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը ներառում են Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկից ստացված վարկերը:

Վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից ստացված վարկերը ներառում են «Ազգային հիփոթեքային ընկերություն» ՎՎԿ-ից և «Բնակարան երիտասարդներին» ՎՎԿ-ից ներգրավված վարկերը:

Վերաֆինանսավորվող վարկային կազմակերպություններից ստացված վարկը և ՀՀ ԿԲ-ից ստացված վարկերն օգտագործվում են համապատասխան պահանջները բավարարող վարկառուներին ենթավարկավորելու համար: Տնտեսության որոշակի ճյուղերում գործող փոքր և միջին չափի ձեռնարկություններին աջակցելու և հիփոթեքային շուկան զարգացնելու նպատակով տեղական և միջազգային ոչ պետական կազմակերպությունների կողմից տրամադրվող այս տեսակի ֆինանսավորման համար փաստացի շուկա չի գործում: Այդ վարկերն իրենցից ներկայացնում են շուկայի առանձին սեգմենտ, և սկզբնական ճանաչման պահին խուլբը դրանք չի գեղջում:

Սահմանափակումներ (կովենանտներ)

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խուլբը չէր խախտել ոչ մի սահմանափակում:

(հազար ՀՀ դրամ)

22. Հանձնառություններ և պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային միջավայր

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները: Ղեկավարությունը գտնում է, որ հստակ իր գործունեությունն իրականացնում է օրենսդրության պահանջների համաձայն և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Ղեկավարությունը գտնում է, որ վերջնական պատասխանատվության չափը, եթե այդպիսին լինի, որը կարող է առաջանալ համախմբված հարցերի և ներկայացված բողոքների արդյունքում, էական բացասական ազդեցություն չի ունենա համախմբված ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Փոխատվության հանձնառություններ, երաշխավորություններ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում հստակ հանդես է գալիս որպես հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքների պայմանագրային կողմ՝ իր հաճախորդների պահանջները բավարարելու համար: Այդ ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, արտացոլված չեն ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Հանձնառություններ և պայմանական պարտավորություններ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համախմբված հանձնառությունները և պայմանական պարտավորությունները ներառում են.

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Փոխատվության հանձնառություններ		
Զօգտագործված փոխատվության հանձնառություններ	14,457,798	16,277,823
Ֆինանսական երաշխավորություններ	8,494,788	7,209,681
Ակրեդիտիվներ	-	334,535
	22,952,586	23,822,039
Փոխատվության հանձնառություններ գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(323,878)	(143,063)

Ստորև ներկայացված է ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Զօգտագործված փոխատվության հանձնառություններ	1-ին փուլ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստները առ 1 հունվարի 2023թ.	49,584	49,584
Նոր վարկային գծեր	114,792	114,792
Ժամկետը լրացած վարկային գծեր	(10,215)	(10,215)
ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և էլակետային տվյալների փոփոխություններ	39,683	39,683
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	1,757	1,757
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	195,601	195,601
Ֆինանսական երաշխավորություններ	1-ին փուլ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստները առ 1 հունվարի 2023թ.	89,321	89,321
Նոր վարկային գծեր	78,853	78,853
Ժամկետը լրացած վարկային գծեր	(36,481)	(36,481)
ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և էլակետային տվյալների փոփոխություններ	(3,971)	(3,971)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	555	555
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	128,277	128,277

(հազար ՀՀ դրամ)

Ակրեդիտիվներ	1-ին փուլ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստները առ 1 հունվարի 2023թ.	4,158	4,158
Ժամկետը լրացած վարկային գծեր	(4,276)	(4,276)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	118	118
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	-	-

Ստորև ներկայացված է ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Զօգտագործված փոխատվության հանձնառություններ	1-ին փուլ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստները առ 1 հունվարի 2022թ.	100,975	100,975
Նոր վարկային գծեր	21,750	21,750
Ժամկետը լրացած վարկային գծեր	(39,019)	(39,019)
ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություններ	(27,677)	(27,677)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(6,445)	(6,445)
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	49,584	49,584

Ֆինանսական երաշխավորություններ	1-ին փուլ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստները առ 1 հունվարի 2022թ.	48,809	48,809
Նոր վարկային գծեր	70,240	70,240
Ժամկետը լրացած վարկային գծեր	(23,557)	(23,557)
ԱՊԿ հաշվարկի համար օգտագործվող մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություններ	(5,093)	(5,093)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(1,078)	(1,078)
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	89,321	89,321

Ակրեդիտիվներ	1-ին փուլ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստները առ 1 հունվարի 2022թ.	-	-
Նոր վարկային գծեր	4,158	4,158
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	4,158	4,158

Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Այսուամենայնիվ, 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խումբն իրականացրել է ավտոտրանսպորտային միջոցների (նաև ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն), շենքերի և շինությունների, շահագործվող գույքի, բանկոմատների, բանկային ռիսկերի, էլեկտրոնային և համակարգչային հանցագործությունների, տնօրենների և ղեկավարների պատասխանատվության ապահովագրություն: Քանի դեռ խումբը ձեռք չի բերել ամբողջական ապահովագրական ծածկույթ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է բացասական ազդեցություն ունենալ խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

23. Սեփական կապիտալ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի հայտարարված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 19,947,633 հազար դրամ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 19,947,633 հազար դրամ):

Բանկի կանոնադրության համաձայն՝ բաժնետիրական կապիտալը կազմված է 66,492 սովորական բաժնետոմսերից և 333 արտոնյալ բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը համապատասխանաբար 300,000 դրամ և 100 դրամ անվանական արժեքներով (2022թ.՝ 66,492 սովորական բաժնետոմսեր և 333 արտոնյալ բաժնետոմսեր):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

	31 դեկտեմբերի 2023թ.		31 դեկտեմբերի 2022թ.	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում (%)	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում (%)
«Ըղվանսդ գյոբալ ինվեստմենտ» ՍՊԸ	14,539,800	72.89	14,539,800	72.89
«Ըղվանսդ գյոբալ ինվեստմենտ» ՍՊԸ (արտոնյալ բաժնետոմսեր)	33	-	33	-
«Հայփոստ Թրասթ Սենթըմենթ» Բի Վի	4,410,600	22.11	4,410,600	22.11
Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցի՝ ի դեմս Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի	997,200	5.00	997,200	5.00
	19,947,633	100.00	19,947,633	100.00

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ստանալ ժամանակ առ ժամանակ հայտարարվող շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

Բանկի արտոնյալ բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն իրավասու մարմնի կողմից շահաբաժիններ վճարելու մասին որոշման կայացման դեպքում ստանալ տարեկան շահաբաժին իրենց պատկանող արտոնյալ բաժնետոմսերի անվանական արժեքի 20%-ի չափով:

2023թ. հունիսի 22-ի Բաժնետերերի ժողովի որոշման համաձայն՝ Բանկի կողմից հայտարարված և վճարված շահաբաժինները կազմել են 4,432,084 հազար դրամ սովորական բաժնետոմսերի համար և 6.6 հազար դրամ արտոնյալ բաժնետոմսերի համար (2022թ-ին՝ 509,683 հազար դրամ սովորական բաժնետոմսերի համար և 6.6 հազար դրամ արտոնյալ բաժնետոմսերի համար): Շահաբաժինների հայտարարման օրվա դրությամբ մեկ սովորական բաժնետոմսի դիմաց շահաբաժինները կազմել են 66,656 դրամ, իսկ մեկ արտոնյալ բաժնետոմսի դիմաց՝ 19,8 դրամ (2022թ-ին՝ 7,665 դրամ՝ մեկ սովորական բաժնետոմսի դիմաց և 19.8 դրամ՝ մեկ արտոնյալ բաժնետոմսի դիմաց):

Բանկի բաժնետիրական կապիտալը ձևավորվել է բաժնետերերի դրամական ներդրումներից, բաժնետերերն ունեն ՀՀ դրամով շահաբաժիններ և կապիտալի բաշխումներ ստանալու իրավունք:

Բաշխման ելթակա պահուստների գումարը հավասար է ՀՀ օրենսդրության համաձայն հաշվարկված չբաշխված շահույթին: Բաշխման ոչ ելթակա պահուստներն իրենցից ներկայացված են գլխավոր պահուստը: Գլխավոր պահուստը ձևավորվել է Բանկի կանոնադրության համաձայն:

Գլխավոր պահուստ

Գլխավոր պահուստը ձևավորվել է Հայաստանի Հանրապետության կանոնակարգերի պահանջներին համաձայն՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերի, այդ թվում՝ ապագա կորուստների և այլ չնախատեսված ռիսկերի կամ պայմանական դեպքերի հետ կապված: Պահուստը ձևավորվել է Բանկի կանոնադրության համաձայն, որը պահանջում է գլխավոր պահուստի ստեղծում:

Հողի և շենքերի վերագնահատումից աճ

Հողի և շենքերի վերագնահատումից աճն օգտագործվում է հողի և շենքերի իրական արժեքի աճը և նվազումը գրանցելու համար այնքանով, որքանով այդ նվազումը վերաբերում է նախկինում սեփական կապիտալում ճանաչված՝ նույն ակտիվի աճին:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստը գրանցում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի և ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունները:

(հազար ՀՀ դրամ)

24. Չուտ տոկոսային եկամուտ

Չուտ տոկոսային եկամուտը ներառում է.

	2023թ.	2022թ.
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	26,341,549	23,813,110
Ներդրումային արժեթղթեր	751,205	1,244,308
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	370,304	251,009
Դրամական համարժեքներ	78,871	60,196
Այլ տոկոսային եկամուտ	14,620	9,974
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	9,794,132	4,798,777
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	37,350,681	30,177,374
Ֆինանսական վարձակալություն	144,399	55,190
Առևտրային արժեթղթեր	43,980	42,853
Այլ տոկոսային եկամուտ	188,379	98,043
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	37,539,060	30,275,417
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	11,753,749	10,400,791
Այլ փոխառու միջոցներ	2,400,898	2,155,626
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,281,531	1,036,087
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	349,552	388,605
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	156,685	149,459
Ստորադաս փոխառություններ	418	21,342
Ընդամենը տոկոսային ծախս	15,942,833	14,151,910
Չուտ տոկոսային եկամուտ	21,596,227	16,123,507

25. Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ

Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտը ներառում է.

	2023թ.	2022թ.
Վճարային քարտերով գործառնություններ	8,231,346	3,532,073
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	705,619	593,699
Վարկերի վաղաժամ մարման գծով միջնորդավճարների տեսքով եկամուտ	400,015	175,648
Հաշվարկային գործառնություններ	389,922	733,881
Թղթադրամների փոխանցումներ բանկերին	159,527	1,243,651
Երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ	142,552	121,025
Վճարների տեսքով այլ եկամուտ	758,725	744,657
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	10,787,706	7,144,634
Վճարային քարտերով գործառնություններ	5,768,209	1,953,576
Արմենիան Զարդ վճարային համակարգի գծով ծախսեր	521,575	349,995
Թղթադրամների փոխանցումներ բանկերին	176,439	559,465
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	146,352	125,241
Հաշվարկային գործառնություններ	38,941	18,776
Երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ	19,128	70,955
Վճարների տեսքով այլ ծախս	310,507	190,560
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախս	6,981,151	3,268,568
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով զուտ եկամուտ	3,806,555	3,876,066

Կատարման պարտականություններ և հասույթի ճանաչման քաղաքականություն

Հաճախորդների հետ պայմանագրերից ստացվող միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտը չափվում է հաճախորդի հետ կնքված պայմանագրով սահմանված հատուցման հիման վրա: Խուժմը ճանաչում է հասույթը, երբ հաճախորդին է փոխանցում ծառայության նկատմամբ հսկողությունը: Պայմանավորված ծառայությունների բնույթով՝ Խուժմը չունի Եական պայմանագրի գծով ակտիվներ և պարտավորություններ:

Ծառայության տեսակը	Կատարման պարտականությունների բնույթը և կատարման ժամկետները, ներառյալ վճարման նշանակալի պայմանները	Հասույթի ճանաչումը ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն
Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց մատուցվող բանկային ծառայություններ	Խուժմը մատուցում է բանկային ծառայություններ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, այդ թվում՝ հաշիվների կառավարման, վարկային քարտերի և հաշիվների սպասարկման, փոխանցումների ծառայություններ:	Հաշիվների վարումից ստացվող հասույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում՝ ծառայությունների մատուցմանը զուգընթաց:

(հազար ՀՀ դրամ)

<p>Հաշիվների ընթացիկ կառավարման և սպասարկման վճարները գանձվում են հաճախորդի հաշվից ամսական կտրվածքով: Բանկը կանոնավոր կերպով սահմանում է դրույքաչափեր ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց մատուցվող բանկային ծառայությունների համար առանձին հիմունքով:</p> <p>Գործարքների վճարները, ներառյալ դրամական փոխանցումների և գործարքների մշակման վճարները գանձվում են հաճախորդի հաշվից՝ գործարքն իրականացնելիս կամ ծառայությունը մատուցելիս:</p>	<p>Գործարքների և գործարքների մշակման վճարները ճանաչվում են ժամանակի որոշակի պահին՝ գործարքն իրականացնելիս կամ ծառայությունը մատուցելիս:</p>
---	---

26. Չուտ առևտրային եկամուտ

	2023թ.	2022թ.
Չուտ օգուտ արտարժույթով գործառնություններից	8,329,685	13,879,025
Չուտ եկամուտ/(վնաս) թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից	286,683	(80,688)
Չուտ օգուտ առևտրային արժեթղթերից	114,817	168,510
Չուտ վնաս ածանցյալ ֆինանսական գործիքներից	(894,689)	(340,151)
Ընդամենը Չուտ առևտրային եկամուտ	7,836,496	13,626,696

27. Այլ եկամուտ

	2023թ.	2022թ.
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	647,940	487,848
Եկամուտ վճարային տերմինալներից	71,699	103,022
Եկամուտ մատուցված ծառայություններից	67,801	71,193
Եկամուտ ինկասացիայի ծառայություններից	10,681	21,030
Եկամուտ շահաբաժիններից	-	247
Եկամուտ շնորհներից	2,424	2,424
Այլ եկամուտ	220,355	183,130
Ընդամենը այլ եկամուտ	1,020,900	868,894

28. Ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից Չուտ կորուստներ

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներառված՝ ֆինանսական գործիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով ծախսերը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Ծնթց.	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7	(3,997)	-	-	(3,997)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	9	8,029	-	-	8,029
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ*	11	(613,068)	(276,201)	(207,601)	(1,096,870)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	12	1,248,203	-	-	1,248,203
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	12	29,709	-	-	29,709
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	16	(1,521)	20	(792)	(2,293)
Ֆինանսական երաշխավորություններ	22	38,956	-	-	38,956
Փոխատվության հանձնառություններ	22	146,017	-	-	146,017
Ակրեդիտիվներ	22	(4,158)	-	-	(4,158)
Ընդամենը պարտքային կորուստների գծով ծախս		848,170	(276,181)	(208,393)	363,596

* Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով արժեզրկման զգալի վերականգնումը հիմնականում պայմանավորված է ՀՀ կառավարությանը 2-րդ և 3-րդ փուլերի վարկերի զիջմամբ՝ ՀՀ կառավարության 28.12.23թ. թիվ 2326-Ն որոշման համաձայն:

(հազար ՀՀ դրամ)

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներառված՝ ֆինանսական գործիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով ծախսերը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Ծնթց.	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7	(3,165)	-	-	(3,165)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	9	(4,825)	-	-	(4,825)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	11	1,593,754	985,024	(629,801)	1,948,977
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	12	(9,012)	-	-	(9,012)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	12	83,880	-	-	83,880
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	16	19,596	(23)	54,520	74,093
Ֆինանսական երաշխավորություններ	22	41,590	-	-	41,590
Փոխառության հանձնառություններ	22	(44,946)	-	-	(44,946)
Ակրեդիտիվներ	22	4,158	-	-	4,158
Ընդամենը պարտքային կորուստների գծով ծախս		1,681,030	985,001	(575,281)	2,090,750

29. Անձնակազմի գծով և այլ գործառնական ծախսեր

Անձնակազմի գծով և այլ գործառնական ծախսերը ներառում են.

	2023թ.	2022թ.
Աշխատավարձ	9,136,872	7,804,369
Այլ ծախսեր	206,923	132,070
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	9,343,795	7,936,439
Ծրագրային ապահովման ծախսեր	845,772	765,314
Գովազդի գծով ծախսեր	747,037	546,546
Ավանդների ապահովագրման ծախսեր	452,276	413,384
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	282,320	259,314
Խորհրդատվական ծառայություններ	220,524	75,384
Հաղորդակցություն	219,319	233,779
Անվտանգության ծառայություն	206,565	207,208
Հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	198,489	178,827
Գրասենյակային ծախսեր	156,795	136,079
Ապահովագրության գծով ծախսեր	113,997	119,048
Կոմունալ ծախսեր	108,860	109,882
Վարձակալության գծով ծախսեր	54,170	29,481
Գործուղման ծախսեր	53,465	44,808
Ֆինանսական համակարգի հաշտարար	46,218	37,310
Աուդիտի գծով ծախսեր*	42,000	50,400
Վճարված տուգանքներ	454	5,758
Այլ ծախսեր	1,481,513	438,513
Ընդամենը այլ գործառնական ծախսեր	5,229,774	3,651,035

* 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա աուդիտի գծով ծախսերում ներառված է Խմբի ՖՀՍՍ համաձայն պատրաստված 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի արժեքը՝ 42,000 հազար դրամի չափով, որը վճարվել/ենթակա է վճարման աուդիտորական կազմակերպությանը: Նշված գումարները ներկայացված են առանց ԱԱՀ:

30. Ռիսկերի կառավարում

Ներածություն

Խումբն իր գործունեությունն իրականացնելիս ենթարկվում է բազմազան ֆինանսական ռիսկեր, և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի կամ համադրության վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացը կազմակերպվում է Խմբի առաքելությանը, հիմնական ու միջանկյալ նպատակներին համահունչ և ուղղված է Խմբի ֆինանսական վիճակի բարելավմանը և հեղինակության բարձրացմանը:

(հազար ՀՀ դրամ)

Ռիսկերի կառավարման գործընթացի նպատակն է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված համալիր միջոցառումների, սահմանաչափերի և ներքին իրավական ակտերի շրջանակներում օժանդակել իմբի ղեկավարությանը կայացնելու որոշումներ, որոնք թույլ են տալիս արդյունավետ կառավարել իմբի և իմբի հաճախորդների ակտիվների և պարտավորությունների հետ կապված ռիսկերը՝ ռիսկերով պայմանավորված հնարավոր կորուստները բացառելու կամ նվազագույնի հասցնելու, շահութաբերության, իրացվելիության և վճարունակության ընդունելի մակարդակ ապահովելու միջոցով: Ռիսկերի կառավարումը հիմնվում է իմբի իրավասու մարմնի կողմից հաստատված ընթացակարգերի, կարգերի, նորմատիվների և սահմանաչափերի վրա: Իմբի ռիսկերի բացահայտումը, չափումը, վերահսկումը և մոնիտորինգը կրում են պարբերական և շարունակական բնույթ: Ռիսկերի վերլուծությունը հանդիսանում է իմբի ռազմավարական պլանավորման և ներդրումային ծրագրերի գնահատման մաս: Իմբի ռիսկերի կառավարման սկզբունքները ներառում են ճգնաժամային իրավիճակներում ռիսկերի կառավարման ոչ ստանդարտ ընթացակարգերի օգտագործումը, ֆինանսական կայունության ստուգման նպատակով սթրես սցենարների պարբերաբար կիրառումը, ակտիվներում և վարկային պորտֆելում բիզնես գործընթացների կենտրոնացումից խուսափելը, իմբի ակտիվների և պարտավորությունների դիվերսիֆիկացումը, իմբի կողմից ստանձնած ռիսկերին համապատասխանող հաճախականությամբ մոնիտորինգի իրականացումը, ռիսկերի կենտրոնացումների կառավարումը, ռիսկերի կառավարման վարչության և այլ ստորաբաժանումների միջև անընդհատ համագործակցությունը:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի կառավարումը կազմակերպվում և համակարգվում է Գործադիր տնօրենի կողմից՝ Բանկի Խորհրդի կողմից հաստատված ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան: Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է բոլոր բիզնես գործընթացների համար հստակ և փաստաթղթավորված կերպով՝ ներքին իրավական ակտերի և բոլոր գործընթացների և գործառնությունների համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերի միջոցով:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարումը վերաբերող այլ քաղաքականությունների հաստատման համար, որոնց հիման վրա Բանկի Գործադիր տնօրենը կազմակերպում է ռիսկերի կառավարումը՝ հիմք ընդունելով ռիսկերի կառավարման սահմանաչափերը և Բանկի ներքին իրավական ակտերի պահանջները:

Վարչություն

Բանկում ռիսկերի կառավարման նպատակով Բանկի Վարչությունը՝

- ▶ հաստատում է համալիր միջոցառումները՝ Խորհրդի համաձայնությամբ, իմբի ռիսկերի կառավարման համար, որոնք կապված են ճգնաժամային իրավիճակներում իմբի եկամտաբերության, ինչպես նաև գործառնական, ռազմավարական, հեղինակության և իրավական ռիսկերի հետ,
- ▶ սահմանում է արգելքներ որոշակի գործարքների համար,
- ▶ սահմանում է միջբանկային շուկայում առանց ապահովվածության իրականացվող գործառնությունների սահմանաչափերը,
- ▶ սահմանում է բանկային ռիսկերի կարգավորման և վերահսկման ներքին նորմատիվները:

Վարչությունը պատասխանատու է իմբի ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման, ինչպես նաև ամբողջ ֆինանսական համակարգի համար: Վարչությունը պատասխանատվություն է կրում նաև իմբի իրացվելիության հետ կապված ֆինանսական ռիսկերի համար: Վարչությանն են վերապահված իմբի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի գործառնությունները:

Ռիսկերի կառավարման վարչություն

Ռիսկերի կառավարման վարչության հիմնական գործառնություններն են՝

- ▶ իմբում ռիսկերի կառավարման գործուն մեխանիզմների և գործընթացների մշակումը և ներդրումը, դրանց ներդրման նկատմամբ հսկողության իրականացումը,
- ▶ իմբի կողմից տրամադրվող վարկերի ռիսկայնության վերլուծությունը և ծրագրերի շրջանակում վարկերի տրամադրման գործընթացի նկատմամբ հսկողությունը,
- ▶ տրամադրված վարկերի մոնիտորինգը, խնդիրների բացահայտումը և դրանց վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացումը,
- ▶ գրավադրվող գույքի գնահատումների նկատմամբ վերահսկողության իրականացումը և գրավադրված գույքի պարբերական վերագնահատումների իրականացումը,
- ▶ իմբի սեփականությունը հանդիսացող գույքի ապահովագրության գործընթացի կազմակերպումը,
- ▶ խնդրահարույց վարկային պորտֆելի կառավարումը:

(հազար ՀՀ դրամ)

Ներքին աուդիտ

Խմբի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը և արդյունավետությունը, այնպես էլ խմբի գործունեության համապատասխանությունն ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի խորհրդին:

Ռիսկերի գնահատման և հաշվետվողականության համակարգ

Կախված տարատեսակ գործոններից՝ Խումբը բանկային ռիսկերը դասակարգում է արտաքին և ներքին ռիսկերի:

Արտաքին ռիսկերն են՝ երկրի, օրենսդրական, ֆորս մաժորային հանգամանքների, գնային և մրցակցային ռիսկերը:

Խմբի ներքին ռիսկերի դասին են պատկանում գործունեության հետ կապված ռիսկերը, որոնք են պարտքային, գործառնական, իրացվելիության, տոկոսադրույքի, արժույթային, հեղինակության, կապիտալի նվազման, անձնակազմի և փողերի լվացման ռիսկերը:

Երկրի ռիսկը Խումբը կառավարում է օգտվելով միջազգային վարկանիշային գործակալությունների (Moody's, S&P, Fitch) կողմից միջազգային բանկերին և կազմակերպություններին շնորհված վարկանիշներից: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը իրականացնում է խմբի գործընկեր արտասահմանյան բանկերի վարկանիշների մոնիտորինգ և եռամսյակը մեկ Բանկի Վարչության հաստատմանն է ներկայացնում այդ բանկերի և ֆինանսական հաստատությունների գծով սահմանաչափերը:

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում՝ ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում, հնարավոր կորուստների գնահատում ամսական կտրվածքով սթրես թեստերի միջոցով, ֆինանսական գործիքների գծով սահմանաչափերի (ըստ արժեթղթերով գործառնական տեսակի, ըստ դիվերի, ըստ թողարկողի) սահմանում, արժեթղթերի պորտֆելի բազմազանեցում (դիվերսիֆիկացիա)՝ ըստ թողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:

Մրցակցային ռիսկի կառավարումը իրականացվում է բիզնես ստորաբաժանումների և շուկայավարման բաժնի կողմից՝ խմբի և վերջինիս մրցակիցների կողմից առաջարկվող ծառայությունների և պայմանների պարբերաբար իրականացվող համեմատության միջոցով:

Տոկոսադրույքի ռիսկը կառավարվում է խմբի Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից, մշակելով և կիրառելով տոկոսադրույքի ռիսկի նվազեցման մեխանիզմեր/մոդելներ, որոնց հիման վրա էլ խմբի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի կողմից կայացվում են որոշումներ: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը որոշել է օգտագործել մոդելներ տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայունության ճեղքվածքի, տևողության և բազային ռիսկի համար: Տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայունության ճեղքվածքի և տևողության մոդելները կիրառվում են սթրես սցենարների միջոցով ամսական կտրվածքով: Տոկոսադրույքի բազային ռիսկը կառավարվում է սթրես սցենարի միջոցով՝ կիրառելիք տարբեր խստության սցենարներ եռամսյակային կտրվածքով:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակով իրականացվում են ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային կառուցվածք և իրացվելիության ճեղքվածքի ամենօրյա քննարկումներ, ինչպես նաև հսկողություն բարձր իրացվելի գործիքներում ներդրումների տեսակարար կշռի նկատմամբ: Իրացվելիության ռիսկի նվազեցման նպատակով Ռիսկերի կառավարման վարչությունը խմբի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեին ամսական կտրվածքով ներկայացնում է խմբի ակնկալվող մարումների, տրամադրվելիք միջոցների և դիրքի վերլուծությունը: Իրացվելիության ռիսկի կառավարումը ներառում է խմբի ակտիվների գնագոյացման մեխանիզմների մշակումը, խմբի կողմից ներգրավված գումարների սահմանաչափերը տեսակները կամ համախառն տոկոսային ծախսերը, իրացվելիության պահանջները բավարարելու համար խմբի կողմից օգտագործվող ֆինանսավորման աղբյուրների կենտրոնացումների սահմանաչափերը, փոխառությունների մարման ժամկետների դիվերսիֆիկացումը, իրացվելիության պահանջները բավարարելու համար խմբի կապակցված կողմերից ներգրավված փոխառությունների սահմանաչափերը, տոկոսադրույքի ռիսկի սահմանաչափը որոշելու սկզբունքները և մեթոդները՝ ներառյալ հետհաշվեկշռային հոդվածների հետ կապված տոկոսադրույքի ռիսկն ու սահմանաչափերը, տոկոսային մարժայի նպատակային մակարդակը, ֆինանսական միջոցների ներգրավման և տեղաբաշխման վերաբերյալ որոշումների կայացման մեխանիզմները և ընթացակարգերը, խմբի ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքի թյույլատրելի սահմանաչափերը, խմբի այն ստորաբաժանումների աշխատանքի համակարգման եղանակները, որոնց գործառնականությունները կարող են ազդեցություն ունենալ խմբի իրացվելիության մակարդակի վրա, իրացվելիության արտահերթ պահանջների (որոնք կարող են առաջանալ եկամուտների նվազման, չաշխատող ակտիվների աճի, ավանդների կենտրոնացման արդյունքում) իրականացման ծրագրերը, Խորհրդին և խմբի գործադիր մարմնին իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ տրամադրվող հաշվետվությունների ձևերը:

Կապիտալի նվազման ռիսկի գնահատման մեխանիզմներ են հանդիսանում ներքին և ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված նորմատիվները (կապիտալի համարժեքության, մեկ փոխառուի գծով ռիսկը և այլն): Ամսական կտրվածքով իրականացվող սթրես թեստերը հնարավորություն են տալիս որոշել կապիտալի առավելագույն կորստի մեծությունը՝ կախված տարբեր հանգամանքներից:

(հազար ՀՀ դրամ)

Անձնակազմի ռիսկը կառավարվում է Անձնակազմի կառավարման բաժնի կողմից, որը պարբերաբար իրականացնում է ՀՀ բանկային համակարգում աշխատատեղերի և դրանց պայմանների ուսումնասիրություն, ինչպես նաև կազմակերպում է աշխատակիցների մասնագիտական գիտելիքների բարձրագմանն ուղղված դասընթացներ՝ օգտագործելով ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին ռեսուրսները:

Փողերի լվացման ռիսկի կառավարումը իրականացվում է ֆինանսական դիտարկումների բաժնի կողմից, որը գործում է փողերի լվացման դեմ պայքարի օրենսդրության և Բանկի ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումներն առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունն իրականացվում է միևնույն աշխարհագրական շրջանում, կամ ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, որի հետևանքով տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմանների փոփոխությունները նույն կերպ են ազդում պայմանագրային պարտավորությունները կատարելու նրանց կարողության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումներն արտացոլում են խմբի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական տարածքի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար խմբի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, որոնց նպատակն է ապահովել ակտիվների տարբեր տեսակների, վարկային և արժեթղթերի պորտֆելների առկայություն:

Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը վնաս կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Խումբը վերահսկում և կառավարում է պարտքային ռիսկը՝ սահմանելով ռիսկի սահմանաչափերը, որոնք պատրաստ է ընդունել առանձին գործընկերների և աշխարհագրական ու տնտեսական համակենտրոնացումների համար, ինչպես նաև մշտադիտարկելով ենթարկվածությունն այդ սահմանաչափերին:

Խումբը ներդրել է վարկային որակի ստուգման գործընթաց՝ գործընկերների վճարունակության հնարավոր փոփոխությունների վաղ բացահայտումը, այդ թվում՝ գրավների պարբերաբար վերանայումն ապահովելու համար: Պարտքային որակի ստուգման գործընթացը խմբին թույլ է տալիս գնահատել հնարավոր վնասը այն ռիսկերի հետևանքով, որոնց այն ենթարկվում է, և ձեռնարկել ուղղիչ գործողություններ:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներից առաջացող պարտքային ռիսկը ցանկացած պահի սահմանափակվում է ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներկայացված դրական իրական արժեքով:

Փոխատվության հանձնառությունների հետ կապված ռիսկեր

Խումբը իր հաճախորդներին տրամադրում է երաշխավորություններ, որոնց հետ կապված խմբից կարող է պահանջվել կատարել վճարումներ հաճախորդների անունից: Հաճախորդները այդ վճարումները հատուցում են խմբին՝ ակրեդիտիվների տրամադրման պայմաններին համապատասխան: Խումբը կրում է ռիսկեր, որոնք համարժեք են պարտքային ռիսկերին և նվազեցվում են վերահսկողության նույն ընթացակարգերի և քաղաքականության միջոցով:

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության տարրերի, այդ թվում՝ ածանցյալ գործիքների առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին, մինչև հիմնական հաշվանցման և գրավի պայմանագրերի միջոցով ռիսկի ազդեցության նվազեցումը, արտահայտված է դրանց հաշվեկշռային արժեքներով:

Իրական արժեքով ներկայացված ֆինանսական գործիքների դեպքում, հաշվեկշռային արժեքն արտահայտում է ընթացիկ, բայց ոչ առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին, որը կարող է առաջանալ ապագայում արժեքի փոփոխության արդյունքում:

Ֆինանսական գործիքների յուրաքանչյուր դասի պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածության վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է առանձին ծանոթագրություններում: Գրավի և ռիսկի նվազեցման այլ մեթոդների ազդեցությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 9-ում:

(հազար ՀՀ դրամ)

Արժեզրկման գնահատում

Խուճմբ ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկում է հավանականությամբ կշռված մի շարք սցենարներով՝ գնահատելու համար ակնկալվող դրամական պակասությունները՝ զեղչված արդյունավետ տոկոսադրույքով: Դրամական պակասությունը պայմանագրին համապատասխան կազմակերպությանը հասանելիք բոլոր պայմանագրային դրամական հոսքերի և կազմակերպության կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունն է՝ հաշվի առնելով հնարավոր պարտքային ռիսկը: Ստորև ներկայացված են ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի մեթոդները և հիմնական տարրերը:

Պարտազանցման հավանականության	Պարտազանցման հավանականությունը որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում պարտազանցման հավանական լինելու գնահատումն է: Պարտազանցումը կարող է տեղի ունենալ միայն որոշակի պահին՝ գնահատված ժամանակահատվածի ընթացքում, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:
Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին	Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին ապագա պարտազանցման ամսաթվի դրությամբ պարտքի գնահատված գումարն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո պարտքի գումարի ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները պայմանագրով նախատեսված կարգով կամ այլ կերպ, փոխառություն ստանալու իրավունքի օգտագործումը և բաց թողնված վճարումների գծով հաշվեգրված տոկոսները:
Կորուստը պարտազանցման դեպքում	Կորուստը պարտազանցման դեպքում դա այն կորստի գնահատված գումարն է, որը կառաջանա, եթե որոշակի պահին տեղի ունենա պարտազանցում: Այն հիմնված է վճարման ելթակա պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավի իրացումից: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես պարտազանցման պահին պարտքի գումարի տոկոս:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը հիմնված է այն պարտքային կորուստների վրա, որոնք ակնկալվում է, որ կառաջանան ակտիվի ամբողջ ժամկետի ընթացքում (ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներ), եթե տեղի չի ունեցել պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որի դեպքում պահուստը հիմնվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների վրա: 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որն առաջանում է ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտազանցման դեպքերից: Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստները և 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են անհատական կամ խմբային հիմունքով՝ կախված ֆինանսական գործիքների պորտֆելի բնույթից:

Խմբի կողմից մշակված քաղաքականության համաձայն՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գնահատվում է, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր: Վերը նշված գործընթացի հիման վրա Խուճմբը խմբավորում է իր վարկերն ըստ փուլերի՝ 1-ին փուլի, 2-րդ-փուլի, 3-րդ փուլի և ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված վարկեր, ինչպես ներկայացված է ստորև:

1-փուլ	Վարկերի սկզբնական ճանաչման ժամանակ Խուճմբը ճանաչում է պահուստ 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա: 1-ին փուլում ներառվում են նաև վարկերը, որոնց պարտքային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 2-րդ փուլից:
2-րդ փուլ	Երբ վարկի պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն աճում է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, Խուճմբը ձևավորում է պահուստ ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով: 2-րդ փուլում ներառվում են նաև վարկերը, որոնց պարտքային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 3-րդ փուլից:
3-րդ փուլ	Վարկերը համարվում են պարտքային առումով արժեզրկված: Խուճմբը ձևավորում է պահուստ ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով:
Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված	Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվները սկզբնական ճանաչման պահին պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ են: Սկզբնական ճանաչման պահին ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվները հաշվառվում են իրական արժեքով, և տոկոսային եկամուտը հետագայում ճանաչվում է՝ կիրառելով պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք: Ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում կամ ապաճանաչվում են այնքանով, որքանով հետագայում փոխվում են ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստները:

(հազար ՀՀ դրամ)

Պարտազանցման սահմանում

Խումբը համարում է, որ ֆինանսական գործիքի գծով տեղի է ունեցել պարտազանցում և, հետևաբար, այն դասում է 3-րդ փուլ (պարտքային առումով արժեզրկված) ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի համար, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուի պարտավորությունները դառնում են 91 օր ժամկետանց պայմանագրով նախատեսված ժամկետից:

Ֆինանսական գործիքը համարվում է նաև պարտքային առումով արժեզրկված՝ ելնելով նախապես սահմանված այլ քանակական և որակական գործոններից, ինչպիսիք են կապակցված կողմերին տրվող վարկերի որակը, վերանայման վիճակը, որոնք հաստատվում են ղեկավարության կողմից:

Պարտազանցման հավանականության գնահատման գործընթաց

Պահառուական և միջբանկային հարաբերություններ

Խմբի պահառուական և միջբանկային հարաբերությունների կողմեր և պայմանագրային կողմեր են հանդիսանում ֆինանսական ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունները, բանկերը, բրոքերները և դիլերները, ֆոնդային բորսաները և քլիրինգային կազմակերպությունները: Այդ հարաբերությունների հետ կապված Խումբը վերլուծում է հրապարակայնորեն հասանելի, մասնավորապես, ֆինանսական տեղեկատվությունը և արտաքին աղբյուրներից ստացված այլ տվյալները, օրինակ՝ արտաքին վարկանիշները:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Խմբավորում

1-ին և 2-րդ փուլ դասված հաճախորդներին տրված վարկերի և անհատապես ոչ նշանակալի 3-րդ փուլի վարկերի համար Խումբն ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկում պորտֆելի մակարդակով: Խումբն առանձնացնում է հետևյալ պորտֆելները.

- ▶ Խոշոր բիզնես վարկեր,
- ▶ ՓՄՁ վարկեր,
- ▶ Սպառողական վարկեր,
- ▶ Հիփոթեքային վարկեր,
- ▶ Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր:

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով պարտազանցման հավանականությունը հիմնված է անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկատվության վրա և հաշվարկվում է հավանականության փոփոխության մատրիցների միջոցով՝ հիմք ընդունելով վարկային պորտֆելների ժամկետայնության վերաբերյալ անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկատվությունը: Հավանականությունը հաշվարկվում է որպես ժամանակաշրջանի սկզբից 12 ամսվա ընթացքում ընդհանուր վարկերից չկատարված պարտականություններով վարկերի դաս տեղափոխված վարկերի մասնաբաժին: Պարտազանցման հավանականությունը հաշվարկելիս Խումբը դիտարկում է կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշները, որոնք ազդեցություն ունեն պարտազանցման հավանականության վրա՝ հաշվարկված ըստ ժամանակային շարքերի ռեգրեսիայի վերլուծության: Պարտազանցման հավանականության կանխատեսումները գնահատվում են հիմնվելով պաշտոնապես հասանելի կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշների վրա:

Հիմք ընդունելով ընտրված մակրոտնտեսական ցուցանիշների պատմական կանխատեսումների գնահատված շեղումները փաստացի միտումներից՝ պարտազանցման հավանականության վերջնական արդյունքին են ուղղված հեռանկարային մակրոտնտեսական զարգացման երեք սցենարները, որոնք կշռված են 15%, 70% և 15% հավանականությամբ՝ համապատասխանելով լավագույն, բազային և վատագույն սցենարներին:

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին իրենից ներկայացնում է արժեզրկման տեսանկյունից գնահատման ենթակա ֆինանսական գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքը՝ հաշվի առնելով թե պարտքի գումարը մեծացնելու հաճախորդի կարողությունն առաջիկա պարտազանցման դեպքում և թե հնարավոր վաղաժամ մարումը: 1-ին փուլի վարկի գծով պարտազանցման պահին պարտքի գումարը հաշվարկելու նպատակով՝ Բանկը գնահատում է 12 ամսում հնարավոր պարտազանցման դեպքերը 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկելու համար: 2-րդ և 3-րդ փուլերի ֆինանսական գործիքների համար պարտազանցման պահին պարտքի գումարը դիտարկվում է գործիքի ամբողջ ժամկետի ընթացքում տեղի ունեցող դեպքերի համար:

3-րդ փուլի և ձեռք բերված կամ սկզբնավորված ֆինանսական ակտիվների համար պարտքի գումարը պարտազանցման պահին հավասար է այդ վարկերի համախառն արժեքին:

(հազար ՀՀ դրամ)

Կորուստը պարտազանցման դեպքում

Խուժվելը պարտազանցման դեպքում կորստի չափը հաշվարկելու համար օգտագործում է պարտազանցման ամսաթվից հետո վերականգնումների վերաբերյալ անցյալ ժամանակաշրջանների տվյալները չկատարված պարտականություններով բոլոր վարկերի կտրվածքով: Հավաքագրվում է պարտազանցման ամսաթվից հետո դրամական հոսքերի վերաբերյալ ամբողջ տեղեկատվությունը՝ ըստ պարտազանցման դեպքում կորստի խմբերի: Ժամանակային կտրվածքով չկատարված պարտականություններով վերջին վարկերի համար հնարավոր վերականգնման հավանականությունը գնահատվում է նախկինում չկատարված պարտականություններով վարկերի պոպուլյացիայի հիման վրա հաշվարկված զարգացման գործակիցով: Վերականգնումները գեղջվում են պարտազանցման ամսաթվի դրությամբ՝ յուրաքանչյուր վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքով: Դրամական հոսքերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներառում է չկատարված պարտականություններով վարկերի գծով ստացված բոլոր տեսակի դրամական միջոցները (վարկերի մարումից ստացված դրամական միջոցներ, երաշխավորողից ստացված դրամական միջոցներ, գրավի վաճառքից ստացված դրամական միջոցներ և այլն):

Անհատական հիմունքով նշանակալի 1-ին, 2-րդ և 3-րդ փուլերի վարկերի համար խուժվելը պարտազանցման դեպքում առաջացող կորուստը հաշվարկում է առանձին հիմունքով՝ հաշվի առնելով ակնկալվող դրամական միջոցները, ներառյալ գրավի իրացումից ակնկալվող դրամական միջոցները:

Պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ

Խմբի կողմից մշակված քաղաքականության համաձայն՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գնահատվում է, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր: Որպես հիմնական չափանիշ խուժվել օգտագործում է վարկերի ժամկետանց օրերի քանակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Խուժվել համարում է, որ պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, եթե ակտիվների գծով վճարումներն ավելի քան 30 օր ժամկետանց են:

Պարտքային ռիսկի աճը գնահատելիս խմբի ղեկավարությունը դիտարկում է նաև հետևյալ գործոնները՝

- ▶ տվյալ վարկառուի՝ Հայաստանի այլ ֆինանսական կազմակերպությունից ստացված այլ վարկերի ժամկետանց օրերի քանակը,
- ▶ նախապես սահմանված կապակցված կողմերի ժամկետանց օրերը,
- ▶ վարկառուի ֆինանսական դժվարությունները,
- ▶ վարկի պայմանների վերանայումը վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման պատճառով:

3-րդ փուլ տեղափոխված վարկերը վերադարձվում են 2-րդ փուլ, եթե համապատասխանում են 2-րդ փուլի չափանիշներին առնվազն հետագա հաջորդական 6 ամիսների ընթացքում: Վարկերը 2-րդ փուլից տեղափոխվում են 1-ին փուլ, եթե համապատասխանում են 2-րդ փուլի չափանիշներին առնվազն 9 ամսվա ընթացքում, իսկ 1-ին փուլի չափանիշներին՝ վերջին հաջորդական 3 ամիսների ընթացքում:

Ապագայամետ տեղեկատվություն և տարբեր տնտեսական սցենարներ

Ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելներում խուժվելը որպես ապագայամետ տեղեկատվություն օգտագործում է ստորև ներկայացված մակրոտնտեսական ցուցանիշները՝

- ▶ Տնտեսական ակտիվության ցուցանիշ,
- ▶ ԱՄՆ դոլար/ՀՀ դրամ փոխարժեք,
- ▶ Գործազրկության մակարդակ,
- ▶ Կառավարության հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում,
- ▶ Եկամտաբերության կոր:

Մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումները խուժվելը ստանում է երրորդ կողմ հանդիսացող աղբյուրներից (Արժույթի միջազգային հիմնադրամ և ՀՀ ԿԲ): Բանկի Պարտքային ռիսկի վարչության մասնագետները գնահատում են տարբեր սցենարներին վերագրելի կշիռները:

2023թ-ին բազային կանխատեսումների հետ մեկտեղ (տեղի ունենալու 70% հավանականությամբ) Բանկն օգտագործել է նաև լրացուցիչ մակրոտնտեսական փոփոխականներ՝ ակնկալվող պարտքային կորուստները լավատեսական (տեղի ունենալու 15% հավանականությամբ) և վատատեսական (տեղի ունենալու 15% հավանականությամբ) սցենարներով հաշվարկելու համար: 2022թ-ին խուժվել սցենարների համար կիրառել էր նույն կշիռները: Խուժվել գնահատում է պարտազանցման դրույքաչափերի և մակրոտնտեսական գործոնների միջև փոխկապակցվածությունը հիմնվելով սովորական փոքրագույն քառակուսիների ռեգրեսիայի մոդելներ վրա: Մոդելում օգտագործվող ընտրված փոփոխականները տարբերվում են՝ կախված պորտֆելներից:

(հազար ՀՀ դրամ)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի յուրաքանչյուր սցենարում օգտագործված մակրոտնտեսական ցուցանիշները/ենթադրությունները 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հիմնական ցուցանիշ	ԱՊԿ սցենար	Որոշված հավանականություն, %		2024թ.
		15%	70%	
Ցնտեսական ակտիվության ցուցանիշ	Լավատեսական	15%	70%	290.3
	Բազային	70%	15%	270.0
	Վատատեսական	15%	15%	252.0
ՀՀ դրամ/ԱՄՆ դոլար փոխարժեք	Լավատեսական	15%	70%	393.0
	Բազային	70%	15%	419.0
	Վատատեսական	15%	15%	440.0
Գործազրկության մակարդակ, %	Լավատեսական	15%	70%	11.2
	Բազային	70%	15%	14.5
	Վատատեսական	15%	15%	17.8
Կառավարության հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում, մլրդ. ՀՀ դրամ	Լավատեսական	15%	70%	(469)
	Բազային	70%	15%	(469)
	Վատատեսական	15%	15%	(469)
Եկամտաբերության կոր, %	Լավատեսական	15%	70%	10.26
	Բազային	70%	15%	10.26
	Վատատեսական	15%	15%	10.26

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկի յուրաքանչյուր սցենարում օգտագործված մակրոտնտեսական ցուցանիշները/ենթադրությունները 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հիմնական ցուցանիշ	ԱՊԿ սցենար	Որոշված հավանականություն, %		2023թ.
		15%	70%	
ՀՆԱ տարեկան աճ, %	Լավատեսական	15%	70%	7.5
	Բազային	70%	15%	4.4
	Վատատեսական	15%	15%	0.5
ՀՀ դրամ/ԱՄՆ դոլար փոխարժեք	Լավատեսական	15%	70%	418
	Բազային	70%	15%	438
	Վատատեսական	15%	15%	458
Գործազրկության մակարդակ, %	Լավատեսական	15%	70%	14.0
	Բազային	70%	15%	16.0
	Վատատեսական	15%	15%	19.0
Կառավարության հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում, մլրդ. ՀՀ դրամ	Լավատեսական	15%	70%	(448)
	Բազային	70%	15%	(373)
	Վատատեսական	15%	15%	(298)
Եկամտաբերության կոր, %	Լավատեսական	15%	70%	9.88
	Բազային	70%	15%	10.13
	Վատատեսական	15%	15%	10.39

Ֆինանսական ակտիվների դասերի պարտքային որակ

Ֆինանսական ակտիվների պարտքային որակը կառավարվում է խմբի ներքին վարկանիշների հիման վրա, ինչպես նկարագրված է վերը: Խումբն իր վարկանիշային համակարգի համաձայն դասակարգում է իր ֆինանսական ակտիվներն ըստ բարձր, ստանդարտ, ստանդարտից ցածր, արժեզրկված վարկանիշների:

Միջազգային արտաքին վարկանիշային գործակալության (Moody's, S&P, Fitch) վարկանիշ	Վարկանիշի նկարագիր
A3-ից Aaa/A- -ից AAA և ակտիվներ, որոնք ամբողջությամբ ապահովված են դրամական միջոցներով	Բարձր
Baa3-ից Baa1 / BBB- -ից BBB+, Ba3-ից Ba1 / BB- -ից BB+	Ստանդարտ
B3-ից B1 / B- -ից B+	Ստանդարտից ցածր
B3-ից ցածր / B-	Արժեզրկված

(հազար ՀՀ դրամ)

Ստորև ներկայացված աղյուսակում բարձր վարկանիշ ունեցող հաճախորդներին տրված վարկերն այն վարկերն են, որոնք ունեն պարտքային ռիսկի նվազագույն մակարդակ և ամբողջությամբ ապահովված են դրամական միջոցներով և ավանդներով: Կայուն ֆինանսական վիճակով և պարտքերի սպասարկման լավ պատմություն ունեցող այլ վարկառուները ստանում են ստանդարտ վարկանիշ: Ստանդարտից ցածր վարկանիշը տրվում է վարկերին, որոնք գնահատված են ստանդարտից ցածր, բայց անհատական հիմունքով արժեզրկված չեն: Բանկերին և արժեթղթերին հունվըր ներքին վարկանիշը շնորհում է հիմք ընդունելով միջազգային վարկանիշային գործակալությունների կողմից տրված վարկանիշները:

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է պարտքային որակն ըստ ակտիվների դասերի ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության վարկերին վերաբերող տողերի, փոխատվության հանձնառությունների, երաշխավորությունների և այլ ֆինանսական միջոցների համար՝ հիմնվելով խմբի վարկանիշային համակարգի վրա:

31 դեկտեմբերի 2023թ.	Ճնթգ.	Բարձր	Ստանդարտ	Ստանդարտից ցածր	Արժեզրկված	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքները, բացառությամբ կանխիկ միջոցների	7	1-ին փուլ	2,714,771	25,540,915	-	28,255,686
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	9	1-ին փուլ	938,175	36,404,766	-	37,342,941
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր	11	1-ին փուլ	-	-	-	-
Խոշոր բիզնես վարկեր, ներառյալ հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարները		1-ին փուլ	34,444,558	37,077,442	3,618,987	75,140,987
		2-րդ փուլ	-	-	-	-
		3-րդ փուլ	-	-	4,807,300	4,807,300
Պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	12					
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող		1-ին փուլ	26,646,948	96,210,203	-	122,857,151
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող		1-ին փուլ	4,016,352	6,531,648	-	10,548,000
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող՝ հետզնման պայմանագրերով գրավարված		1-ին փուլ	-	7,927,279	-	7,927,279
Այլ ֆինանսական ակտիվներ		1-ին փուլ	500,545	674,153	-	1,174,698
		2-րդ փուլ	-	-	2,895	2,895
	16	3-րդ փուլ	-	-	4,764	4,764
Չօգտագործված փոխատվության հանձնառություններ	22	1-ին փուլ	-	14,457,798	-	14,457,798
Երաշխավորություններ	22	1-ին փուլ	-	8,494,788	-	8,494,788
Ընդամենը			69,261,349	233,318,992	3,621,882	4,812,064
						311,014,287

31 դեկտեմբերի 2022թ.	Ճնթգ.	Բարձր	Ստանդարտ	Ստանդարտից ցածր	Արժեզրկված	Ընդամենը
	7	1-ին փուլ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքները, բացառությամբ կանխիկ միջոցների			2,334,918	38,211,293	-	40,546,211
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	9	1-ին փուլ	534,196	45,759,781	-	46,293,977
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր	11	1-ին փուլ	-	-	-	-
Խոշոր բիզնես վարկեր, ներառյալ հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարները		1-ին փուլ	28,390,644	31,535,050	3,272,397	63,198,091
		2-րդ փուլ	-	-	233,537	233,537
		3-րդ փուլ	-	-	5,013,251	5,013,251
Պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	12					
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող		1-ին փուլ	18,926,117	87,963,519	-	106,889,636
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող		1-ին փուլ	8,952,737	9,455,180	-	18,407,917
Այլ ֆինանսական ակտիվներ		1-ին փուլ	90,753	556,092	-	646,845
		2-րդ փուլ	-	-	5,267	5,267
	16	3-րդ փուլ	-	-	6,547	6,547
Չօգտագործված փոխատվության հանձնառություններ	22	1-ին փուլ	-	16,277,823	-	16,277,823
Ակտիվներ	22	1-ին փուլ	-	334,535	-	334,535
Երաշխավորություններ	22	1-ին փուլ	-	7,209,682	-	7,209,682
Ընդամենը			59,229,365	237,302,955	3,511,201	5,019,798
						305,063,319

(հազար ՀՀ դրամ)

Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկման գծով պահուստի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրությունը 11-ում:

Ֆինանսական երաշխավորությունները, ակրեդիտիվները և փոխատվության հանձնառությունները գնահատվում են և ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը հաշվարկվում նույն ձևով ինչպես և վարկերի համար:

Հետևյալ աղյուսակներում ներկայացված է խմբի պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունը հաշվեկշռային արժեքներով՝ ըստ աշխարհագրական տարածքների 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	31 դեկտեմբերի 2023թ.			
	Հայաստան	ՏՀԶԿ անդամ չհանդիսացող այլ երկրներ	ՏՀԶԿ անդամ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	21,553,252	12,647,552	3,013,502	37,214,306
Առևտրային արժեթղթեր	970,372	-	-	970,372
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	28,645,172	3,076,325	5,596,943	37,318,440
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	72,646	-	72,646
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	236,919,619	34,748,120	163,285	271,831,024
Ներդրումային արժեթղթեր	99,370,352	1,212,941	32,892,196	133,475,489
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	7,927,279	-	-	7,927,279
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	910,820	847	242,327	1,153,994
	396,296,866	51,758,431	41,908,253	489,963,550
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	4,106,870	2,264	66,833	4,175,967
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	31,110	-	31,110
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	283,649,520	66,029,504	9,570,632	359,249,656
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	18,125,307	1,691,969	550,072	20,367,348
Այլ փոխառու միջոցներ	35,377,695	-	1,874,052	37,251,747
Ստորադրաս փոխառություններ	-	-	-	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,894,332	48,481	-	1,942,813
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,245,913	-	285,433	2,531,346
	345,399,637	67,803,328	12,347,022	425,549,987
Զուտ ակտիվներ/(պարտավորություններ)	50,897,229	(16,044,897)	29,561,231	64,413,563

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՏՀԶԿ անդամ չհանդիսացող այլ երկրներ են Ռուսաստանը, Վրաստանը, Արգենտինան, Ուրուգվայը, Բահամները, Պանաման, Արաբական Միացյալ Էմիրությունները, Եգիպտոսը, Հնդկաստանը և Լիբանանը:

	31 դեկտեմբերի 2022թ.			
	Հայաստան	ՏՀԶԿ անդամ չհանդիսացող այլ երկրներ	ՏՀԶԿ անդամ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	37,150,661	11,601,137	2,382,433	51,134,231
Առևտրային արժեթղթեր	823,400	-	-	823,400
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	35,878,641	5,722,746	4,676,118	46,277,505
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	58,292	138,722	-	197,014
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	198,153,941	25,653,255	169,487	223,976,683
Ներդրումային արժեթղթեր	89,127,312	-	36,235,457	125,362,769
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	537,400	314	90,768	628,482
	361,729,647	43,116,174	43,554,263	448,400,084
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	297,849	41,126	2,002,034	2,341,009
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	260,105,275	70,594,358	11,150,692	341,850,325
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	13,429,730	863,590	398,828	14,692,148
Այլ փոխառու միջոցներ	31,460,258	-	3,041,198	34,501,456
Ստորադրաս փոխառություններ	-	276,140	-	276,140
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,463,632	57,882	-	1,521,514
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,068,663	-	87,040	2,155,703
	308,825,407	71,833,096	16,679,792	397,338,295
Զուտ ակտիվներ/(պարտավորություններ)	52,904,240	(28,716,922)	26,874,471	51,061,789

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՏՀԶԿ անդամ չհանդիսացող այլ երկրներ են Ռուսաստանը, Վրաստանը, Արգենտինան, Ուրուգվայը, Բահամները, Պանաման, Արաբական Միացյալ Էմիրությունները, Եգիպտոսը, Հնդկաստանը և Լիբանանը:

(հազար ՀՀ դրամ)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Խուճը չի կարողանա կատարել իր պարտականությունները սահմանված ժամկետներում սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակներում: Այդ ռիսկը սահմանափակելու համար ղեկավարությունն ապահովել է ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների առկայություն՝ ի լրումն արդեն իսկ գոյություն ունեցող բանկային ավանդների հիմնական բազայի: Ղեկավարությունը կառավարում է ակտիվները՝ հաշվի առնելով իրացվելիությունը, վերահսկում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունն օրական կտրվածքով: Այդ գործընթացը ներառում է ակնկալվող դրամական միջոցների և բարձրակարգ գրավի առկայություն գնահատումը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ապահովելու համար:

Խուճը պահում է բարձր իրացվելի և բազմաբնույթ ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ իրացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բացի այդ, Խուճը ՀՀ ԿԲ-ում ունի պարտադիր նվազագույն պահուստ ՀՀ դրամով պարտավորությունների 4%-ի, ՀՀ դրամով՝ արտարժույթով արտահայտված պարտավորությունների 6%-ի և արտարժույթով պարտավորությունների 12%-ի չափով պահուստ: Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների շրջանակում՝ հաշվի առնելով շուկայի հետ ընդհանրապես և Խմբի հետ մասնավորապես կապված սթրեսային գործոնները:

Խմբի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հասանելիությունը, անկանխատեսելի հանգամանքներում ֆինանսավորման պլանների առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության ցուցանիշների համապատասխանությունը կանոնակարգերի պահանջներին: Խուճը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ ԿԲ-ի պահանջների համաձայն: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ ցուցանիշները կազմել են՝

		31 դեկտեմբերի 2023թ., % (Առդիտի չենթարկված)	31 դեկտեմբերի 2022թ., % (Առդիտի չենթարկված)
Սահմանային չափ			
U21 – Ընդհանուր իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/Ընդհանուր ակտիվներ)	Նվազագույնը 15%	43.45	46.41
U22 – Ընթացիկ իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	Նվազագույնը 60%	114.26	102.77

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ միջև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը՝ հիմք ընդունելով պայմանագրային չզեղչված մարման պարտականություններ: Այդ պարտավորությունների պայմանագրային մարման ժամկետները ներկայացված են Ծանոթագրություն 32-ում: Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես էթե մարման պահանջը ներկայացված լիներ ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով: Սակայն, Խուճը ակնկալում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի մարումն այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվին, որին Խուճը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և աղյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը, որոնք նշված են Լախորդ ժամանակաշրջանների ավանդների պահպանման տեղեկատվությունում:

	31 դեկտեմբերի 2023թ.						
	Ցպահանջ և միջև 1 ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը	Հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	4,056,691	65,274	-	-	60,719	4,182,684	4,175,967
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	180,463,387	22,693,824	94,519,896	69,189,924	1,532,304	368,399,335	359,249,656
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	-	13,036,383	8,329,608	-	21,365,991	20,367,348
Այլ փոխառու միջոցներ Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,320,882	212,672	3,165,527	17,975,344	25,976,607	48,651,032	37,251,747
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	185,912,801	23,110,702	111,299,123	97,351,053	28,379,367	446,053,046	422,987,531
Հանձնառություններ և պայմանական պարտավորություններ	22,952,586	-	-	-	-	22,952,586	22,952,586
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	1,776,713	-	-	-	-	1,776,713	1,776,713

(հազար ՀՀ դրամ)

	31 դեկտեմբերի 2022թ.						
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը	Հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	281,435	1,062,553	896,985	58,997	59,036	2,359,006	2,341,009
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	197,621,767	20,361,771	80,210,089	51,013,330	1,644,762	350,851,719	341,850,325
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	-	185,235	16,219,785	-	16,405,020	14,692,148
Այլ փոխառու միջոցներ	689,358	432,628	4,645,705	19,823,528	19,056,770	44,647,989	34,501,456
Ստորադաս փոխառություն	276,562	-	-	-	-	276,562	276,140
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	61,968	122,720	487,415	1,329,302	319,271	2,320,676	1,521,514
Ընդամենը չգեղջկած ֆինանսական պարտավորություններ	198,931,090	21,979,672	86,425,429	88,444,942	21,079,839	416,860,972	395,182,592
Հանձնառություններ և պայմանական պարտավորություններ	23,822,039	-	-	-	-	23,822,039	23,822,039

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական փոփոխականների, մասնավորապես, տոկոսադրույքների և արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության հետևանքով: Խումբը շուկայական ռիսկին ենթարկվածությունը դասակարգում է առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայնության վերլուծության միջոցով:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը Խմբի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխության հետևանքով: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափը որոշված ժամկետների համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

(հազար ՀՀ դրամ)

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող արդյունավետ ներկայացված են տոկոսաբեր ակտիվների և տոկոսակիր պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այդ ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	2023թ.			2022թ.		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտար- ժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտար- ժույթ
Տոկոսաբեր ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	-	0.45%-0.75%	-	-	0.45%-0.75%
Առևտրային արժեթղթեր	7.49%	-	-	7.16%	-	-
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	4.83%	3.54%	11.9%	7.27%	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	14.28%	8.56%	7.26%	13.94%	9.49%	9.47%
Ներդրումային արժեթղթեր	9.62%	5.14%	3.14%	9.91%	5.35%	5.35%
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	10.16%	-	-	-	-	-
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	-	6.24%	-	-	2.23%
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ						
- Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	9.43%	4.00%	3.13%	-	-	-
- Հաճախորդների ժամկետային ավանդներ	9.84%	3.58%	1.92%	10.32%	4.27%	1.28%
- Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ	1.37%	0.14%	0.01%	1.97%	0.12%	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	10.09%	4.33%	-	10.14%	4.71%	-
Ստորադաս փոխառություններ	-	-	-	-	7.12%	-
Այլ փոխառու միջոցներ	6.54%	-	-	6.34%	-	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	12.82%	-	-	11.41%	-	-

Տոկոսադրույքի զգայնության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայնության հսկողությամբ: Ստորև ներկայացված է տոկոսադրույքների փոփոխությունների (վերագնորոշման ռիսկ) նկատմամբ զուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի (առանց հարկերի) զգայնության վերլուծությունը, որն իրականացվել է տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների, բացառությամբ տոկոսակիր դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների, հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների և ցպահանջ ավանդների, եկամտաբերության բոլոր կորերի 100 բազիսային կետով (բկ) զուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի և 2023թ. և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դիրքերի հիման վրա:

	2023թ.	2022թ.
100 բկ զուգահեռ աճ	(232,913)	(109,305)
100 բկ զուգահեռ նվազում	232,913	109,305

Ստորև ներկայացված է սեփական կապիտալի զգայնության վերլուծությունն իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունների նկատմամբ, որն իրականացվել է 2023թ. և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դիրքերի և եկամտաբերության բոլոր կորերի 100 բազիսային կետով (բկ) զուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի հիման վրա:

	2023թ. Սեփական կապիտալ	2022թ. Սեփական կապիտալ
100 բկ զուգահեռ աճ	(2,584,054)	(1,962,667)
100 բկ զուգահեռ նվազում	2,584,054	1,962,667

(հազար ՀՀ դրամ)

Արժույթային ռիսկ

Խուճապ ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արժույթային ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների հետևանքով: Թեև Խուճապը հեջավորում է իր ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին, սակայն այս գործառնությունները չեն որակվում որպես հեջավորման փոխհարաբերություն՝ ՖՀՄՍ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտների պահանջների համաձայն:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքը ըստ արտարժույթների 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Այլ արտարժույթ* արտարժույթ*	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15,533,648	5,969,389	3,513,307	12,197,962	37,214,306
Առևտրային արժեթղթեր	970,372	-	-	-	970,372
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	3,079,747	24,242,355	9,547,954	448,384	37,318,440
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	168,899,593	90,051,192	12,880,239	-	271,831,024
Ներդրումային արժեթղթեր	88,529,536	35,891,647	9,054,306	-	133,475,489
Ներդրումային արժեթղթեր/ Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	7,927,279	-	-	-	7,927,279
Այլ ակտիվներ	553,718	399,101	225,014	4,524	1,182,357
Ընդամենը ակտիվներ	285,493,893	156,553,684	35,220,820	12,650,870	489,919,267
Պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	3,986,080	121,458	66,444	1,985	4,175,967
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	171,169,356	139,847,150	35,262,437	12,970,713	359,249,656
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	8,131,239	12,236,109	-	-	20,367,348
Այլ փոխառու միջոցներ	37,251,747	-	-	-	37,251,747
Ստորադաս փոխառություններ	-	-	-	-	-
Այլ պարտավորություններ	2,528,400	1,420	1,440	86	2,531,346
Ընդամենը պարտավորություններ	223,066,822	152,206,137	35,330,321	12,972,784	423,576,064
Արտահաշվեկշիռ					
Ածանցյալ գործիքների ազդեցությունը (արժույթային սվոփ)	-	1,700,388	201,555	(1,860,407)	41,536
Չուտ դիրքը	62,427,071	6,047,935	92,054	(2,182,321)	66,384,739

* Այլ արտարժույթը ներառում է ռուսական ռուբլով և ԱՄԷ դիրհամով մնացորդները:

(հազար ՀՀ դրամ)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Այլ արտարժույթ*	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	18,591,558	8,847,730	10,975,054	12,719,889	51,134,231
Առևտրային արժեթղթեր	823,400	-	-	-	823,400
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	8,965,069	27,547,129	8,191,838	1,573,469	46,277,505
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	126,560,263	82,145,088	15,234,796	36,536	223,976,683
Ներդրումային արժեթղթեր	73,335,533	34,842,756	17,184,480	-	125,362,769
Ներդրումային արժեթղթեր/ Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	-	-	-	-
Այլ ակտիվներ	322,732	283,335	50,886	1,706	658,659
Ընդամենը ակտիվներ	228,598,555	153,666,038	51,637,054	14,331,600	448,233,247
Պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	45,401	278,578	2,005,609	11,421	2,341,009
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	134,153,003	134,316,953	55,720,361	17,660,008	341,850,325
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	5,997,216	8,694,932	-	-	14,692,148
Այլ փոխառու միջոցներ	34,501,456	-	-	-	34,501,456
Ստորադաս փոխառություններ	-	276,140	-	-	276,140
Այլ պարտավորություններ	2,088,384	65,451	1,868	-	2,155,703
Ընդամենը	176,785,460	143,632,054	57,727,838	17,671,429	395,816,781
պարտավորություններ					
Արտահաշվեկշիռ					
Ածանցյալ գործիքների ազդեցությունը (արժույթային սվոփ)	(11,204,585)	6,426,918	4,844,164	130,517	197,014
2ուս դիրքը	40,608,510	16,460,902	(1,246,620)	(3,209,312)	52,613,480

* Այլ արտարժույթը ներառում է ռուսական ռուբլով և ԱՄԷ դիրհամով մնացորդները:

Ստորև աղյուսակում ներկայացված 2023թ. և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի նվազումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունն իրականացնելիս հաշվի չեն առնվել հարկերը և հիմք են ընդունվել արտարժույթների փոխարժեքների փոփոխությունները, որոնք խումբը դիտարկում է որպես ողջամտորեն հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմասն անփոփոխ:

	2023թ.	2022թ.
ՀՀ դրամի նկատմամբ ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի աճ 10%-ով	604,794	1,646,090
ՀՀ դրամի նկատմամբ եվրոյի փոխարժեքի աճ 10%-ով	9,205	(124,662)
ՀՀ դրամի նկատմամբ այլ արտարժույթների փոխարժեքի աճ 10%-ով	(218,232)	(320,931)

2023թ. և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի աճը վերոնշյալ արտարժույթների նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմասն անփոփոխ:

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկի կառավարման համար հսկողության մեխանիզմի մշակման և ներդրման համար պատասխանատու է իմբի Վարչությունը: Գործառնական ռիսկը համակարգի խափանման, աշխատակազմի կողմից թույլ տրված սխալների, խարդախությունների կամ արտաքին գործոնների հետևանքով հնարավոր կորուստի ռիսկն է: Երբ ներքին վերահսկողության համակարգը դադարում է գործել, գործառնական ռիսկերը կարող են վնաս հասցնել համբավին, հանգեցնել իրավական հետևանքների կամ ֆինանսական վնասներների: Խումբը չի ակնկալում վերացնել բոլոր գործառնական ռիսկերը, սակայն ներքին հսկողության համակարգի օգնությամբ և հնարավոր ռիսկերի հետ կապված համապատասխան քայլեր ձեռնարկելու միջոցով խումբը կարող է կառավարել այդ ռիսկերը: Ներքին հսկողության համակարգը նախատեսում է պարտականությունների տարանջատում, մուտքի թույլատվության և հաստատման ընթացակարգեր, անձնակազմի վերապատրաստում և գնահատում, այդ թվում՝ ներքին աուդիտի գործառնական օգտագործումը:

(հազար ՀՀ դրամ)

Գործառնական ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է հստակ և փաստաթղթավորված կերպով բոլոր բիզնես գործընթացների համար վերջիններս կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերի, բոլոր գործընթացների և գործառնությունների համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերի և բոլոր գործարքների կրկնակի ստուգման մեխանիզմի միջոցով: Գործառնական ռիսկի կառավարման գործընթացը նկարագրված է ստորև:

Իրավական ռիսկ. Խմբի բոլոր ստանդարտ պայմանագրերի օրինակելի ձևերը մշակվում են Խմբի Իրավաբանական վարչության կողմից համապատասխան ստորաբաժանումների հետ համագործակցության միջոցով և հաստատվում են Խմբի Վարչության կողմից: Խմբի ամենօրյա գործունեության ընթացքում Խմբի և երրորդ անձանց հետ հարաբերությունները կարգավորող ոչ ստանդարտ պայմանագրերի կիրառումը թույլատրվում է միայն այդ պայմանագրերի վերաբերյալ Խմբի Իրավաբանական վարչության կողմից համապատասխան եզրակացությունը ստանալու դեպքում:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների հետ կապված ռիսկերը կառավարվում են ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

Գործընթացի հետ կապված ռիսկի նվազեցման համար կիրառվում են հետևյալ մեխանիզմները.

- ▶ բոլոր բիզնես գործընթացները կանոնակարգում են ներքին իրավական ակտերի միջոցով,
- ▶ Խմբի ակտիվների և կենսական նշանակության փաստաթղթերի (այդ թվում՝ վարկային պայմանագիր) ֆիզիկական պաշտպանվածություն,
- ▶ սահմանաչափերի սահմանում և պահպանում,
- ▶ գույքի և գրառումների պահպանում,
- ▶ տվյալների գրանցամատյանների վարում և արխիվացում,
- ▶ գործարքների գրանցման ժամանակ կրկնակի հսկողության համակարգի կիրառում:

Ներքին աուդիտը պարբերաբար գնահատում է Խմբի ներքին հսկողության համակարգի արդյունավետությունը և Խմբի ռիսկերին արձագանքելու կարողությունը և վերահսկում է Խմբի գործունեությունը և գործառնական ռիսկերը:

Խմբի՝ ստանդարտներին համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքները քննարկվում են Խմբի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ, որոնք չեն ապաճանաչվում ամբողջական ծավալով

Հետզևման պայմանագրեր

Հետզևման պայմանագրերի շրջանակում վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին, և Խումբը ստանում է դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ դրա դիմաց: Եթե արժեթղթերի արժեքն աճում է կամ նվազում է, Խումբը կարող է որոշակի հանգամանքներում պահանջել կամ Խմբից կարող է պահանջվել լրացուցիչ գրավ դրամական միջոցների տեսքով: Խումբը որոշել է, որ պահպանում է այդ արժեթղթերի հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերը և հատույցները, որոնք ներառում են պարտքային, շուկայական, երկրի և գործառնական ռիսկերը և, այդ իսկ պատճառով, չի ապաճանաչել դրանք: Ստացված դրամական միջոցները ճանաչվում են որպես ֆինանսական պարտավորություն:

Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ֆինանսական պարտավորությունների դիմաց հաշվանցված ֆինանսական ակտիվները, ինչպես նաև հաշվանցման իրագործելի գլխավոր պայմանագրերի և նմանատիպ պայմանագրերի ազդեցությունը, որոնք չեն հանգեցնում հաշվանցման ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք ենթակա են հաշվանցման, հանդիսանում են իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր պայմանագրի կամ համանման գործիքներին վերաբերող նմանատիպ պայմանագրերի առարկա: Վերը նշված պայմանագրերը չեն բավարարում ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում հաշվանցման պայմանները: Պատճառն այն է, որ այդ պայմանագրերը տալիս են ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավունք, որն իրագործելի է միայն Խմբի կամ պայմանագրային կողմերի կողմից պարտագանցում կատարելու, անվճարունակ դառնալու կամ սնանկանալու դեպքում: Բացի այդ Խումբը և վերջինիս պայմանագրային կողմերը մտադիր չեն հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

(հազար ՀՀ դրամ)

31 դեկտեմբերի 2023թ.	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումարներ	Ֆին. վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆին. պարտավորության համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչված ֆին. ակտիվների գույք գումար	Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում չհաշվանցված գումարներ		Չուտ գումար
				Ֆինանսական գործիքներ	Ոչ դրամական միջոցներով ապահովված	
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ – հակադարձ հետզևման պայմանագրեր	7,400,589	-	7,400,589	(7,400,589)	-	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	7,400,589	-	7,400,589	(7,400,589)	-	-
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ – հետզևման պայմանագրեր ՀՀ ԿԲ-ի հետ	(3,933,642)	-	(3,933,642)	(3,933,642)	-	-
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ – հետզևման պայմանագրեր ֆինանսական կազմակերպությունների հետ	(3,806,274)	-	(3,806,274)	(3,806,274)	-	-
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	(7,739,916)	-	(7,739,916)	(7,739,916)	-	-

31 դեկտեմբերի 2022թ.	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումարներ	Ֆին. վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆին. պարտավորության համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչված ֆին. ակտիվների գույք գումար	Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում չհաշվանցված գումարներ		Չուտ գումար
				Ֆինանսական գործիքներ	Ոչ դրամական միջոցներով ապահովված	
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ – հետզևման պայմանագրեր	6,031,539	-	6,031,539	(6,031,539)	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ – հակադարձ հետզևման պայմանագրեր	6,673,850	-	6,673,850	(6,673,850)	-	-
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	12,705,389	-	12,705,389	(12,705,389)	-	-

31. Իրական արժեքի չափում

Իրական արժեքի չափման ընթացակարգեր

Խմբի ղեկավարությունը սահմանում է իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականություն և ընթացակարգեր, օրինակ՝ առևտրային և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող արժեթղթերի, ածանցյալ գործիքների համար, և իրական արժեքի ոչ պարբերաբար չափման քաղաքականություն և ընթացակարգեր, օրինակ՝ բռնագանձված ակտիվների համար:

Արտաքին անկախ գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների, օրինակ՝ անշարժ գույքի և բռնագանձված գույքի գնահատման համար: Անկախ գնահատողների ներգրավումը որոշվում է Խորհրդի կողմից յուրաքանչյուր տարի:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին ղեկավարությունը վերլուծում է այն ակտիվների և պարտավորություններ արժեքների փոփոխությունները, որոնք ենթակա են վերագնահատման Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համաձայն: Այդ վերլուծության համար ճշտվում են հիմնական ելակետային տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ՝ համադրելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի տվյալների հետ: Ղեկավարությունը Խմբի անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է նաև յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի յուրաքանչյուր փոփոխությունը համապատասխան արտաքին աղբյուրների տվյալների հետ՝ որոշելու համար այդ փոփոխության հիմնավորված լինելը:

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում իրական արժեքով չափվող ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ներկայացված են ստորև: Այս հիերարխիայի շրջանակում ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները դասվում են երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

- ▶ 1-ին մակարդակ. նույն գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները (չճշգրտված):
- ▶ 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշված գներից տարբեր ելակետային տվյալները, որոնք դիտելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող):

(հազար ՀՀ դրամ)

- ▶ 3-րդ մակարդակ. ակտիվների և պարտավորությունների ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտելի շուկայական տվյալների (ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ):

Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք չեն չափվում իրական արժեքով համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, և դրանց վերլուծությունն իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով:

31 դեկտեմբերի 2023թ.					
	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական ակտիվներ					
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	-	262,030,598	262,030,598	271,831,024
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	4,015,412	6,532,346	-	10,547,758	10,537,783
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	360,247,244	360,247,244	359,249,656
Այլ փոխառու միջոցներ	-	-	35,744,907	35,744,907	37,251,747
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	20,082,581	-	20,082,581	20,367,348
31 դեկտեմբերի 2022թ.					
	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական ակտիվներ					
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	-	217,027,374	217,027,374	223,976,683
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	7,012,418	9,307,696	-	16,320,114	18,392,578
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	342,912,851	342,912,851	341,850,325
Այլ փոխառու միջոցներ	-	-	33,383,126	33,383,126	34,501,456
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	14,700,166	-	14,700,166	14,692,148

Ակտիվներ, որոնք իրական արժեքը մոտավորապես համապատասխանում է հաշվեկշռային արժեքին

Իրացվելի կամ կարճ ժամկետայնությամբ (երեք ամսից պակաս) ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են դրանց իրական արժեքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Լողացող տոկոսադրույքով գործիքների իրական արժեքը սովորաբար դրանց հաշվեկշռային արժեքն է: Հաստատուն տոկոսադրույքով գործիքների գնահատված իրական արժեքը հիմնված է գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք խոստովանվում են ստանալ՝ զեղչված նմանատիպ պարտքային ռիսկով և մինչև մարումը մնացած ժամկետով նոր գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվող զեղչման դրույքները կախված են պայմանագրային կողմի պարտքային ռիսկից և կազմում են տարեկան 3%-24% (2022թ-ին՝ տարեկան 3%-22%):

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաստատուն տոկոսադրույքով գործիքների գնահատված իրական արժեքը հիմնված է գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք խոստովանվում են ստանալ՝ զեղչված մինչև մարումը մնացած նմանատիպ ժամկետով և արժույթով նոր գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվող զեղչման դրույքները կախված են ժամկետայնությունից և կազմում են տարեկան 3%-10% (2022թ-ին՝ տարեկան 2%-10%):

Այլ փոխառու միջոցներ

Լողացող տոկոսադրույքով գործիքների իրական արժեքը որպես կանոն դրանց հաշվեկշռային արժեքն է: Հաստատուն տոկոսադրույքով գործիքների գնահատված իրական արժեքը հիմնված է գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք ակնկալվում են, որ կվճարվեն՝ զեղչված մինչև մարումը մնացած նմանատիպ ժամկետով և արժույթով նոր գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվող զեղչման դրույքները կախված են ժամկետայնությունից և կազմում են տարեկան 4.6%-10.6% (2022թ-ին՝ տարեկան 4.5%-10%):

(հազար ՀՀ դրամ)

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

	31 դեկտեմբերի 2023թ.		
	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Ֆինանսական ակտիվներ			
Առևտրային արժեթղթեր	-	970,372	970,372
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	72,646	72,646
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	26,646,948	96,290,758	122,937,706
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր		7,927,279	7,927,279
Ընդամենը	26,646,948	105,261,055	131,908,003
Ֆինանսական պարտավորություններ			
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	31,110	31,110
Չուտ իրական արժեք	26,646,948	105,229,945	131,876,893

	31 դեկտեմբերի 2022թ.		
	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Ֆինանսական ակտիվներ			
Առևտրային արժեթղթեր	-	823,400	823,400
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	197,014	197,014
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	18,926,118	88,044,073	106,970,191
Ընդամենը	18,926,118	89,064,487	107,990,605
Չուտ իրական արժեք	18,926,118	89,064,487	107,990,605

Իրական արժեքի չափման և գնահատման մեթոդները չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ: 2023թ-ին 1-ին և 2-րդ փուլերի միջև տեղափոխումներ չեն եղել (2022թ-ին այդպիսի տեղափոխումներ չեն եղել):

Ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների չափում իրական արժեքով

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	
	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
Հող և շենքեր	5,164,027	5,164,027
Ընդամենը	5,164,027	5,164,027
	31 դեկտեմբերի 2022թ.	
	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
Հող և շենքեր	5,305,397	5,305,397
Ընդամենը	5,305,397	5,305,397

Իրական արժեքի չափումը 3-րդ մակարդակում

3-րդ մակարդակ դասված էմբի ոչ ֆինանսական ակտիվները գնահատվում են ելնելով նշանակալի ելակետային տվյալներից, որոնք հիմնված չեն դիտելի շուկայական տվյալների վրա: Այդ մակարդակի ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների տարեսկզբի և տարեվերջի դրությամբ մնացորդները կարելի է համադրել հետևյալ կերպ.

Ոչ ֆինանսական ակտիվներ	Հող և շենքեր	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	5,305,397	5,305,397
Ձեռքբերումներ	3,601	3,601
Մաշվածության գծով ծախս	(144,971)	(144,971)
Չուտ իրական արժեքը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	5,164,027	5,164,027
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ	Հող և շենքեր	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	4,790,824	4,790,824
Ձեռքբերումներ	9,561	9,561
Վերագնահատման ազդեցությունը	627,598	627,598
Մաշվածության գծով ծախս	(122,586)	(122,586)
Չուտ իրական արժեքը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	5,305,397	5,305,397

(հազար ՀՀ դրամ)

Խմբի հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է անկախ, համապատասխան մասնագիտական որակավորում ունեցող գնահատողների կողմից իրականացված գնահատումների հիման վրա: Լշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են ղեկավարության հետ խորհրդակցությամբ: Գնահատման գործընթացները և իրական արժեքի փոփոխությունները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Գնահատումն իրականացվել է կիրառելով համեմատական և ծախսային մեթոդները, որոնք արտացոլում են նմանատիպ գույքի շուկայում վերջերս տեղի ունեցած գործարքների գները և ներառում են ճշգրտումներ հողատարածքի չափի, գտնվելու վայրի, գրավադրված լինելու և ներկայիս օգտագործման նպատակի մասով:

Հողը և շենքերը վերագնահատվել են 2022թ-ին: Հողը և շենքերը նախորդ վերագնահատումն իրականացվել էր 2019թ-ին:

32. Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծություն

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

	31 դեկտեմբերի 2023թ.							
	Ցայահանց և մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ժամկետանց	Անժամկետ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	37,214,306	-	-	-	-	-	-	37,214,306
Առևտրային արժեթղթեր	-	-	48,524	499,276	422,572	-	-	970,372
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	8,787,442	-	-	-	-	-	28,530,998	37,318,440
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	72,646	-	-	-	-	-	-	72,646
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	11,001,993	34,838,944	40,959,074	95,450,097	88,204,670	1,376,246	-	271,831,024
Ներդրումային արժեթղթեր	2,534,247	24,173,417	32,770,838	48,457,356	25,459,053	-	80,578	133,475,489
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	-	-	1,607,671	6,319,608	-	-	-	7,927,279
Հիմնական միջոցներ	-	-	-	-	-	-	11,095,293	11,095,293
Ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	882,208	882,208
Բռնագանձված ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	804,122	804,122
Այլ ակտիվներ	3,048,832	16,970	805,618	250,526	41,251	-	1,866	4,165,063
Ընդամենը ակտիվներ	62,659,466	59,029,331	76,191,725	150,976,863	114,127,546	1,376,246	41,395,065	505,756,242
Պարտավորություններ								
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	4,053,648	61,600	-	-	-	-	60,719	4,175,967
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	31,110	-	-	-	-	-	-	31,110
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ	179,994,800	21,893,507	91,386,739	64,790,678	1,183,932	-	-	359,249,656
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ	-	-	2,675,304	-	-	-	-	2,675,304
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	-	12,528,916	7,838,432	-	-	-	20,367,348
Այլ փոխառու միջոցներ	1,216,606	210,359	2,991,485	15,032,135	17,801,162	-	-	37,251,747
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	38,832	74,439	315,731	1,018,034	495,777	-	-	1,942,813
Հանձնառությունների և պայմանական պարտավորությունների գծով պահուստ	323,878	-	-	-	-	-	-	323,878
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	-	-	494,462	-	-	-	494,462
Այլ պարտավորություններ	231,437	223,206	2,448,666	631,448	11,468	-	-	3,546,225
Ընդամենը պարտավորություններ	185,890,311	22,463,111	112,346,841	89,805,189	19,492,339	-	60,719	430,058,510
Չուտ դիրք	(123,230,845)	36,566,220	(36,155,116)	61,171,674	94,635,207	1,376,246	41,334,346	75,697,732

Բացասական կարճաժամկետ իրացվելիության դիրքը կառավարելու համար խումբը հիմնվում է ֆինանսական արժեթղթերի վրա, որոնք կարող են վաճառվել կամ գրավադրվել հետգնման պայմանագրերով, և այն փաստի վրա, որ ժամկետային ավադների ժամկետը կերկարաձգվի մարման ժամկետից հետո:

(հազար ՀՀ դրամ)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

	31 դեկտեմբերի 2023թ.							
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ժամկետանց	Անժամկետ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	51,134,231	-	-	-	-	-	-	51,134,231
Առևտրային արժեթղթեր	-	41,159	-	450,160	332,081	-	-	823,400
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	15,596,541	-	553,481	-	-	-	30,127,483	46,277,505
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	197,014	-	-	-	-	-	-	197,014
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	12,911,871	12,770,613	54,087,778	72,197,446	69,887,764	2,121,211	-	223,976,683
Ներդրումային արժեթղթեր	4,389,873	9,715,708	34,578,857	57,502,677	19,095,300	-	80,354	125,362,769
Հիմնական միջոցներ	-	-	-	-	-	-	8,775,341	8,775,341
Ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	653,241	653,241
Բռնագանձված ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	2,039,484	2,039,484
Այլ ակտիվներ	3,672,746	28,356	769,718	183,843	239,848	-	1,865	4,896,376
Ընդամենը ակտիվներ	87,902,276	22,555,836	89,989,834	130,334,126	89,554,993	2,121,211	41,677,768	464,136,044
Պարտավորություններ								
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	281,435	1,056,238	889,860	54,440	-	-	59,036	2,341,009
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	197,054,993	19,948,505	76,247,480	47,352,849	1,246,498	-	-	341,850,325
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ	-	-	3,208,769	-	-	-	-	3,208,769
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	-	941,965	13,750,183	-	-	-	14,692,148
Այլ փոխառու միջոցներ	636,233	233,552	3,050,793	14,040,461	16,540,417	-	-	34,501,456
Ստորադաս փոխառություններ	276,140	-	-	-	-	-	-	276,140
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	42,575	85,150	339,401	886,970	167,418	-	-	1,521,514
Հանձնառությունների և պայմանական պարտավորությունների գծով պահուստ	143,063	-	-	-	-	-	-	143,063
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	-	-	138,794	-	-	-	138,794
Այլ պարտավորություններ	176,141	247,154	2,250,635	-	13,892	-	-	2,687,822
Ընդամենը պարտավորություններ	198,610,580	21,570,599	86,928,903	76,223,697	17,968,225	-	59,036	401,361,040
Չուտ դիրք	(110,708,304)	985,237	3,060,931	54,110,429	71,586,768	2,121,211	41,618,732	62,775,004

(հազար ՀՀ դրամ)

33. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ

ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» համաձայն՝ կողմերը համարվում են կապակցված, եթե կողմերից մեկը հնարավորություն իրականացնել հսկողություն մյուս կողմի նկատմամբ կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուս կողմի վրա՝ վերջինիս կողմից գործառնական և ֆինանսական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար կապակցված կողմերն են՝ մայր կազմակերպությունը, համատեղ հսկողության ներքո գտնվող ընկերությունները, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները: Խմբի վերջնական հսկող անձն է հանդիսանում արգենտինացի գործարար Է. Էռնեստյանը:

Խումբն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործարքներ կապակցված կողմերի հետ, որոնք ներառում են վարկերի տրամադրումը, ավանդները և այլ գործարքները: Ստորև ներկայացված են կապակցված կողմերի հետ գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և այդ գործարքների գծով տարվա եկամուտը և ծախսը:

	31 դեկտեմբերի 2023թ.			31 դեկտեմբերի 2022թ.		
	Մայր կազմակերպություն	Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող ընկերություններ	Առանցքային կառավարչական անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Մայր կազմակերպություն	Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող ընկերություններ	Առանցքային կառավարչական անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն						
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվածություններ						
Վարկերի համախառն մնացորդը առ 1 հունվարի	11,719	30,103,012	230,755	4,648	37,948,054	292,780
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	54,104	15,911,861	1,055,639	81,838	15,453,031	810,453
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(52,274)	(14,548,125)	(1,029,244)	(74,767)	(23,298,073)	(872,478)
Վարկերի համախառն մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	13,549	31,466,748	257,150	11,719	30,103,012	230,755
Հանած՝ վարկերի արժեզրկման գծով պահուստը	(204)	(5,111)	(2,501)	(145)	(47,687)	(1,399)
Վարկերի գուտ մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	13,345	31,461,637	254,649	11,574	30,055,325	229,356
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ						
Ավանդների մնացորդը առ 1 հունվարի	219,593	38,071,478	1,110,438	173,543	59,007,765	1,041,183
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	6,852,465	152,653,381	9,893,988	992,054	190,544,006	6,064,298
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(7,011,809)	(140,914,062)	(9,652,962)	(946,004)	(211,480,293)	(5,995,043)
Ավանդների մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	60,249	49,810,797	1,351,464	219,593	38,071,478	1,110,438
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ – ստորադաս փոխառություններ						
Ստորադաս փոխառությունների մնացորդը առ 1 հունվարի	-	276,140	-	-	336,885	-
Ստորադաս փոխառության մարումներ	-	(276,346)	-	-	-	-
Արտարժույթի վերագնահատման գուտ արդյունք	-	849	-	-	(62,010)	-
Այլ փոփոխություններ	-	(643)	-	-	1,264	-
Ստորադաս փոխառությունների մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	-	-	-	-	276,140	-
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում չճանաչված հոդվածներ						
Տրամադրված երաշխավորություններ	-	-	-	-	-	-
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն						
Տոկոսային եկամուտ	-	2,618,610	22,576	-	2,753,980	37,279
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	72	40,037	5,571	138	25,951	6,246
Այլ եկամուտ	21,543	86,098	5,808	3,106	144,336	5,619
Տոկոսային ծախս	(16,915)	(1,357,358)	(56,938)	(2,680)	(1,833,030)	(59,629)
Արժեզրկումից կորուստների գծով ծախս	(59)	42,576	(1,102)	(103)	(5,185)	306
Այլ ծախսեր	(3)	(29,148)	(50,430)	-	(57,278)	(32,949)

(հազար ՀՀ դրամ)

Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպությունների ԱՄՆ դոլարով ավանդների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 3.79%, մարման ժամկետն է 2024-2029թթ. (2022թ-ին՝ 4.75%, մարման ժամկետը՝ 2023-2029թթ.): Առանցքային կառավարչական անձնակազմի և նրանց ընտանիքի անդամների ՀՀ դրամով ավանդների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 10.25%, մարման ժամկետն է 2024-2025թթ., ԱՄՆ դոլարով ավանդների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքը 3.47% է, մարման ժամկետն է 2024-2025թթ., եվրոյով ավանդների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքը 1.02% է, մարման ժամկետն է 2024-2020թթ. (2022թ-ին՝ ՀՀ դրամով ավանդներ՝ 9.46%, մարման ժամկետ՝ 2023-2024թթ., ԱՄՆ դոլարով ավանդներ՝ 3.62%, մարման ժամկետ՝ 2023-2024թթ.):

Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններին ՀՀ դրամով տրված վարկերի միջին արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 17.36%, մարման ժամկետն է 2026-2042թթ., ԱՄՆ դոլարով տրված վարկերի միջին արդյունավետ տոկոսադրույքը 8.45% է, մարման ժամկետն է 2024-2041թթ. (2022թ-ին՝ ՀՀ դրամով վարկեր՝ 19.05%, մարման ժամկետ՝ 2026-2042թթ., ԱՄՆ դոլարով վարկեր՝ 8.22%, մարման ժամկետ՝ 2023-2041թթ., եվրոյով վարկեր՝ 14%, մարման ժամկետ 2041թ.): Առանցքային կառավարչական անձնակազմի և նրանց ընտանիքի անդամների ՀՀ դրամով տրված վարկերի միջին արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 11.43%, մարման ժամկետն է 2025-2043թթ., ԱՄՆ դոլարով վարկերի միջին արդյունավետ տոկոսադրույքը 7.9% է, մարման ժամկետն է 2033-2043թթ., եվրոյով վարկերի միջին արդյունավետ տոկոսադրույքը 5.04% է, մարման ժամկետն է 2033-2041թթ. (2022թ-ին՝ ՀՀ դրամով վարկեր՝ 11.41%, մարման ժամկետ՝ 2023-2042թթ., ԱՄՆ դոլարով վարկեր՝ 7.81%, մարման ժամկետ՝ 2033-2041թթ., եվրոյով վարկեր՝ 5.11%, մարման ժամկետ՝ 2034-2041թթ.):

Կապակցված կողմերին տրամադրված ընդհանուր վարկերից 31,415,482 հազար դրամ գումարով վարկերն ապահովված են դրամական միջոցներով և ավանդներով (2022թ-ին 30,091,627 հազար դրամ գումարով վարկերն ապահովված էին դրամական միջոցներով և ավանդներով):

Առանցքային կառավարչական անձնակազմի վարձատրությունը ներառում է.

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ հատուցումներ	1,139,033	690,230
Ընդամենը առանցքային կառավարչական անձնակազմի վարձատրություն	1,139,033	690,230

34. Ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող պարտավորությունների փոփոխություններ

	Ծնթիվ	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Այլ փոխառու միջոցներ	Ստորադաս փոխառու-թյուններ	Վարձակալության գծով պարտավորություններ	Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսավորման գործունեությունից
Հաշվեկշռային արժեքը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	19, 21	17,235,691	29,144,282	336,885	1,440,047	48,156,905
Մուտքեր թողարկումից		8,214,949	11,654,735	-	-	19,869,684
Մարումներ		(8,735,050)	(6,256,980)	-	(575,601)	(15,567,631)
Արտարժույթային փոխարկումներ		(1,995,518)	(133,265)	(62,010)	-	(2,190,792)
Ավելացումներ և վերափոխումներ		-	-	-	507,609	507,609
Տոկոսային ծախս վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով		-	-	-	149,459	149,459
Այլ		(27,924)	92,684	1,265	-	66,025
Հաշվեկշռային արժեքը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	19, 21	14,692,148	34,501,456	276,140	1,521,514	50,991,258
Մուտքեր թողարկումից		5,295,222	8,116,744	-	-	13,411,966
Մարումներ		-	(5,392,342)	(276,346)	(647,653)	(6,316,341)
Արտարժույթային փոխարկումներ		347,319	-	849	-	348,168
Ավելացումներ և վերափոխումներ		-	-	-	907,903	907,903
Տոկոսային ծախս վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով		-	-	-	156,685	156,685
Այլ		32,659	25,889	(643)	4,364	62,269
Հաշվեկշռային արժեքը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	19, 21	20,367,348	37,251,747	-	1,942,813	59,561,908

«Այլ» տողում ներառված է թողարկված պարտքային արժեթղթերի, այլ փոխառու միջոցների և ստորադաս փոխառությունների գծով հաշվեգրված տոկոսների փոփոխության ազդեցությունը:

(հազար ՀՀ դրամ)

35. Կապիտալի համարժեքություն

Խուճմբն ակտիվորեն կառավարում է կապիտալը իր գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու նպատակով: 2023թ. հունիսի 1-ից ուժի մեջ են մտել կապիտալի համարժեքության նոր ցուցանիշներ: Խմբի կապիտալի համարժեքությունը վերահսկվում է՝ կիրառելով բանկային վերահսկողության Բազելի կոմիտեի կողմից սահմանված կանոնները և ցուցանիշները և Բանկի վերահսկման նպատակով ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են ապահովել Բանկի կապիտալի համապատասխանությունը վերահսկողի կողմից սահմանած պահանջներին և Բանկի կողմից կայուն վարկանիշի և կապիտալի ցուցանիշների ապահովումը՝ գործունեությունն ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու նպատակով:

Խուճմբը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և կատարում է համապատասխան ճշգրտումներ տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Խուճմբը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, վերադարձնել կապիտալը բաժնետերերին կամ թողարկել բաժնետոմսեր: Նախորդ տարիների համեմատ կապիտալի կառավարման նպատակները, քաղաքականությունը և գործընթացները չեն փոփոխվել:

Խուճմբը որպես կապիտալ սահմանում է ՀՀ օրենսդրությամբ որպես բանկերի կապիտալ սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են 1988թ. Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի առաջին մակարդակի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը, առաջին մակարդակի հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը և ընդամենը կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը (կապիտալի համարժեքության Ն1.1, Ն1.2 և Ն1 նորմատիվները կազմում են համապատասխանաբար 6.2%, 8.3% և 11%) բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կապիտալի համարժեքության Ն1.1 և Ն1.2 նորմատիվները կազմում էին համապատասխանաբար 9% և 12%: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում է սահմանված նորմատիվին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի կառուցվածքը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	31 դեկտեմբերի 2023թ. (Սուդիտի չենթարկված)	31 դեկտեմբերի 2022թ. (Սուդիտի չենթարկված)
1-ին մակարդակի հիմնական կապիտալ	69,846,025	55,257,747
2-րդ մակարդակի հիմնական կապիտալ	2,951,362	(407,983)
Ընդամենը կապիտալ	72,797,387	54,849,764
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	416,724,739	344,620,487
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ Ն1.1	16.76%	16.03%
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ Ն 1.2	17.47%	15.92%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկերի կշռման գործակիցների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգվում են ըստ պարտքային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի բնույթի և գնահատման:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խուճմբը համապատասխանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ արտաքին մարմինների կողմից ներկայացվող բոլոր պահանջներին: